

DEMOKRACIJA

KDO BO VODIL NOVO VLADO

Postavlja se vprašanje, ali bo predsednik SD Borut Pahor res vodil vlado ali jo bodo namesto njega vodili drugi, sam pa bo protokolarni predsednik vlade.

INTERVJU

Mag. Branko Grims

Sloveniji se pod »levico« ne piše nič dobrega

TRIBUNA

Dr. Stane Granda
Če nimate za kruh,
jejte potico!

ISSN 1408-0494

9 771408 049069

Z Demokracijo do novega telefona

Samsung SGH-U700

- teža: 86 g
- velikost: 102,5x50x12,1 mm
- čas pogovora: do 300 minut
- čas pripravljenosti: do 270 ur
- GPRS/EDGE/UMTS/HSDPA
- snemanje videoposnetkov
- vgrajen digitalni fotoapar
- MP3 predvajalnik
- MMS
- 20 MB vgrajenega spomina
- razširitevno spominsko mesto (MicroSD)

Slika je simbolična

Tednik Demokracija svojim novim naročnikom¹ **vsak mesec podarja 4 aparate** UMTS Samsung SGH-U700.

Vsi dosedanji naročniki² tednika Demokracija pa sodelujete v žrebanju za 2 dodatna aparata UMTS. Nagradna igra traja do 31. oktobra 2008.

Rezultati žrebanj bodo objavljeni na spletni strani www.demokracija.si (na spletni strani so objavljena tudi pravila nagradne igre).

1. Priložena naročilnica z datumom po 1. 9. 2006

2. Naročniki do 1. 9. 2006

tednik
DEMOKRACIJA

Naročam tednik Demokracija

število izvodov: _____

Naročnino želim plačevati:

☐ mesečno*

☐ 4 x letno
(9 % popusta)

☐ 2 x letno
(10 % popusta)

☐ 1 x letno
(20 % popusta)

* Če želite uveljaviti 8 % mesečnega popusta pri naročnini, vas prosimo, da označite status, ki ga imate:

☐ upokojenec

☐ invalid

☐ brezposeln

☐ študent ali dijak

Ime in priimek (ime podjetja): _____

Datum rojstva (samo fizične osebe): _____

Ulica: _____

Kraj, poštna št.: _____

Kontaktna oseba (samo pravne osebe): _____

Datum naročila: _____

Podpis in žig naročnika (samo pravne osebe): _____

Davčni zavezanec: ☐ NE ☐ DA

ID za DDV: _____

Izpolnjeno naročilnico pošljite na naslov:

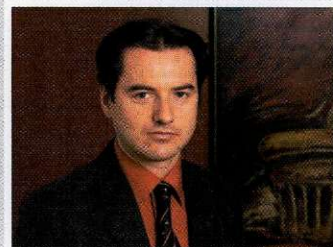
**Demokracija, Mivka 25,
1000 Ljubljana**

ali na faks **01 24 47 204.**

Podpisani/a se zavežujem, da bom naročnik/ca in redni plačnik/ca vsaj eno leto od datuma naročila.

Cena posameznega izvoda tednika Demokracija znaša 2,50 € (599,10 SIT). Obvestilo potrošnikom: Cene so preračunane po tečaju zamenjave: 1 EUR = 239,640 SIT. Nova obzorja d. o. o., Komenskega 11, Ljubljana

Čas zamenjave vlog

Metod Berlec, foto: Gregor Pohleven

Dosedanji predsednik vlade in predsednik SDS Janez Janša je v ponedeljek po objavi končnih neuradnih izidov letošnjih volitev dejal, da bo SDS konstruktivna opozicija, ki bo podpirala vse, kar je dobro za Slovenijo. »Tistim, ki bodo sestavljali vlado, pa želim, da to naredijo čim prej in da sestavijo čim boljše vlado.« S tem se je končalo čakanje na končni izid volitev. Ker je bila razlika med vodilnima strankama SD in SDS majhna, je bilo treba počakati na glasovnice iz tujine, vendar te izida niso spremenile. V SDS so ob tem presodili, da se ne splača še naprej pritoževati zaradi nepravilnosti na nekaterih ljubljanskih voliščih, saj ponovljene volitve ne bi mogle bistveno spremeniti izida.

Od nove vlade predsednik SDS pričakuje, da bo nadaljevala reforme, ki so se začele v iztekajočem se mandatu. Te so namreč po Janševem mnenju potrebne. »Zdaj vsi govorijo, da je nastopila neka finančna kriza. Ta kriza se je dejansko začela pred enim letom, ko so se pojavili prvi znaki. Slovenija zaradi te krize za zdaj še ni bila prizadeta, tudi zaradi reform, ki smo jih naredili. Če bomo s temi koraki nadaljevali, potem se ni treba bati, da bomo zašli v recesijo.« Ob tem se zdi, da poskušajo predstavniki tako imenovanega tranzicijskega trojčka in z njim povezani mnenjski voditelji že vnaprej najti opravičilo za morebitni neuspeh prihajajoče vlade. Vlada tranzicijske leve bo očitno sestavljena iz SD, Zaresa, LDS in DeSUS, ki je stranka za vse vlade. Sodelovanje SLS v vladi je pod vprašajem. Stranka bo zaradi neuspeha na volitvah imela novembra izredni volilni kongres, na katerem bodo izvolili novo vodstvo in načrtali njeno delovanje v prihodnje. Izvolitev Bojana Šrota za predsednika SLS pred slabim letom je bila za stranko kontraproduktivna, še posebej zaradi njegovega brata Boška, ki je postal sinonim za tajkuna. Med glavnimi kandidati za novega predsednika stranke se omenja dosedanji prometni minister Radovan Žerjav. V Novi Sloveniji iščejo krivce za neuspeh na volitvah na različnih koncih. Pomagali jim niso niti glasovi iz tujine. Do-

sedanji predsednik Andrej Bajuk je s svojim odstopom prevzel glavno breme odgovornosti. V NSi niso razočarani samo nad SDS, češ naj bi jim »jemala glavo«, ampak tudi nad nekaterimi cerkvenimi krogi, ki so bolj kot nanje stavili na Duhovnikovo KDS, ki je popolnoma pogorela. Omenja se, da KDS ni finančno podprl samo sporni Ivan Zidar (o čemer pišemo na zadnji strani), ampak tudi T-2, ki je posredno v lasti mariborske nadškofije. Šlo naj bi za zamere do finančnega ministra in nekdanjega predsednika NSi Andreja Bajuka, ki naj ne bi bil dovolj dojemljiv za njihova lobiranja. Prejšnji teden je v ospredje v stranki poleg Ljudmile Novak, ki začasno vodi stranko, stopil Lojze Peterle, ki je glavno odgovornost za neuspeh pripisal Bajuku in pod vprašaj postavil dosedanje ime stranke. Vprašanje je, ali lahko Peterle, ki je na lanskih predsedniških volitvah doživel hud poraz, stranko, ki je po novem postala zunajparlamentarna, pripelje v parlament. Med tistimi v NSi, ki si želijo, da bi se stranka v prihodnjih letih modernizirala, je veliko takih, ki vidijo na njenem vrhu ministrico za visoko šolstvo Mojco Kucler Dolinar, ki predstavlja novo generacijo politikov. Vsekakor stranki v prihodnjih letih ne bo lahko. Mogoči so tudi prestopi iz NSi v SDS, saj je ta stranka po Janševih besedah odprta za vse tiste, ki »so danes potrti in se sprašujejo kaj sedaj«. Pri tem Janša opozarja, da je SDS stranka, ki je zrasla iz slovenske pomladi in odločitve za samostojno Slovenijo. »SDS je stranka vrednot. /.../ Zato gremo naprej.«

V vrstah tranzicijske leve smo bili priče prvim pozivom h kadrovskemu cunamiju. Predsednik Zaresa Gregor Golobič in predsednica LDS Katarina Kresal komaj čakata, da bi začela z menjavo »Janševih kadrov«, nekoliko drugače deluje predsednik SD Borut Pahor, ki pravi, da kadrovskega cunamija ne bo. Ob tem se postavlja vprašanje, ali Pahor s tem misli resno ali je to samo predstava za javnost. Da ne bo spet tako kot pred volitvami, ko je Pahor kazal lep obraz, njegovi jurišniki pa so opravljali umazano delo. ■

Vlada tranzicijske leve bo očitno sestavljena iz SD, Zaresa, LDS in DeSUS, ki je stranka za vse čase in vlade. Ob tem se postavlja vprašanje, kdo bo to vlado v resnici vodil.

UVODNE STRANI

- 9 Kriza za Slovenijo ni dramatična
10 **Pogledi:** Smrtni greh
11 **Kolumna:** Odločilni volilni odstotek

POLITIKA

- 12 Povolilna bitka za stolčke
15 Končna zmaga levega trojčka
18 Šrotov »sestop z oblasti«?
20 Če nimate denarja za kruh, jejte potico!

SLOVENIJA

- 22 Razveljavili partizansko sodbo!
25 Komu se bo »levica« maščevala?
28 Pokrajin še dolgo ne bo
30 Zgodba: od nakupa do deložacije

TUJINA

- 32 Slovenska narečja v Italiji
34 Glavobol avstrijskih demokratov
36 **Globus:** Nevarni naklepi Severne Koreje
37 **Tuji tisk:** Hugo Chavez je bil spet v Parizu

INTERVJU

- 38 Mag. Branko Grims

DOMOZNANSTVO

- 42 Ormož v preteklosti
44 Zgodovina kemije
46 **Osebnosti:** Baron Anton Codelli
50 **Naši kraji:** Otlica
54 Svet je drama nagrajen

OGLEDALO

- 56 **Film:** Dirka smrti
58 **Avtomobilizem:** Subaru impreza 2,0 R
60 **Zdravje:** Bipolarna motnja razpoloženja
62 **Šport:** Kakšen status športnikom?
64 **Črna kronika:** Nesreča ne počiva
66 **Rumeno:** Bogati v svetu glasbe
68 **TV Kuloar:** Trenja brez Janše
74 Je Ivan Zidar potopil Novo Slovenijo?

DEMOKRACIJA,

Mivka 25, 1000 Ljubljana, SI
Tel.: 01/ 24 47 200 (tajništvo), tajnistvo@demokracija.si;
01/ 24 47 205 (uredništvo), urednik@demokracija.si
Faks: 01/ 24 47 204

Glavni in odgovorni urednik: Metod Berlec

Tehnični urednik: Bojan Jovan

Novinarji: Gašper Blažič, Lucija Horvat, Petra Janša, Barbara Prevorčič, Vida Kocjan, Monika Maljevič, Maruša Mihelčič, Ana Müllner, Bogdan Sajovic, Denis Vengust

Kolumnisti: Esad Babačič, dr. Metod Benedik, dr. Andrej Capuder, dr. Klemen Jaklič, dr. Janez Jerovšek, dr. Janko Kos, dr. Matej Makarovič, dr. Hubert Požarnik, dr. Andrej Rahten, dr. Ljubo Sirc, dr. Peter Starič

Stalni zunanji sodelavci: Peter Colnar, Pavel Ferluga, Igor Gošče, Miran Mihelič, Marija Vodišek

38 Intervju: mag. Branko Grims

V proporcionalnem volilnem sistemu so zmagovalci vsi, ki dosežejo več kot na preteklih volitvah. S tega vidika je SDS lahko zadovoljna, saj ji je uspelo povečati tako odstotek kot tudi število glasov.

12 Povolilna bitka za stolčke

Še vedno ni znano, kakšna bo sestava nove vladne koalicije, saj je jasno, da t. i. levi trojček ne bo mogel sam sestaviti vlade. Za zdaj se zdi, da je še najbližja rešitev koalicijskega povezovanja z DeSUS.

15 Zmaga levega trojčka

Po vseh prešteti glasovnicah z nedavnih parlamentarnih volitev se izidi glasovanja glede vrstnega reda strank in števila mandatorov v državnem zboru niso spremenili. Zmagovalka volitev je tako SD, druga pa je SDS.

22 Razveljavili partizansko sodbo!

Vrhovno sodišče Republike Slovenije je 19. marca 2007 izdalo razsodbo, s katero so oprostili vseh obtožb Franca Žitnika, pripadnika Jugoslovanske vojske v domovini (JVvD), ki ga je partizansko sodišče obsodilo 14. oktobra 1943 in dalo usmrtiti še istega dne.

Lektoriranje: Joža Gruđen

Prelom: Tone Tehovnik

Realizacija: Nova orbita d.o.o.

Fotografija: Gregor Pohleven (urednik), Andreja Velušček, agencije, arhiv Demokracije

Tisk: Ma-tisk d.o.o., Maribor

Datum tatisa: dan pred izidom

Izhaja: vsak četrtek;

Cena: 2,50 EUR

Izdaja: Nova obzorja d.o.o., Komenskega 11, Lj.

Direktor: Metod Berlec

Naklada: 12.000 izvodov

TRR: 24200-9004125033, Raiffeisen Krekova banka d. d., Maribor

Poština plačana pri pošti 1102 Nenaročenih člankov in fotografij ne plačujemo in ne vračamo.

»Demokracija« je zaščiten blagovna znamka, last podjetja Nova obzorja založništvo d.o.o. Vse pravice so pridržane. Ponatis celote ali posameznih delov je dovoljen le s pisno privolitvijo založnika Demokracije. Imetniki materialnih avtorskih pravic na avtorskih delih, objavljenih v Demokraciji, so podjetje Nova obzorja založništvo d.o.o. ali avtorji, ki imajo s podjetjem Nova obzorja založništvo d.o.o. sklenjene ustrezne avtorske pogodbe. Prepovedani so vsakršna reprodukcija, distribucija, predelava in dajanje avtorskih del ali njihovih delov na voljo javnosti v tržne namene brez sklenitve ustrezne pogodbe s podjetjem Nova obzorja založništvo d.o.o.

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost (Ur. l. RS, št. 89/98) sodi tednik Demokracija med proizvode, za katere se obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 8,5 %.

Naročniški oddelek: narocnine@demokracija.si; Naročniki prejmejo položnico s prvo revijo v mesecu. Odjave sprejemamo pisno do 15. v mesecu z veljavnostjo prvega v naslednjem mesecu. Letna naročnina za države članice Evropske zveze znaša 225,31 evrov, za druge pa 257,57 USD.

Izid nekaterih rubrik je podprlo Ministrstvo Republike Slovenije za kulturo.

Fotografija na naslovnici: Gregor Pohleven

Ocena dela župana Jankovića je lahko le nezadostna

Vida Kocjan, foto: Gregor Pohleven

Dimitrij Kovačič, univ. dipl. pravnik, je ta čas še poslanec državnega zbora, a se mu mandat v obdobju 2004–2008 izteka. V mestnem svetu mestne občine Ljubljana (MOL) pa je vodja svetniške skupine SDS.

Kakšna je vaša ocena dela zdajšnjega župana MOL glede na njegove predvolilne obljube in glede na 22 projektov, katerih izvedbo je obljubil župan Zoran Janković?

Če nekdo na polovici svojega mandata od 22 nosilnih projektov, ki jih napove v svojem programu, uresniči le enega, pa še ta je bil v sklepni fazi realizacije že v prejšnjem mandatu županje Danice Simšič, potem je ocena dela župana Jankovića lahko le nezadostna. Terminski načrt realizacije teh projektov, od katerih mnogi padejo v leto 2007 in 2008, je mrtva črka na papirju, načrtovani projekti za leto 2009 in 2010 pa so glede na sedanje stanje urejanja v veliki meri obsojeni na čas po Jankoviću.

Kako poteka delo v mestnem svetu, ima opozicija sploh kakšno veljavo?

Delo v mestnem svetu poteka po županovih in ne poslovnih pravilih, kar njegova svetniška večina brez sramu omogoča. Če katera razprava ni po županovi volji, jo preprosto prekine in preide h glasovanju, kjer ima zagotovljene glasove svojih svetnikov, ki praktično nikoli ne razpravljajo, so pa večji v dvigovanju rok za izglasovanje županovih predlogov.

Mestni svet je v ponedeljek podprl odvzem koncesije Javni razsvetljavi. Kaj je vzrok? So to osebne zamere ali kakšni apetiti, po-

vezani z lastništvom družbe Javna razsvetljava? Ali je zato lahko javna razsvetljava mestne občine ogrožena?

Po moje gre za osebne zamere in užaljenost, ker je župana Jankovića pri nakupu večinskega deleža Javne razsvetljave prehitel nekdo drug in mu s tem preprečil uresničitev apetita po večinskem lastništvu tega podjetja. Odvzem koncesije nikakor ni v javnem interesu, saj je za tovrstno gospodarsko javno službo koncesija ob zagotavljanju učinkovitega nadzora najgospodarnejša oblika izvajanja te dejavnosti. Poleg tega bo zaradi predčasnega odvzema 20-letne koncesije že po dveh letih sedanji koncesionar od mestne občine Ljubljana prav gotovo zahteval visoko odškodnino za povzročeno škodo, kar bo močno osiromašilo ljubljanski proračun. Mestna občina, ki je še vedno lastnica več kot četrtskega deleža Javne razsvetljave, bo seveda zaradi izgube koncesijskega dohodka še dodatno oškodovana, da ne govorim o težavah pri zagotavljanju osvetljevanja in semaforizacije zaradi prenosa te javne dejavnosti z enega izvajalca na drugega.

Kako v mestnem svetu poteka razprava o zemljiščih in spremembah namembnosti, saj je znano, da bo družina Janković prav s tem še dodatno obogatela? Ali sploh poteka razprava o tem?

Razprava o tem in vsem drugem poteka tako, kot sem dejal na začetku, kako poteka delo mestnega sveta. Kakšni so dobički županove družine in njihovih podjetij oziroma kakšno je bilo povečanje njihovega premoženja v času sedanjega mandata zaradi tovrstnega mešetarjenja z ljubljanskimi zemljišči, si pa lahko le predstavljamo.

Župan od spremembe oblasti pričakuje večje dobičke za MOL. Kako gledate na to in kaj se dogaja z mestnim proračunom?

Ne verjamem, da bo zaradi spremembe oblasti na državni ravni prišlo do večjih dobičkov v MOL. Tudi ne verjamem, da bo nova vlada spremenila zakon o financiranju občin, tako da bi država Ljubljani nakazala dodatnih 60 milijonov evrov, kar je bila ves čas županova glavna zamera sedanji vladi. Ne nazadnje to kažejo izjave verjetnega mandatarja Pahorja. Sicer pa ljubljanski proračun ne v letu 2006 ne v letu 2007 ni bil porabljen. Tudi v letošnjem letu se obeta podobno. Očitno so apetiti pri načrtovanju proračuna preveliki glede na zmožnosti in sposobnosti županove mestne uprave. Županov interes po dodatnih sredstvih, ki bi jih nakazala država, zato po mojem mnenju ni v zagotavljanju javnega, pač pa kakšnega drugega interesa.

Solze in recesija

Nekdanji tožilec in novopečeni odvetnik Boštjan Penko je vložil tožbo proti notranjemu ministru Dragutinu Mateju, ker naj bi ga bil slednji razžalil, ko je komentiral skrivnostne Penkove sestanke z gradbenim baronom Ivanom Zidarjem v času, ko je bil Penko še tožilec. Da je Penko pohitel s tožbo, medtem ko je kot tožilec opustil pregon v zadevi Orion, lahko pripišemo recesiji na svetovnem finančnem trgu, saj se lahko zgodi, da bo iztožena vsota čez čas malo vredna, če drži pravilo, da leve vlade v glavnem trošijo presežke, ki jih ustvarijo vlade desnega centra. Upamo seveda, da na koncu užaljenemu nekdanjemu tožilcu zaradi izgubljenih priložnosti ne bo šlo na jok tako kot takrat, ko so ga zasačili na sestanku z Zidarjem.

ISKRICA

Lepa prihodnost

Aleksander Škorc

Vsi, ki mislite, da se je zgodilo nekaj hudega, pomislite na Saška. Revež se je v eni uri postaral za desetletje, obraz mu je čudno otekel in vedno primerno naoljeno lasišče je dobilo nenavadne globoke brazde, kot bi ga preorala čreda rdečih, od krvi pijanih lipicancev. Pa se mu ob nespornem potencialu sploh ne bi bilo treba sekirati. Nemudoma lahko začne s proizvodnjo "bučnega olja". Olje je sicer slabše kvalitete in ni ga veliko, a če bi ga pakiral v lične majhne stekleničke, ki bi jih lahko napihala kar Barbara, bi ga lahko ugodno prodal.

Sicer ste pa lahko slabe volje samo tisti, ki mislite, da ste pred štirimi leti zmagali. Takrat so bile okoliščine ugodne za ene, tokrat so za druge. Na žalost je pri volitvah tako, da je vsakdo pokvarjen toliko, kot ga pokvarjenega vidijo volivci. Le-ti so pa očitno skrajno lenih misli. Zato bodo imeli v naslednjih letih še enkrat priložnost občutiti prevarante na delu in pričakovati je, da jih bo dovolj velik odstotek končno kot takšne tudi prepoznal. In takrat bo napočil čas za prvo resnično zmago, po kateri bo moč dokončno obrniti ploščo. Že čez pol leta ne bo nikomur več žal, da se je izšlo, kot se je, ob naslednjih volitvah boste pa od veselja nad sedanjim razvojem dogodkov skakali do stropa. Prihajajo namreč precej težji časi in nova oblast, ki ne more iz svoje prevarantske kože, jim zanesljivo ne bo kos.

Sicer sem vas pa opozarjal, da tipi mislijo resno, da je treba iti na volitve in predvsem veliko moliti. Pa jih niste vzeli dovolj resno in niste šli množično volit, kaj šele da bi kdo molil. In če mislite, da neumnosti, kot je molitev, ne pomagajo, premislite naslednje.

Ve kdo za kakšnega ameriškega predsednika, ki ni bil veren? Pozna kdo kakšnega senatorja, ki ne hodi v cerkev? Veste, da je več kot tri četrtine Američanov vernih in verjame v nadzemne in podzemne institucije pod vodstvom božanskih oz. peklenskih bitij? Če bi bilo to slabo ali nepomembno, ne bi bila država, ki je pred nekaj stoletji sploh še ni bilo, že dolgo najpomembnejša na svetu. In ker je pri njih tako, tudi menjava oblasti ne spreminja ničesar bistvenega. Vedno imajo na oblasti najboljše, kar premorejo. Recept je torej znan in kaj sedaj? Predvsem brez filozofiranja. Dnevno si vzemite nekaj časa za odkrit pogovor z Bogom, in če boste pri tem pridni, bodo rezultati prav kmalu vidni.

H-umor

»On je tako trden, da bo to kar dolgo, prav gotovo dlje, kot bom jaz živ.«

(Zgodovinar Janko Prunk napoveduje zelo dolgo politično kariero Janeza Janše. Sam pa hkrati politično zaniha vedno tja, kjer si obeta koristi, in je pripravljen celo svoje donedavne politične somišljenike oblatiti.)

»Kot da bi šlo za besede nesporne moralne avtoritete v državi, dejansko pa je bil to le še eden v seriji podivjanih izpadov 'balkanskega prekuščevalca iz Saraorcev', ki se zadnje čase obnaša že tako diktatorsko in oholo kot 'veliki vožd' pred dvajsetimi leti, v času tako imenovane jogurtne revolucije.«

(Urednika Reporterja Silvestra Šurlo obnašanje ljubljanskega župana Zorana Jankovića spominja na neke druge čase in neke druge voditelje.)

»Z njima nimam nobenih nesoglasij.«

(Satirik in humorist Sašo Hribar razlaga, zakaj mu zmanjka kritike na Milana Kučana in Zorana Jankovića.)

»Tudi če dobi tri poslance več.«

(Poslanec DeSUS Franc Žnidaršič je prepričan, da njegova stranka nikdar več ne bo šla v koalicijo s SDS ne glede na to, ali ji bo uspelo dobiti kakšen mandat več.)

»Je lep prašič, a zelo velik in vsiljiv.«

(Avstralka Caroline Hayes je opisala velikansko domačo žival, ki ji je preprečila izhod iz njene lastne hiše.)

»Je pa pastoralno življenje Cerkve na Slovenskem podobno trgovskemu koncernu, ko v nabiralnik dobiš šestnajst novih listkov, reklam in ponudbe.«

(Duhovnik in vodja pastore slovenske mladine Gregor Kunej ima včasih občutek, kot da bi delal v trgovini.)

»Ne. Pogovarjava se le po potrebi, ne toliko, kot vi mislite, da se.«

(Prvi nadzornik Hita in Petrola Viktor Baraga ne izgublja časa v pogovorih z dosedanjim premierjem Janezom Janšo.)

»Ja, pa na Veliko planino bom šla ovce past.«

(Barbara Žgajner Tavš bo, potem ko je Lipa izpadla iz parlamenta, poleg lobiranja v odvetniški pisarni Stojana Zdolška v prostem času opravljala posebno poslanstvo. Morda bo tudi sama travo jedla, sedaj ko ji ni uspelo kot veliki borki za socialno ogrožene.)

»Analiza tranzicijske ekonomske realnosti in predvolilnih obljub predsednika zmagovite SD razkriva, da je najverjetnejši prihodnji predsednik vlade Pahor ekonomski teleban.«

(Publicist in ekonomist Stanislav Kovač ni prepričan v ekonomsko znanje najverjetnejšega mandatarja za sestavo vlade, zato meni, da se nam v prihodnosti slabo piše.)

»Car Mičo Mrkaić.«

(Neznani volivec je na volitvah na glasovnico s 16 kandidati dodal še sedemnajstega. Pri tem si je izbral kontroverznega slovenskega ekonomista Miča Mrkaića.)

Prva patria v Sloveniji

V vojašnici generala Maistra v Mariboru je ministrstvo za obrambo v začetku tega tedna prevzelo prvi finski oklepnik patria, opremljen z oborožitveno postajo norveškega proizvajalca Kongsberg. Oklepnik in postajo so predstavili tudi javnosti, vodja projekta osemkolesnikov brigadir Dragan Bavčar pa je predstavil tudi potek projekta. Sicer pa je prvi finski oklepnik patria v Slovenijo prišel že prej, vendar so v tem času na vadišču Slovenske vojske na Baču pri Pivki potekala usposabljanja slovenskih vojakov za pridobitev certifikata za ravnanje z oborožitveno postajo Kongsberg. V okviru teh usposabljanj je na Baču potekalo tudi bojno streljanje z novim Patrii-om oklepnikom in novo oborožitveno postajo. Do prve dobave je sicer prišlo z zamudo, za kar bo izvajalec plačal pogodbeno kazen. Prva patria bi morala biti dobavljena že maja. Znesek kazni za pet vozil, ki bi po prvotnih načrtih morala biti že dostavljena, naj bi prejšnji teden neuradno

S predstavitev osemkolesnika v mariborski vojašnici

znašal približno 720.000 evrov. Kljub temu naj bi bilo do konca leta dobavljenih 13 vozil, v celotnem obdobju, to je v letih med 2008 in 2013, pa 135. Odločitev o nakupu osemkolesnih oklepnikov je sprejela že Ropova vlada v letu 2004, mednarodni javni razpis pa je objavila vlada, ki se ji izteka mandat. Zanimivo je, da je afera Patria po volitvah povsem zamrla, o provizijah ni več niti besedice, Patria pa je, pričakovano glede na umetno sproženo gonjo proti zdajšnjemu predsedniku vlade Janezu Janši, 'čudežno' izginila z naslovnice časnikov, ki so v rokah tranzicijske leve, kar dokazuje, da je bila afera umetno umeščena v čas volitev. Nič se ne govori niti o tem, da bi morali pogodbo s Patrio razveljaviti. V. K.

V bankah ni večjih težav

Na posvetu z naslovom Kaj pričakujejo komitenti od bank in kako se banke odzivajo na njihova pričakovanja?, ki je potekal v okviru bančnega dne, so govorili o stanju na področju bančništva pa tudi o njegove razvoju. Marko Kranjec, guverner Banke Slovenije, je uvodoma poudaril, da osrednja banka v slovenskem bančnem sistemu ne opaža večjih težav. Morda tudi zato, ker banke niso sledile hitremu razvoju dogodkov v tujini. Meni tudi, da je razvoj bančništva treba nujno povezati s tehnologijo, ki je veliko pripomogla k temu, da je globalizacija sploh mogoča. Danes se 90 odstotkov bančnih poslov ne opravi več pri bančnih okencih, temveč na bankomatih, prek interneta, telefona, je dodal član

uprave Nove Ljubljanske banke (NLB) Miran Vičič. Kranjec globalizacijo podpira, vendar ob ustreznih pravilih, za katere domneva, da se bodo v prihodnjih tednih in mesecih krepko spremenila. Finančna kriza je po Vičičevih besedah v nekem smislu celo dobra. Tudi finančni svet namreč včasih potrebuje streznitev, je pojasnil in izrazil pričakovanje, da bo šel razvoj bančništva v dve smeri: ponudba osnovnih bančnih storitev in bolj sofisticiranih bančnih produktov. Po nekaterih raziskavah se bodo morale banke namreč osrediniti na dejavnost, ki je za nje strateška in jih razlikuje od konkurence. Glede na izsledke raziskave so največja konkurenca bankam velike tuje univerzalne banke, ki vstopajo na domače trge, po drugi strani pa so ozko specializirane, zato bodo morale banke svoje poslovanje preo-

Član uprave NLB Miran Vičič in guverner Marko Kranjec

Modrost tedna

»Zaradi ideološke delitve, ki jo je vsiljevalo ozadje tranzicijskega trojčka, in njihove politike izključevanja čaka Slovenijo obdobje vračanja v preteklost.«

(Predsednik SDS Janez Janša)

»V pravkar končani kampanji pa je /Zoran Jankovič/ vsak torek na svoji redni tiskovni konferenci počakal na dve vprašanji: koga boste podprli na volitvah in ali ne bi bili najraje kar vi mandatar. Tako samopašnega odnosa do volivcev in demokracije si ne more privoščiti nobena javna oseba in dejstvo, da se v slovenskem političnem prostoru sploh lahko oblikuje misel, da naj bi mandatar postal nekdo, ki ne sodeluje na volitvah in se ni pripravljen javno postaviti na čelo političnega gibanja, je ena največjih anomalij političnega razvoja pri nas.«

(Publicistka Alja Brglez)

Afo rizmi

- Ali postane tat, ki mu ne dokažejo, da je tat, poštenjak?
- Okulisti so dognali, da pravica ni slepa, je pa zelo kratkovidna.
- Ne poznam niti enega tajkuna, ki ne bi začel svoje kariere kot komunist.
- Prej smo živeli bolje, predvsem pa smo umirali srečni.
- Ali bodo časniki pisali o Patrii tudi po volitvah?

Žarko Petan

blikovati tako, da bo resnično temeljilo na odnosu s posameznim komitentom. Posvet je bil pomemben tudi v luči krize v ZDA, katere globoke korenine in začetki segajo najmanj poldrugo leto nazaj. Tega, da v slovenskem bančnem sistemu ni opaziti večjih težav, smo lahko veseli vsi državljani, saj to pomeni, da so bili v preteklih mesecih sprejeti pravilni ukrepi; tudi kar se tiče menedžerskih odkupov podjetij, ki na takšen način, kot smo ga poznali do maja letos, to je z zastavljanjem še ne kupljenih delnic, ni več mogoč. To ni zanemarljivo, čeprav se o tem v javnosti skoraj ne govori več. V. K.

Devetdeset let po prvi svetovni vojni

V prvi svetovni vojni je zaradi frontne linije močno trpelo predvsem Posočje. Ob 90. obletnici konca prve svetovne vojne, končala se je 11. novembra 1918, je na Sveti gori pri Novi Gorici potekala spominska slovesnost.

Na slovesnosti so sodelovala slovenska in italijanska društva, ki negujejo spomin na to vojno grozoto. Organizirali so jo Škofija Koper, frančiškanski samostan na Sveti gori in Društvo soška fronta Nova Gorica, slovesno mašo pa je vodil celjski škof Anton Stres. Dejal je, da mir ni nikoli zagotovljen sam po sebi, čeprav je izkušnja dveh svetovnih vojn terjala ogromno število življenj. Vojno lahko prepreči le zelo dosledno spoštovanje človekovih pravic in dostojanstva slehernega človeka. Prva svetovna vojna je bila prva svetovna morija, kakršne svet do tedaj še ni poznal,« je prepričan Stres, podpredsednik Slovenske škofovske konference in škof, odgovoren za področje kategorialne pastoralne v vojski, policiji in zaporih v Sloveniji. Ob njem so v

Spominska slovesnost z mašo na Sveti gori pri Novi Gorici.

baziliki Matere Božje somaševali še koprski škof Metod Piriš, pomožni koprski škof Jurij Bizjak in goriški nadškof Dino de Antoni. Čeprav je bila prva svetovna vojna in z njo soška fronta, ki je terjala več 100.000 življenj mladih vojakov, izredno kruta in morilska, je bila potrebna še druga svetovna vojna, da se je Evropa obrnila proti vojni in so se evropski narodi začeli povezovati. »V tem smislu ta mlada življenja vojakov vendarle niso umrla zaman.

Mi, ki danes živimo v miru, jim to dolgujemo in smo jim hvaležni za to,« je poudaril Stres. Kot je še dejal, domišljija današnjih ljudi ni dovolj iznajdljiva, da bi lahko ponazorila grozljivo podobo trpljenja vojakov na soški fronti. Da je maša ob 90. obletnici konca prve svetovne vojne potekala na Sveti gori, ni naključje, saj je imela ta največja božja pot na Goriškem, ki jo je italijanska vojska z veliko žrtvami zasedla avgusta leta 1917, poleg obrambnega tudi močan simbolni pomen. V romarsko cerkev na Sveti gori, kamor sta prišla tudi župana Nove Gorice in Gorice Mirko Brulc in Ettore Romoli, so organizatorji povabili tudi predstavnike vseh veroizpovedi, katerih pripadniki so se bojevali pred devetimi desetletji v prvi svetovni vojni. Samo na avstro-ogrske strani so se bojevali pripadniki sedmih veroizpovedi, na slovesnost pa so prišli predstavniki katoliške, protestantske in muslimanske vere. Žrtev soške fronte je bila tudi cerkev na Sveti gori, ki je bila med boji porušena do tal. L. H.

Umirjanje inflacije

Umirjanje inflacije v zadnjih treh mesecih je pričakovano in je hitreje kot v celotnem območju evra. Največ so k temu pripomogle nižje cene surovin, ki imajo v Sloveniji močnejši vpliv kot v drugih državah evroobmočja. Medletna inflacija znaša zdaj 5,5 odstotka, kar je najmanj v letošnjem letu. Umirjanje inflacije se kaže tudi na celotnem območju evra, kjer se je medletna inflacija

Boštjan Vasle, direktor Umarja

septembra po prvi oceni evropskega statističnega urada Eurostat znižala na 3,6 odstotka. Cene življenjskih potrebščin so v primerjavi z avgustovskimi ostale nespremenjene. V prvem polletju so glede na statistične podatke k inflaciji največ prispevale višje cene nafte in hrane, ker se zdaj znižujejo, se razmeroma hitro znižuje tudi inflacija. Po besedah direktorja Umarja Boštjana Vasleta ob manjšem vplivu mednarodnih dejavnikov mesečne spremembe cen v zadnjih mesecih znova v večji meri sledijo sezonskim dejavnikom. »Septembra je bilo najvplivnejše znižanje cen v skupini rekreacija in kultura, najvplivnejše povišanje cen pa v skupini obleka in obutev, oboje kot posledica za ta mesec običajnih sezonskih nihanj,« je pojasnil. Nadaljevanje umirjanja inflacije v preostalih mesecih leta bo poleg gibanj cen na svetovnih trgih odvisno tudi od makroekonomskih razmer in politik v Sloveniji. Vasle je še dejal, da bo po pričakovanjih urada k umirjanju inflacije pripomoglo tudi umirjanje gospodarske rasti, po drugi strani pa bi lahko hitrejša rast plač in s tem povezani višji stroški dela zniževanje inflacije pomembno upočasnili. L. H.

Nova univerza bo!

Senat za akreditacijo pri svetu za visoko šolstvo je s petimi glasovi za in tremi proti izglasoval dokončno pozitivno strokovno mnenje k ustanovitvi Nove univerze. Ob tem pa sta odstopila predsednik in član senata Dejan Škorjanc in Janko Prunk. Eden od pobudnikov za ustanovitev univerze Peter Jambreč, prodekan fakultete za podiplomske državne in evropske študije, je ob tem dejal: »Takšna odločitev senata pomeni za več kot 2000 študentov treh fakultet, za profesorje teh treh fakultet realizacijo njihovih pravic združiti se v širši univerzitetni, avtonomni prostor učenja in raziskovanja.« Nova univerza bo po Jambrečevem prepričanju še naprej spodbujala razvoj študijskih programov in vključevala tudi nove fakultete. Ustanovitelji računajo, da se bo zasebni krog študijskih programov od tega dne dalje začel pospešeno razvijati v dobro ponudbe univerzitetnih študijskih programov na Slovenskem. Novo univerzo sestavljajo Fakulteta za podiplomske državne in evropske študije na Brdu pri Kranju ter Evropska pravna fakulteta in Fakulteta za uporabne družbene vede v Novi Gorici. Po pisnem odpravku sklepa bodo usta-

Vodilni predstavniki Nove univerze

novitelji lahko registrirali novo pravno osebo z imenom Nova univerza, je še pojasnil Jambreč. Formiranje organov novega visokošolskega zavoda pa po njegovih besedah ne bo motilo študijskega procesa na treh fakultetah, članicah Nove univerze. L. H.

Kriza za Slovenijo ni dramatična

Vida Kocjan, foto: Andreja Velušček

Začetki ... Svetovni finančni trg, posebej tistega v Združenih državah Amerike pa tudi v nekaterih državah Zahodne Evrope, pretresa finančna kriza, ki je posledica ameriške hipotekarne krize oziroma modernih bančnih produktov, kakršnih v Sloveniji niti ne poznamo. Začelo se je že poleti 2007.

... že v letu 2007 O tem, kakšno je to stanje in kako bo vplivalo na evropski finančni trg pa tudi kakšne bodo posledice, smo se v začetku oktobra 2007 pogovarjali s takratnim novoimenovanim guvernerjem Banke Slovenije Markom Kranjcem. Kranjec je bil podobnega mnenja kot predsednik Evropske centralne banke Jean-Claude Trichet, ki razmer na trgu ni opisal kot krize. Res pa je, da so nekatere banke, npr. Deutsche Bank, City bank in nekatere druge, že takrat morale zmanjšati (odpisati) vrednost svojih terjatev, ker je trg zamrl, saj ni bilo likvidnosti. „Jaz bi to prej imenoval turbulence, res pa je, da so vzroki globlji. Bančništvo se je namreč razvilo v smer, ko se prodajajo in ponujajo zelo zapleteni finančni produkti, kot so recimo razni derivati, listinjenje oziroma sekuritizacija, pri katerih je zelo težko določiti vrednost takšnega papirja oziroma produkta, če trg ne deluje. Trg se je ustavil, poleg tega pa je osnovna dejavnost, ki se je začela v ZDA, ta, da so banke posojale denar s hipotekarnimi posojili osebam, ki niso bile posojilno sposobne. Pri tem so menile, da bodo s sekuritizacijo oziroma listinjenjem to lahko ponudile trgu in v marsikaterem primeru se je to tudi zgodilo. V tem primeru gre bolj za neustrezno ravnanje tistih, ki so začeli s tem, to je originatorjev teh posojil. Mislim, da se je EU že odzvala, ker se o tem resno razpravlja, in menim, da bodo v nekaj mesecih pripravljeni predlogi za spremembe poročanja, kar se tiče teh produktov. Menim, da bo posledica slednjega večja transparentnost, varnejše bo obravnavanje investitorjev, ki dejansko ne morejo vedeti, kaj kupujejo, če stvari niso pregledne. Če bo to doseženo, se mi zdi, da bo finančni sektor spet hitro na zeleni veji. Medtem pa posledic na realni sektor, to je na ekonomijo samo, za zdaj tako rekoč ni bilo, je dejal Kranjec in dodal: „Težko bi temu rekel resna kriza, čeprav ima vsako zmanjšanje aktivnosti prizvok krize, vendar to ni dramatična kriza.“

Krize ni Ker se v zadnjem času veliko govori o krizi in recesiji, v katero naj bi se pomikala tudi Evropa, in se zdi, da želijo veljaki slovenskih političnih strank, ki bodo najverjetneje sestavljale novo vlado, s tem začeti svoj mandat (v kriznih časih, ki jih pravzaprav ni), je treba pojasniti, da je do finančnega zloma hipotekarnih bank v ZDA prišlo zaradi posebne vrste vrednostnih papirjev in storitev, kakršnih v Sloveniji ne poznamo. Slovenske banke so bile namreč zelo malo izpostavljene tovrstnim vrednostnim papirjem, kar je oktobra 2007 potrdil tudi guverner Kranjec, ko je dejal: »Mi smo v posameznih bankah pregledali te stvari in gre za zelo majhne zneske. V vsakem primeru popolnoma nepomembne glede na njihovo bilančno vsoto.« Dodal je še, da so naše banke

Slovenske banke zaradi finančne krize v ZDA niso prizadete.

Nekateri bi težave na ameriških tleh, ki so nastale zaradi hipotekarne krize že v letu 2007, radi prenesli na slovenska tla, čeprav za to ni realne podlage, kot ni realne podlage za to, da se Sloveniji napoveduje recesija.

sicer precej odvisne od financiranja iz tujine in imajo s tujimi bankami dogovorjene kreditne linije ali dolgoročneje kredite, zaradi dogodkov pa je bilo že takrat čutiti določeno povišanje stroškov za banke in s tem tudi povišanje stroškov za posojilojemalce pri naših bankah. Na tem področju je že nekoliko čutiti ta vpliv in tako je tudi v vseh bankah v evropskem prostoru in tudi v svetu. »Za zdaj pa to ne vpliva na to, da bi se stvari dramatično poslabšale oziroma se situacija v naših bankah zaradi tega ni resno poslabšala,« je dejal Kranjec leta 2007.

Za nas je že mimo Guverner je oktobra 2007 tudi pravilno napovedal, da se bo zmanjševanje kreditne aktivnosti in zaupanja na finančnih trgih deloma poznalo tudi na realnem sektorju, posebno v letu 2008. Ker se bližamo koncu leta, lahko ugotovimo, da je Slovenija že šla skozi to obdobje, čeprav se doslej v državi ni veliko govorilo o tem. Šele zdaj so težave v ZDA, ki so posledica dogodkov iz leta 2007, postale osrednja tema marsikatega medija v državi.

Smrtni greh

Pavel Ferluga

V slabo voljo so me spravili državnozborske volitve pa tudi ravnanje nekaterih kristjanov.

Po zadnjih volitvah sem se spomnil besed, ki jih je menda izrekel kardinal Franc Rode (povzemam iz tednika MAG): »Govoril je tudi o obdobju prejšnjega stoletja, ko so katoliki prav med revolucijo in po njej junaško in z globoko predanostjo živeli svojo vero. Danes pa se ljudje, po njegovih besedah, bojijo javno izkazovati svojo veroizpoved, moralno so otopeli, državljansko nezreli, ne upajo si misliti s svojo glavo in navsezadnje – hlapčevsko so odvisni od sredstev javnega obveščanja, ki se požvižgajo na resnico, še zlasti kadar govorijo o Cerkvi.«

In res je! Moralno otopeli, državljansko nezreli ne mislijo s svojo glavo, hlapčevsko so odvisni od medijev, ki se požvižgajo na resnico. Svete besede! Neki junaški župnik si je upal povedati resnico, a se je uradna slovenska Cerkev (v evropskih državah je Cerkev najprej nacionalna) takoj distancirala od njegovega upravičenega protesta in resničnosti njegovih besed, ki jih je namenil vernikom. Zakaj je bilo potrebno »opravičilo« uradne Cerkve?

Slovenski katoličani, ki predstavljajo večino slovenske populacije in vsaj vsako nedeljo obiskujejo maše, so zares državljansko nezreli in vse drugo, kar jim kardinal Rode očita (častne izjeme so izzete). V Sloveniji nimamo krščanskodemokratske stranke, ki jo je neizpodbitno predstavljala le Bajukova NSi, ne pa kvazikrščanska Duhovnikova frakcija. Zakaj Bajukova? Zato ker je Andrej Bajuk zares predstavnik krščanske miselnosti (ne politkomisarsko klerikalne), tiste bolj »liberalne«, o kateri mi dajo misliti kardinalove besede. Kardinal Rode je nedvomno zvest katoličan, a hkrati strastno zaveden Slovenec s ponosom nacionalne identitete, česar ne morem pripisati vrhu Cerkve na Slovenskem glede na njeno ravnanje. Ali so se slovenski verniki v polstoletnem diktatorskem »verskem« dogmatizmu res nalezli titoizma, da se ne morejo distancirati od levih ideologov, ko gredo na volitve? Bodimo odkriti! Velik del slovenskih kristjanov se je opredelil za do Cerkve sovražno ideologijo levičarjev (beri komunistov) in jim pomagal do relativne zmage v času, ko bi morali že vsi zreli državljani dojeti, da so levičarji (internacionalisti) glavni sovražniki samostojnosti Slovenije in njene državotvornosti (od Kučana, sekretarja KPS, do italijanskih manjšincev, ki imajo kar tri predstavnike v našem parlamentu). Kdaj bodo slovenski Butalci izgubili vojno s pametjo?

Temelji so zdravi

Vida Kocjan

Novonastajajoči vladi akterji iz ozadja že podpisujejo bianco menico kot opravičilo za morebiten neuspeh.

Vlada, ki končuje svoj štiriletni mandat, je na gospodarskem področju naredila resnično veliko. Za seboj tako pušča dediščino, kakršne ni pustila nobena vlada doslej. Država je torej v dobri kondiciji. Gospodarska rast v zadnjih dveh letih je bila rekordna, nadaljuje se tudi v letošnjem letu. Število brezposelnih je najnižje po letu 1992, zmanjšalo se je število ljudi, ki so odvisni od socialne pomoči, prvič v zgodovini samostojne države je bil lani dosežen proračunski presežek in tudi za leto 2008 naj bi bilo tako. Ob tem se je raven razvitosti v primerjavi s povprečjem Evropske unije povečala na več kot 90 odstotkov. Veliko sprememb na bolje je bilo na področju davčne zakonodaje, davčna uprava je postala prijaznejša do ljudi. Vse to pa ni nastalo same od sebe, kakor je pred časom dejal finančni minister Andrej Bajuk, ampak je sad trdega dela.

Novi vladi, ki jo bomo dobili kmalu, je torej dobro postlano. Lahko bo samo nadaljevala in zastavljene reforme izvajala naprej. Ali bo tega sposobna, bomo kmalu videli. Moti namreč dejstvo, da so v dneh pred volitvami in še posebej takoj po njih začeli nekateri poudarjati, da prihaja recesija, še malo, pa bodo novi strategji krizo na ameriškem hipotekarnem trgu prenesli na slovenskega. Pri tem seveda večina prezre, da se je kriza v ZDA začela že pred časom in da slovenske banke vanjo niso vključene. Tovrstnih bančnih storitev, zaradi katerih je v ZDA prišlo do zloma hipotekarnih bank, slovenske banke nimajo, o čemer je guverner Banke Slovenije v pogovoru za naš tednik govoril že kmalu po svojem imenovanju. O tem se tedaj pri nas večinoma ni pisalo, prav pa bi marsikomu prišlo zdaj, ko je po zmagi na volitvah treba prevzeti odgovornost za vodenje države. Paradoksalno je, da so zdaj nenadoma vsi v skrbah zaradi krize na bančnem trgu v ZDA in delu zahodnoevropskih držav. Zdi se, kot da bi novi vladi dajali s tem nekakšno bianco menico za to, če njeni uspehi v naslednjem obdobju ne bodo takšni, kot si jih vsi želimo, oziroma takšni, kot so jih obljubljali v predvolilnem času, za kar so dobili tudi mandat na volitvah. Zdi se tudi, da bodo že jutri najbolj normalna stvar na svetu podražitve, realno nižje plače in pokojnine, dodatno zadolževanje in proračunski primanjkljaj ter podobne stvari, kakršnim smo bili priče v času, ko so bili ti ljudje že v vladi. Novih obrazov namreč skoraj ni. Ali kot je v teh dneh nekdo na enem od forumov zapisal: »Vračamo se skratka v 'normalne' čase.« Je to tisto, kar si zaslužimo?

Odločilni volilni odstotek

Dr. Matej Makarovič

Bistvena novost po tokratnih volitvah je razvoj dveh precej izenačenih velikih strank, ki skupaj zasedata skoraj dve tretjini strankarskega prostora, medtem ko je preostala tretjina namenjena vsem drugim. V tem smislu je struktura za volivce razmeroma pregledna. Kako izrazita je prevlada teh dveh strank, je najlažje ponazoriti s preprostim dejstvom: SDS je tako po odstotkih kot v absolutnem številu glasov dobila več kot leta 2004 in vendar je poraženka, saj je SD dobila še večji odstotek.

Tesna prednost SD pred SDS kaže na precejšnje ravnesje med največjima akterjema in hkrati njuno jasno prevlado v slovenskem političnem prostoru. Vsaj načeloma je to napoved, da bi lahko imela Slovenija v naslednjih štirih letih kombinacijo močne vlade in močne opozicije, kar je lahko dobro tako z vidika učinkovitosti vladanja kot z vidika nadzora nad njim.

Vendar pa je še prezgodaj za ocene, ali se bodo podobna razmerja – torej prevlada dveh razmeroma izenačenih strank – ohranila tudi dolgoročno. Dobro tretjino političnega prizorišča namreč zasedajo manjše stranke, od katerih se bo morala zdaj vsaka posebej zamisliti nad svojo nadaljnjo usodo. Vsem se namreč v bližnji prihodnosti odpirajo nove priložnosti, a hkrati tudi nevarnost marginalizacije in celo izginotja. Te stranke potrebujejo predvsem kritično refleksijo o tem, kaj jim je doslej koristilo in kaj škodilo.

Nekaj je seveda bolj ali manj odkrite jeze majhnih na velike. Del volilnega telesa Nove Slovenije se je v resnici preselil k SDS, še bistveno večji del volilnega telesa LDS pa se je preselil k SD. LDS je izgubila več, a še vedno ostala nad vodo, medtem ko je Nova Slovenija izgubila manj, a se vseeno potopila. Ta čas imata tako LDS kot Nova Slovenija težavo z dojemanjem situacije. Za LDS se zdi, da sploh ne razume vseh razsežnosti svojega poraza, ker ima kot članica trojčka zagotovljeno mesto v vladi. Že koalicijska delitev položajev moči jo bo verjetno postavila na trdna tla. Pri NSi pa so očitno spet pri roki užaljene razlage, ki zvenijo pomirjujoče, ker za poraz krivijo predvsem druge. Za Peterleta je tako spet kriv Janša: lani je bil kriv za Peterletov predsedniški poraz, ker ga je podpiral, tokrat je kriv za poraz Nove Slovenije, morda zato, ker je *ni* dovolj podpiral. Takšne cenene politikantske izjave seveda ne bodo rešile ničesar. Popolnoma jasno pa je, da SDS ne more hkrati zajeti sekularnih in liberalnih sredinskih volivcev, ki jih kot velika stranka potrebuje, niti prav vseh konservativnih ka-

toliških volivcev. Tu vsekakor ostaja niša za resno parlamentarno stranko krščanske usmeritve in po vseh napakah, ki so jih tovrstne stranke storile od leta 1990 dalje, bo prenova obstoječega ali nastanek nečesa novega vsekakor resen izziv.

Če je problem Nove Slovenije ta, da je ostala brez poslancev, je problem SLS in DeSUS v tem, da njuno politiko v resnici krojijo njuni poslanci. V primeru SLS bodo očitno poslanci tisti, ki bodo stranko postavili v opozicijo, čeprav bi jo njen predsednik verjetno raje videl v vladi. SLS je vladna stranka že od leta 1996 in od takrat na vsakih naslednjih volitvah dobi manj glasov. Če se bo trend nadaljeval, je leta 2012 ne bo več v državnem zboru. Zato bi morala bodisi ostati v opoziciji, bodisi spremeniti svoj slog dela v vladi. Prva možnost je očitno verjetnejša.

Pri DeSUS je situacija obratna. Če se je njen predsednik o vladni koaliciji želel trdo pogajati, so se njegovi poslanci odločili, da jim je Pahorjev trojček tako blizu, da hočejo tja za vsako ceno. Pri tem so prezrli očitno dejstvo, da je DeSUS po pragmatično-interesni koaliciji s SDS skoraj podvojil svoj rezultat, medtem ko je po nazorskih koalicijah z LDS leta 2004 skoraj izpadel iz državnega zbora. Poslanci DeSUS so tako marsikaterega analitika, ki je imel DeSUS za drago stranko, presenetili: če bo Pahor kolikor toliko dober pogajalec, jih bo na svojo stran dobil skoraj brezplačno, zraven pa ga bodo še prosili odpuščanja, ker so pred tem sodelovali z Janšo.

In končno je tu še Zares, ki se kot nova stranka pač ne more učiti iz lastnih izkušenj. Tu je razpon možnosti tudi največji.

Na eni strani je realna ambicija

na nekoliko daljši rok izriniti SD s položaja prve stranke tako imenovane leve, na drugi strani pa je grožnja z usihanjem v senci največje vladne stranke. Vsekakor bodo razmerja v novi vladajoči koaliciji zanimiva, saj za zdaj še ni videti, ali imajo poleg korenin in želje po spremembi oblasti še kaj resnično skupnega. ■

Razmerja v novi vladajoči koaliciji bodo zanimiva, saj za zdaj še ni videti, ali imajo poleg korenin in želje po spremembi oblasti še kaj resnično skupnega.

Kdo bo v resnici vodil novo vlado?

Povolilna bitka za stolčke

Gašper Blažič, foto: Gregor Pohleven, Andreja Velušček

V ponedeljek, 29. septembra, je volilna komisija po preštevanju glasov iz tujine sporočila končne, a še vedno neuradne izide parlamentarnih volitev. Glasovnice iz tujine obstoječih razmerij med parlamentarnimi strankami niso spremenile.

V tem času pa še vedno ni znano, kakšna bo sestava nove vladne koalicije, saj je jasno, da t. i. levi trojček ne bo mogel sam sestaviti vlade. Za zdaj se zdi, da je še najbližja rešitev koalicijskega povezovanja z DeSUS. Temu pa nekateri krogi tranzicijske levice nasprotujejo, saj naj bi DeSUS leta 2004 levo opcijo izdal, ko se je povezal z Janšo. Tedaj je stranko vodil še Anton Rous, kasnejši državni sekretar v kabinetu predsednika vlade, na kongresu pa je vodstvo stranke prevzel Karl Erjavec, ki je bil tedaj že obrambni minister Janševe vlade.

Delitev resorjev Po do sedaj znanih podatkih si obrambni minister

Karl Erjavec, če bo njegova stranka vstopila v koalicijo, želi vsaj dve ministrski mesti. Čeprav bi mu ustrezalo, da bi še naprej vodil obrambno ministrstvo, se bo moral s te funkcije najverjetneje posloviti. Utegnil pa bi prevzeti kakšen drug resor, na primer ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve ter ministrstvo za zdravje, ki naj bi bili za DeSUS najzanimivejši. Tako bi lahko Erjavec prevzel prvega,

medtem ko bi bil za zdravje primeren kandidat Dorijan Marušič (brat nedavno prezgodaj umrlega psihiatra Andreja Marušiča), ki je bil državni sekretar na ministrstvu za zdravje že pod Dušanom Kebrom, nato pa še pod Andrejem Bručanom. S prihodom ministric Zofije Mazej Kukovič pa se je moral posloviti, kar je izzvalo precej negotovanja v vrstah DeSUS. Sicer pa sta v poslanski skupini DeSUS kar

dva zdravnika, in sicer Franc Žnidaršič, ki je bil med letoma 2000 in 2004 državni sekretar na ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve, in Vasja Klavara, dosednji podpredsednik državnega zbora, ki bo, če bo DeSUS vstopil v koalicijo, svoj mandat morda podaljšal za štiri leta. A o konkretnih imenih kandidatov za ministre se za zdaj še ne govori naglas, saj bo treba počakati do konca pogajanj, ko bo tudi znano, koliko ministrskih mest (in katere resorje) bo dobila posamezna koalicijska partnerica. Če bo razmerje strank ostalo isto, bo LDS dobila eno ministrsko mesto, DeSUS 2, Zares 3, medtem ko naj bi preostale resorje zasedla SD.

Nekdanji premier Anton Rop bo morda poskusil izsiliti katero od ministrskih funkcij v novi Pahorjevi vladi.

To bi tudi ustrezalo Drnovškovi oz. Golobičevi matematični formuli, po kateri koalicijske stranke dobijo ministrska mesta glede na število sedežev v parlamentu. Vprašanje pa je, ali bo to veljalo tudi za novo koalicijsko partnerico (po vsej verjetnosti bo to DeSUS), saj je predsednica LDS Katarina Kresal nedavno kar naravnost dejala, da DeSUS in SLS z morebitnim vstopom v vladno koalicijo ne moreta imeti enakega položaja kot t. i. levi trojček. Kot je pojasnila Kresalova, so se stranke, ki sestavljajo trojček, zavzemale, da mora priti do spremembe oblasti, medtem ko so v DeSUS in SLS do konca vztrajali v vladni koaliciji, zato meni, da pozicij ne gre enačiti in je s tega vidika potreben razmislek tudi pri nadaljnjih sestavah koalicije. Omenjeno stališče seveda ne preseneča, saj bi, če bi sledili le matematičnemu razmerju strank v parlamentu, DeSUS dobila večji izkupiček kot LDS, ki ima dva poslanska sedeža manj kot DeSUS. Zato bo najverjetneje LDS vztrajala pri dveh ministrskih mestih. Neugodno za DeSUS je tudi dejstvo, da se je stranka javno odpovedala možnosti morebitnega povezovanja s SDS in si s tem zmanjšala pogajalski položaj.

Nadminister Golobič Prav tako še ni znano, ali bo število ministrstev ostalo isto, kot je bilo doslej. V dosedanjem mandatu je bilo namreč petnajst ministrov in dva ministra brez resorja (za področje vladnih služb za regionalni razvoj in lokalno samoupravo ter za razvoj). V vladi so štiri službe, ki so jih v preteklosti že vodili ministri brez listnice – poleg obeh naštetih še služba za evropske zadeve in služba za zakonodajo. Glede na to, da bo Pahorjeva vlada najverjetneje imela podpredsednika (Mitja Gaspari) in da sta v vladi lahko največ dva ministra brez listnice, je težko pričakovati kakšno novo ministrsko funkcijo. Pahor je avgusta letos ob predstavitvi svoje alternativne vladne ekipe predstavil Andreja Horvata kot kandidata za ministra, ki bo vodil tako razvoj kot regionalno politiko, kar pomeni, da bi v primeru imenovanja nasledil kar dva ministra sedanje vlade, Žigo Turka in Ivana Žagarja. Če pa bi prišlo do tega, da bi »nadminister« po Gasparijevem zgledu

postal tudi Golobič – omenjajo ga kot koordinatorskega za kadrovske zadeve, kar ni presenetljivo glede na njegovo dosedanje politično kariero –, bi se moral Andrej Horvat odpovedati ministrski funkciji in bi lahko postal kvečjemu državni sekretar v vladni službi za razvoj, to funkcijo pa je opravljal že v času Janševe vlade. Pahor bi v »sendviču« Gaspari-Golobič postal samo protokolarni predsednik vlade. Do »zanimivih« kadrovskih rešitev naj bi prišlo tudi v državnem zboru, kjer naj bi mesto predsednika po najnovejših namigih zasedel

Ni še jasno, kateri od članov t. i. alternativne ekipe bodo v resnici postali minister.

Predsedniku Zaresa Gregorju Golobiču se očitno obeta funkcija »nadministra« za kadrovske zadeve.

Miran Potrč, ki je bil konec osemdesetih let predsednik tedanje skupščine SRS.

Ropove ambicije Zanimivo pa je, da je izhodišča za pogajanja med morebitnimi koalicijskimi partnerji v imenu SD izdelal nekdanji premier Anton Rop, ki naj bi zastopal SD v koalicijskih pogajanjih skupaj z Igorjem Lukšičem, Miranom Potrčem in Mitjo Gasparijem. Rop se pojavlja tudi kot avtor gospodarskega programa SD, zato je mogoče, da bo morda poskusil izsiliti katero od ministrskih funkcij, ki bi jih Pahor po prvotnem scenariju zaupal politično manj profiliranim kandidatom. Najverjetneje bi bilo za Ropa vabljivo ministrstvo za finance, ki ga je nekoč že vodil, vendar naj bi ga po Pahorjevem načrtu prevzel France Križanič. Na svojo priložnost čaka tudi Milan M. Cvikl, ki za zdaj še nima zagotovljenega poslanskega stolčka. Utegne pa se zgoditi, da bi gospodarski resor zasedel Matej Lahovnik, ki je v preteklosti že bil minister za gospodarstvo, saj Pahor doslej ni ponudil

LDS si želi večji vpliv v vladi, kot ga ima v državnem zboru.

primerne kandidata za gospodarski resor. Nedavno je sicer omenil nekdanjega razvpitega direktorja Steklarne Rogaška Roberta Lična, vendar je njegov prihod na ministrski položaj vprašljiv. Že tako ali tako bo problematično mešanje pristojnosti, saj naj bi namesto Pa-

horja za ekonomska vprašanja skrbel nesojeni podpredsednik vlade Mitja Gaspari, ki bi bil v odnosu do finančnega in gospodarskega ministra nekakšen »nadšef«. Za funkcijo ministra za gospodarstvo naj bi se ogrevala tudi predsednica LDS Katarina Kresal, ki bo kot

V pogajanjih si DeSUS želi vsaj dva ministrska stolčka, kar pa moti LDS.

Bo nekdanji predsednik skupščine SRS Miran Potrč postal predsednik DZ?

► predsednica ene od koalicijskih strank imela prednost pred svojimi strankarskimi kolegi, ko bo šlo za ministrska imenovanja. To pa pomeni, da bi v primeru, če LDS dobi samo eno ministrsko mesto, iz igre izpadel neuspešni kandidat za poslanca Aleš Zalar, ki bi v tem primeru lahko postal državni sekretar na ministrstvu za pravosodje. Resna kandidata za ministra iz Zaresa sta še Pavel Gantar (okolje in prostor) in Ivo Vajgl (zunanje zadeve), morda tudi Majda Širca (kultura) in Andrej Rus (zdravje). Če bo Majda Širca ostala v parlamentu, si lahko obeta mesto predsednice odbora za kulturo, šolstvo

in šport, ki ga je do sedaj vodil poslanec SDS Branko Grims.

Konstruktivna opozicija Predsednik znova opozicijske SDS in dosedanja premier Janez Janša je v ponedeljek, 29. septembra, napovedal, da SDS ne bo več uporabljala pravnih sredstev za ponovitev volitev na nekaterih voliščih, kjer

naj bi se bile dogajale nepravilnosti. Izvršilni odbor SDS je namreč presodil, da bi uporaba pravnih sredstev zavlekla oblikovanje vlade, tega pa Slovenija ne potrebuje. Vse to naj bi bilo tudi v skladu z Janševim napovedjo, da bo SDS v novem mandatu delovala kot konstruktivna opozicija, vendar pa Janša, ki bo z izvolitvijo nove vlade

odšel iz vladne palače v državni zbor, v skladu s svojo dosedanja držo najverjetneje ne bo miroval in bo zelo opazen opozicijski vodja. Po mnenju analitikov naj bi bil sedaj, ko ima poleg desetih let delovanja v opoziciji še štiri leta delovanja v vladi, tranzicijski levi vladi bolj nevaren kot kadar koli prej. SDS naj bi v začetku prihodnjega leta sklicala tudi redni kongres, do tedaj pa bo samokritično preučila vse razloge, zakaj ni dosegla zelenega cilja, to je zmage z veliko večino. Glede na to, da je SDS v primerjavi z volitvami 2004 dobila več glasov, ni mogoče pričakovati vidnejših menjav v vrhu SDS. **D**

Predsednik DZ naj bi postal Miran Potrč, ki je bil konec osemdesetih let predsednik tedanje skupščine SRS.

Kdo bo poslanec Državnega zbora Republike Slovenije?

Z dokončnimi izidi volitev je znana tudi sestava poslanskih skupin v novem mandatu državnega zbora. Največjo poslansko skupino SD (29 sedežev) bodo sestavljali Samo Bevk, Aleksander Ravnikar, Darja Lavtižar Bebler, Tomaž Tom Mencinger, Borut Pahor, Mirko Brulc, Luka Juri, Breda Pečan, Patrick Vlačič, France Križanič, Dušan Kumer, Anton Rop, Miran Potrč, Andreja Črnak Meglič, Igor Lukšič, Anton Colarič, Janja Klasinc, Janko Veber, Alan Bukovnik, Bojan Kontič, Andreja Rihter, Melita Župevc, Matjaž Han, Renata Brunskole, Matevž Frangež, Bogdan Čepič, Majda Potrč, Dejan Levanič in Anton Kampuš. SDS (28 sedežev) bodo zastopali Rado Likar, Milan Čadež, Milenko Ziherl, Branko Grims, Eva Irgl, Zvonko Černač, Danijel Krivec, Alenka Jeraj, France Cukjati, Peter Verlič, Robert Hrovat, Aleksander Zorn, Janez Janša, Jože Tanko, Miro Petek, Darko Menih, Iztok Podkrižnik, Štefan Tisel, Andrej Vizjak, Zvonko Lah, Ivan Grill, Rudolf Petan, Jožef Jerovšek, Vinko Gorenak, Branko Marinič, Franc Pukšič, Marijan Pojbič in Marjan Bezjak. Z liste Zaresa (9 sedežev) so bili izvoljeni Damijan Perne,

Franco Juri, Majda Širca, Pavel Gantar, Gregor Golobič, Matej Lahovnik, Franci Kek, Ivo Vajgl in Vili Trofenik. Na listi DeSUS (7 sedežev) so bili izvoljeni Anton Urh, Vasja Klavara, Joško Godec, Matjaž Zanoškar, Franc Žnidaršič, Vili Rezman in Franc Jurša. Barve LDS (5 sedežev) bodo branili Borut Sajovic, Katarina Kresal, Miran Jerič, Ljubo Gerič in Milan Gumzar. Enako število sedežev imata tudi SLS (Gvido Kres, Jakob Presečnik, Franc Bogovič, Janez Ribič in Radovan Žerjav) in SNS (Srečko Prijatelj, Zmago pl. Jelinčič, Bogdan Barovič, Silven Majhenič in Miran Györek).

Večina poslancev bo prvič sedla v poslanske klopi.

Sestava državnega zbora bo takšna samo do izvolitve nove vlade, ko bodo poslance, ki bodo postali ministri, nasledili nadomestni poslanci. Tako bosta na listi SD prihodnjega premierja Boruta Pahorja in nesojenega ministra za promet Patricka Vlačiča nasledila Marijan Križman in Miroslav Klun (2. volilna enota), Andrejo Črnak Meglič (delo, družino in socialne zadeve) in Franca Križaniča (finance) bi nadomestila Andrej Magajna in Janez Kikelj (3. volilna enota), prihodnjega šolskega ministra Igorja Lukšiča bi nadomestil Milan M. Cvikel (4. volilna enota). Iz poslanske skupine Zares bi, če bi v vlado odšla Majda Širca in/ali Pavel Gantar, v parlament prišla Vito Rožej in Janez Kopač (3. volilna enota). Če bi v vlado odšel Gregor Golobič (kar je malo verjetno), bi ga v parlamentu nasledila Cveta Zalokar Oražem (4. volilna enota). Mateja Lahovnika bi nasledil Alojz Posedel (5. volilna enota), Iva Vajgla pa Tadej Slapnik (7. volilna enota). V LDS bi, če bi Katarina Kresal postala ministrica, poslanec postal Draško Veselinovič, če pa bi v vlado odšel tudi on, bi ga nasledil Anton Anderlič.

Končna zmaga levega trojčka

Petra Janša, foto: Andreja Velušček, Gregor Pohleven

Po vseh prešteti glasovnicah z nedavnih parlamentarnih volitev se vrstni red strank in število mandatov v DZ nista spremenila. Zmagovalka je tako SD s 30,45 odstotka glasov, z 29,26 odstotka glasov pa ji sledi SDS.

Glasovnice iz tujine volilne- ga izida niso spremenile. Tako je Pahorjeva SD v primerjavi z zadnjo objavo neuradnih podatkov Državne volilne komisije (DVK) izgubila le 0,05 odstotka, drugouvrščena Janševa SDS pa je prav tako, sicer malce nepričakovano, izgubila 0,03 odstotka glasov. Po končnih podatkih, ki jih bo DVK jutri razglasila za uradne, če ne bo prispel noben ugovor, ji z 9,37 odstotka glasov in devetimi sedeži v DZ sledi stranka Zares, stranka DeSUS je prejela 7,45 odstotka glasov in ima zagotovljenih sedem poslanskih sedežev, po pet sedežev pa imajo SNS (5,40 odstotka), SLS+SMS

(5,21) in LDS (5,21). Med njima je po končnih izidih le 38 glasov razlike v prid SLS. Pod štiriodstotnim parlamentarnim pragom pa sta ostali parlamentarni stranki NSi, ki je po prešteti glasovnicah iz tujine izboljšala izid s 3,26 na 3,40 odstotka, in Lipa, ki je po vseh prešteti glasovih prejela 1,81 odstotka glasov. Dva poslanska sedeža bosta tudi v prihodnje zasedala poslanca narodne sku-

pnosti; italijansko bo zastopal dosedanji poslanec Roberto Battelli, madžarsko predstavnik Mario Pozsonc pa bo v novi sestavi DZ zamenjal Laszlo Göncz. Vseh oddanih glasovnic je bilo 1.070.424, od tega jih je bilo 18.597 neveljavnih, volilna udeležba pa je bila 63,10 odstotka (1.070.523).

Štetje glasovnic iz tujine
Okrajne volilne komisije in DVK

Vseh glasovnic, ki so prispele iz tujine je bilo 13.930, na končni izid volitev v državni zbor pa niso vplivale.

so v ponedeljek do poznih večernih ur štele glasovnice, ki so jih po pošti poslali volivci iz tujine. Ni pa še znano, koliko od 47.765 volilnih gradiv, ki so bila poslana v tujino, se bo še vrnilo v Slovenijo. Med prispelimi glasovnicami iz tujine so bile veljavne le tiste, ki so bile oddane najpozneje dan pred parlamentarnimi volitvami, torej do 20. septembra, in imajo priloženo podpisano volilno karto. Tako so bile v ponedeljek poleg glasovnic volivcev iz tujine preštete še glasovnice z nekaterih posebnih volišč, in sicer volišč za invalide in za volivce, ki imajo stalno prebivališče v drugem kraju. Vseh ►

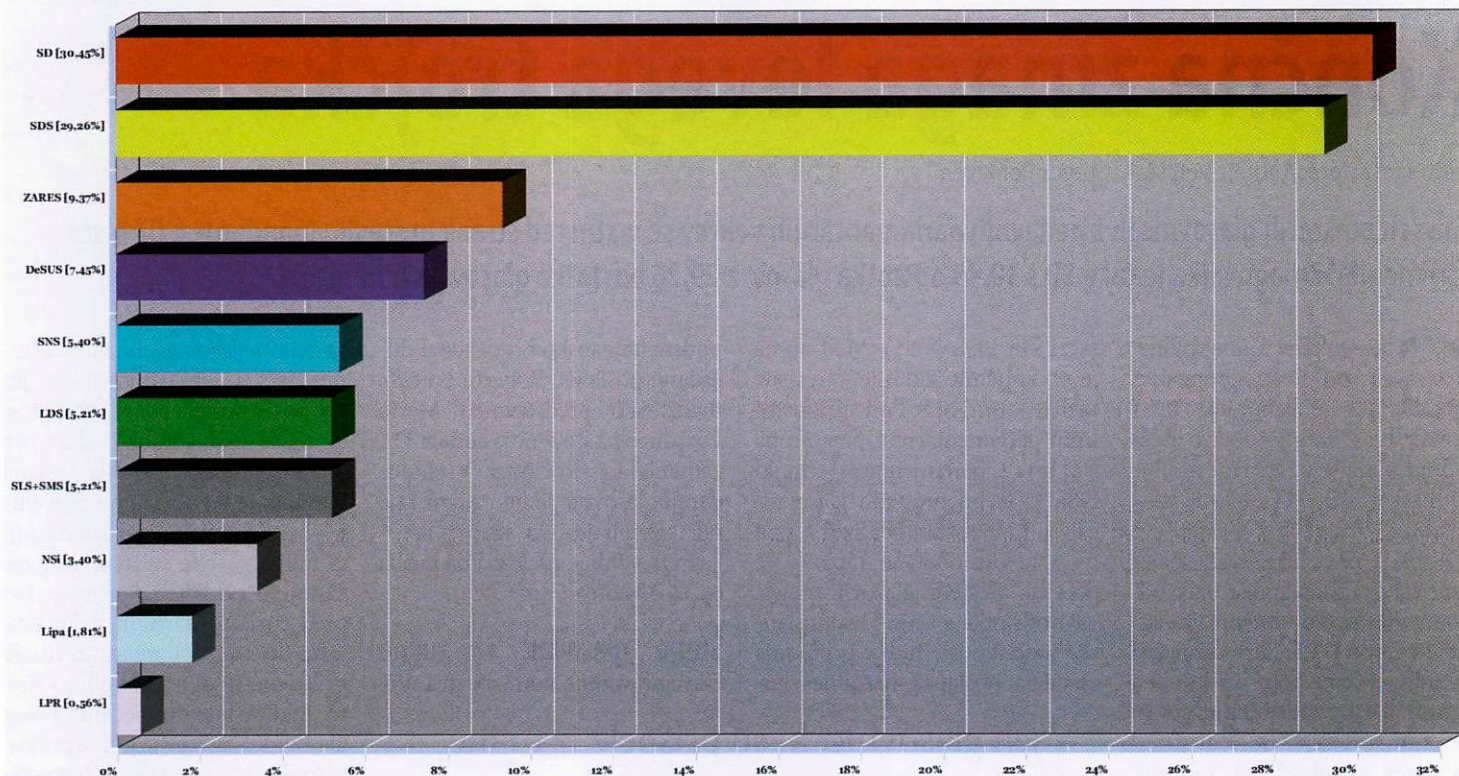
Glasovnice iz tujine na končni volilni izid niso vplivale.

IZIDI GLASOVANJA - SLOVENIJA

NA GRAFU JE PRIKAZANIH PRVIH DESET LIST PO ŠTEVILU PREJETIH GLASOV.

UDELEŽBA: 1.070.523 (63,10%); ODDANIH GLASOVNIC: 1.070.424 VELJAVNIH/NEVELJAVNIH: 1.051.827/18.597

Vir: DVK

glasovnic, ki so jih prešteli, je bilo v ponedeljek 13.930. Do minulega petka je na okrajne volilne komisije prispelo 8.316 glasovnic, DVK oziroma njen tričlanski volilni odbor pa je takrat med drugim ugotavljal izide glasovanja na 26 diplomatsko-konzularnih predstavništvi. Prešteli so 988 glasovnic iz tujine: 560 glasovnic, s katerimi so volivke in volivci glasovali na veleposlaništvih, in 428 glasovnic, ki so prispele po pošti bodisi na diplomatsko-konzularna predstavništva, bodisi na DVK. Slednjih je bilo 219, večinoma pa je šlo za glasove vojakov v mednarodnih misijah. Volilni odbor na DVK je izločil 54 glasovnic, ki so bile oddane prepozno ali pa niso imele priložene oziroma podpisane volilne karte. Tako vse preštete glasovnice končnega volilnega izida niso spremenile, nekoliko pa so spremenile zastopnost poslancev SDS v parlamentu. Namesto Silva Mesojedca se je namreč v državni zbor uvrstil Zvonko Lah.

Zavrneni ugovori Volilne komisije 10 volilnih enot so v zakonsko določenem roku treh dni od dneva glasovanja prejele skupno 18 ugovorov, od tega 14 ugovorov volivcev, dva ugovora kandidata

in dva ugovora predstavnika liste kandidatov SDS. Volilne komisije so morale o ugovoru odločiti v 48 urah od njegove vložitve.

Volilna komisija 4. volilne enote Ljubljana Bežigrad je zavrnila vse štiri ugovore, med njimi ugovor predstavnika liste kandidatov SDS, saj v nobenem primeru niso bile izkazane nepravilnosti, ki bi vplivale na izid volitev. Glede ugovora SDS, ki je zatrjevala, da volilnim upravičencem, ki so prišli volit, na 18 voliščih ni bila dana možnost, da se podpisujejo v volilni imenik, oz. upravičencem, ki se ne morejo ali nočejo

podpisati, ni bil narejen ustrezen uradni zaznamek na določenem mestu v volilnem imeniku, so v komisiji zatrjili, da so ugotovili, da na »16 voliščih teh kršitev bodisi sploh ni bilo ali pa so bile čisto neznatne, manjkal je eden oz. največ 10 podpisov oz. zaznamkov, kar je neupoštevanja vredno«. Na dveh voliščih je bila po besedah komisije kršitev večja; na enem ni bilo nobenega podpisa v volilnem imeniku, na drugem jih je manjkala približno polovica, poleg tega ni bilo niti zaznamkov, da se volivci niso mogli oz. hoteli podpisati, so dodali v komisiji in pojasnili,

da so ugotovili, da te kršitve niso mogle bistveno vplivati na izid volitev na teh dveh voliščih, zato je komisija ugovor zavrnila.

Volilna komisija 3. volilne enote Ljubljana Center je po besedah predsednice Martine Erzin obravnavala in tudi zavrnila štiri ugovore volivcev, ki so se nanašali na nepravilnosti pri delu volilnega odbora. Kot je dejala Erzinova, so sicer ugotovili kršitve v zvezi s podpisami volivcev, vendar je komisija ugovore zavrnila, ker »kršitve ne morejo bistveno vplivati na izid volitev«. Vloge vseh štirih volivcev so obravnavali kot ugovore v zvezi z delom na voliščih, saj so se nanašali na nepravilnosti na voliščih. Prav tako je volilna komisija 3. volilne enote Ljubljana Center zavrnila ugovor, ki so ga podali predstavniki liste kandidatov SDS, in sicer s podobno obrazložitvijo kot v primeru zavrnitve ugovora volilne komisije 4. volilne enote Ljubljana Bežigrad.

Volilna komisija 10. volilne enote s sedežem v Lendavi, kjer so volili poslanca madžarske narodne skupnosti, je soglasno zavrnila edini ugovor na delo volilnega odbora. Kot je za STA pojasnil predsednik volilne komisije Milan Regvat, so ugovor kandidatke Ma-

Novo vlado bo sestavljal tranzicijski levi trojček.

rie Pozsonec v enem delu zavrgli, v drugem pa zavrnil. Ugovor je bil pravočasen, je dejal Regvat in dodal, da so v enem delu ugovor zavrgli, ker je ugovarjala na delo komisije za pripravo volilnih imenikov, za kar volilna komisija ni pristojna.

V drugem delu pa je Maria Pozsonec ugovarjala glede točkovanja. Kot je pojasnil Regvat, so pred štirimi in osmimi leti v 9. in 10. volilni enoti, v katerih volijo poslanca narodnih manjšin, kandidatu, ki je bil obkrožen, dali pet točk, drugim pa nobene. Tokrat pa so v obeh volilnih enotah s soglasjem DVK obkroženemu kandidatu dali pet točk, vsem drugim pa po eno točko. Drugi del ugovora je po Regvatovih besedah volilna komisija zavrnila kot neutemeljenega.

Volilna komisija 2. volilne enote s sedežem v Postojni je zavrnila vse štiri ugovore volivcev, ki jih je prejela, saj v nobenem primeru niso bile izkazane nepravilnosti, ki bi vplivale na izid volitev, so za STA pojasnili v omenjeni volilni komisiji. Volilna komisija je prejela dva ugovora volivcev z območja Kopra in dva ugovora volivcev z območja Nove Gorice. V dveh primerih se je ugovor nanašal na kršitve v zvezi s podpisami volivcev v volilni imenik, v preostalih dveh pa je bilo navedeno, naj bi bile nekatere glasovnice opredeljene kot neveljavne, čeprav bi morale biti veljavne, vendar ob tem ni bila podana nikakršna obrazložitev, za koliko glasovnic naj bi šlo in na katerem volišču.

Volilna komisija 7. volilne enote s sedežem v Mariboru je soglasno zavrnila ugovor volivke zoper delo posebnega volilnega odbora za invalide. Kot je za STA pojasnila tajnica volilne komisije Polona Pal Gorjanc, je komisija odločila, da je volilni odbor ravnal pravilno, ko ni dovolil, da bi spremljevalec pomagal volivki pri glasovanju.

Volilne komisije v 1. volilni enoti s sedežem v Kranju, 5. volilni enoti s sedežem v Celju, 6. volilni enoti s sedežem v Novem mestu, 8. volilni enoti s sedežem na Ptuj in 9. volilni enoti s sedežem v Koprju niso prejele ugovorov.

Brez nadaljnjih pritožb Izvolilni odbor (IO) SDS se je, čeprav

SDS bo naslednji mandat konstruktivna opozicija.

Nujno je, da se zakonska določba, ki določa, da je potreben podpis v volilni imenik, v prihodnje spoštuje.

so bile na mnogih voliščih ugotovljene nepravilnosti, odločil, da ne bo nadaljeval z uporabo pravnih sredstev za ponovitev volitev na teh voliščih, je med ponedeljkovo sejo IO dejal predsednik SDS Janez Janša. Po njegovo je OI presodil, da bi to zavleklo oblikovanje nove vlade, »tega pa Slovenija ne potrebuje«.

Dan po zavrnitvi ugovorov pa so v SDS v sporočilu za javnost zapisali, da je trditi, da nepravilnosti niso vplivale na izid, nesmiselno; še posebej ker je izid med dvema največjima strankama zelo tesen in ker se je iz tujine pričakovalo med 10.000 in 20.000 glasov. Ob tem so se vprašali, zakaj se morajo volivci v Ormožu in Mariboru podpisati v volilni imenik, v Ljubljani pa ne. Kot so še navedli v stranki, sta volilni komisiji v volilnih enotah Ljubljana Center in Ljubljana Bežigrad s preglasovanjem zavrnila ugovora predstavnikov list kandidatov SDS, ki sta bila vložena zato, ker volilni komisiji volivcem nista omogočili lastnoročnega podpisa v volilni imenik pred izročitvijo glasovnice, kot določa zakon. Odločitvi obeh komisij sta bili sprejeti z dvema glasovoma za in dvema glasovoma proti, v obeh primerih pa je odločil glas predsednika oziroma predsednice. Pri tem obe komisiji, kot navajajo v stranki, »priznavata, da je prišlo do nepravilnosti, hkrati pa sta s tesnim preglasovanjem odločili,

da te nepravilnosti niso vplivale na rezultat volitev«.

Ob tem so v pismu še navedli, da 71. člen Zakona o volitvah v državni zbor določa, da predsednik ali član volilnega odbora po ugotovitvi istovetnosti volivca z osebnim dokumentom ali na drug način obkroži zaporedno številko pred imenom volivca v volilnem imeniku, volivec pa se podpiše v za to namenjen prostor v volilnem imeniku. Predsednik ali član volilnega odbora volivcu, potem ko preveri, ali se je volivec podpisal na pravo mesto, izroči glasovnico. Če se volivec ne more podpisati zaradi telesne hibe ali drugega razloga ali če se noče podpisati,

volilni odbor to posebej označi v volilnem imeniku. »Omenjena zakonska določba je ključnega pomena, saj je njen namen preprečiti možne zlorabe, da se v volilni skrinjici ne bi znašli glasovi volivcev, ki v resnici sploh niso prišli na volišče. Povsod kjer ni podpisov v volilnem imeniku, je za nazaj nemogoče preveriti korektnost,« so zapisali v stranki.

V sporočilu za javnost so o morebitni uporabi nadaljnjih pravnih sredstev – pritožbe na ustavno sodišče – takrat zapisali, da se bodo o tej možnosti odločili po razglasitvi končnih neuradnih izidov, a ker ti niso bistveno spremenili končnih izidov, so od nadaljnjih ukrepov odstopili.

Predsednik SDS Janez Janša v ponedeljek takoj po objavi končnih neuradnih izidov letošnjih volitev dejal, da bo SDS konstruktivna opozicija, ki bo podpirala vse, kar je dobro za Slovenijo. Od nove vlade pričakuje, da bo nadaljevala reforme, ki so se začele v njegovem mandatu. Te so namreč po njegovem mnenju potrebne. »Zdaj vsi govorijo, da je nastopila neka finančna kriza. Ta kriza se je dejansko začela pred enim letom, ko so se pojavili prvi znaki. Slovenija zaradi te krize za zdaj še ni bila prizadeta, tudi zaradi reform, ki smo jih naredili. Če bomo s temi koraki nadaljevali, potem se ni treba bati, da bomo zašli v recesijo,« je dejal Janša. Tako vsem tistim, ki bodo sestavljali vlado, želi, da to naredijo čim prej in da sestavijo čim boljšo vlado. **D**

Epigrami

Brane Senegačnik

SVOBODNA SLOVENIJA

»Veselje se širi na sve strane ...«
razlega se iz bele Ljubljane.

UGANKE

POREDNA SVETNICA

Slovensko moralo dvigujem,
ko javno svoj sram razkazujem.
Šifra: črna ptička

NAVIHANA DEVICA

Med dvema angeloma stiska se
devica: ojoj, kako obliva jih vse
tri rdečica!
Šifra: ptička sinička

NEUGNANA MUČENICA

Priznam, še zmeraj rada zape-
ljudem.
Tako za domovino se darujem.
Šifra: spravim te ob pamet

BARSKI MAČO

Mačkon, ki desno praska, levo
liže?
In: poden, ki se ugreza zmeraj
niže?
Me uganeš? Težko? Potem pa
ena v mojem slogu:
»Ko pridem v bar, sem car.«
No? Če s' homo sapiens sapeins,
boš pa že zmogel!
Šifra: Aleksander Veliki

Novembra lani je Bojan Šrot postal predsednik SLS brez tekmeca, saj se je Janez Podobnik zadnji hip umaknil.

Šrotov »sestop z oblasti«?

Gašper Blažič, foto: Gregor Pohleven

Med osmoljenci letošnjih volitev je poleg NSi, ki je izpadla iz parlamenta, in LDS, ki je s 23 nazadovala na pet poslancev, tudi SLS. Slednja bo v primerjavi s prejšnjim mandatom, ko je imela sedem poslancev, imela dva poslanska sedeža manj.

Po neuradnih izidih so se v državni zbor z liste SLS uvrstili Jakob Presečnik, Guido Kres, Janez Ribič, Franc Bogovič in Radovan Žerjav, dosedanji minister za promet. Zanimivo je, da je bil minister za promet tudi Jakob Presečnik, ki je hkrati edini poslanec SLS iz preteklega obdobja. Med poslance SLS+SMS se ni uvrstil nihče iz Stranke mladih Slovenije, izvoljena pa nista bila niti predsednik SLS Bojan Šrot in podpredsednik stranke Janez Podobnik. Iz parlamenta je izpadel tudi župan Železnikov Mihael Prevc, čeprav je v svojem okraju zbral dobrih 16 odstotkov glasov in s tem dosegel boljši izid kot trije novi poslanci SLS+SMS Žerjav, Kres in Ribič, žal pa je SLS v gorenjski volilni enoti dosegla preslabo povprečje za izvolitev poslanca.

Kongres vendarle bo Šrota je po volitvah k odstopu pozval Aleš Primc, donedavni predsednik glavnega odbora SLS. K odstopu ga je pozival že pred volitvami, vendar je izvršilni odbor Šrota tedaj soglasno podprl, Primc pa je odstopil s funkcije predsednika glavnega odbora (nasledil ga je novi poslanec Janez Ribič, ki bo to funkcijo opravljal do kongresa). Primc je na tiskovni konferenci takoj po volitvah dejal, da je odstop z mesta predsednika stranke zaradi slabega izida na volitvah evropski standard, predsednik SLS Bojan Šrot pa bi z odstopom tudi pokazal, koliko je mož beseda. Kot je še dejal, je edini organ stranke, ki lahko sprejme odstop in izvoli novega predsednika, kongres, zato računa na sklic izrednega kongresa, takoj ko bo Šrot ponudil odstop. Primc pa se ni želel izreči, koga bi želel za novega predsednika SLS, niti o tem, ali naj SLS sodeluje v novi vladni koaliciji ali ne, saj je

to stvar znotrajstrankarskega dogovora. Obžaloval je tudi izpad NSi iz parlamenta.

Čeprav sprva ni kazalo, da bo Bojan Šrot po precej slabem izidu na volitvah »sestopil z oblasti« – ne nazadnje je bil njegov cilj dobiti vsaj toliko poslanskih sedežev kot v prejšnjem mandatu, pred tem pa je ambiciozno napovedoval najmanj deset odstotkov podpore –, pa je izvršilni odbor SLS na svoji seji 29. septembra zvečer sklenil, da predlaga svetu stranke in glavnemu odboru sklic predčasnega volilnega kongresa, ki naj bi bil okrog 20. novembra (po vsej verjetnosti v soboto, 22. novembra). Šrot je po seji pojasnil, da o vnovični kandidaturi za predsednika SLS (še) ni razmišljal, svoj mandat pa želi korektno izpeljati do konca. To pa seveda ne pomeni, da na novembrskem kongresu ne bo kandidiral, saj ima še vedno močno podporo t. i. Kanglerjeve frakcije. Njegova usoda bo odvisna tudi od tega, kdo se bo potegoval za predsedniško mesto. Ob tem naj spomnimo, da je bil Šrot izvoljen za predsednika SLS 17. novembra lani na kongresu, ki sta se ga tedaj udeležila tudi oba njegova brata Srečko in Boško Šrot, tedaj še član SD. Bojan Šrot je po zadnji seji izvršilnega odbora dejal, da bodo z natančnejšo analizo volitev počakali do uradnih izidov, na seji pa tudi niso govorili o morebitnem vstopu v koalicijo. Če bi predsednik SD Borut Pahor SLS povabil na pogovor, bi se njeni predstavniki pogovora udeležili. Ob tem je Šrot poudaril, da so za SLS pomembni predvsem zavzemanje za ohranitev deležev v strateških podjetjih, enakomeren razvoj, poseljenost Slovenije in ureditev meje s Hrvaško.

Zagožnov »antijanšizem« Zanimivo pa je, da se po volitvah več kot o razlogih za dokaj slab izkupiček govori o morebitnem vstopu SLS v koalicijo s t. i. levim trojčkom. Pri tem je SLS precej razdeljena. Po nekaterih namigih se za vstop v koalicijo skupaj z levotranzijskim trojčkom (SD, LDS, Zares) precej ogreva član izvršilnega odbora SLS Franc Zagožen, ki se je na lanskem kongresu SLS v vzponu Bojana

Šrota znova politično aktiviral. To seveda ni presenečenje, saj je leta 2000, ko je Zagožnova SLS+SKD (kasneje se je preimenovala v SLS) doživela hud poraz, stranka vstopila v koalicijo z LDS, (ZL)SD in DeSUS. Franc Zagožen je leta 2000 malo pred volitvami podprl predlog Mirana Potrča (SD) za spremembo ustave, s katerim je poslanska dvetretjinska večina obšla odločbo ustavnega sodišča o dvokrožnem večinskem sistemu in tako v ustavo »zabetonirala« proporcionalni sistem. Zanimivo je, da so iz istih krogov prihajali namigi, da bi, če bi zmagała SDS,

Zagožnove izjave pričajo o tem, da bi nekateri v SLS radi videli, da SLS ne bi bila skupaj s SDS ne v vladi in ne v opoziciji.

SLS zavrnila povabilo v koalicijo. Številne funkcionarje SLS naj bi namreč motila prav vojna proti tajkunom, ki naj bi bila v resnici usmerjena proti SLS. Podobno meni tudi Franc Zagožen, ki je v intervjuju za Mladino dejal: »Kolikor jaz razumem, je vojna proti tajkunom usmerjena predvsem proti Slovenski ljudski stranki, ne pa proti tajkunom. Vzemimo primer, ki je najbolj izpostavljen v zadnjem času, torej Pivovarno Laško. Odkar se je začela vojna proti tajkunom, je grešni kozel SLS, vendar SLS nikoli ni bila v poziciji, da bi imela kakršenkoli vpliv. SLS ni trgovala s Pivovarno Laško, z gospodom Boškom Šrotom je trgoval predsednik vlade.« Nedavno pa je Zagožen za Dnevnik dejal, da bi bilo za SLS najlažje, če bi bil Janez Janša v veliki koaliciji, oni pa v opoziciji, »toda ker se to najverjetneje ne bo zgodilo, se bolj nagibam k temu, da bi šli v koalicijo«. Čeprav je pričakoval, da bosta SLS in SMS na volitvah zbrali vsaj dva odstotka več glasov, pa nad izidi, zanimivo, ni razočaran. Grešnega kozla Zagožen podobno kot nekateri komentatorji, ki so blizu zlasti Gregorju Golobiču, vidi v SDS. Po njegovem prepričanju je NSi za svojo usodo sama kriva, saj se je preveč predala Janši. »Janša pa ni načrtoval le likvidacije NSi, ampak tudi SLS. To je jasno. Vsakršno konkurenco na tako imenovani desni sredini je hotel

Franc Zagožen še vedno goji zamere do Janeza Janše.

vladi in ne v opoziciji, za slab izid SLS pa naj bi bila kriva SDS. Mnenje o Zagožnovih izjavah naj si ustvari vsak sam.

Kdo bo zmagal? Za koalicijo s strankami tranzicijske leveice naj bi se prav tako ogrevali nekateri drugi funkcionarji SLS, ki veljajo za tradicionalno nenaklonjene strankam desne sredine, zlasti Janševi SDS. Po nekaterih podatkih naj bi bil vstop SLS v koalicijo

Bo Šrota nasledil Radovan Žerjav?

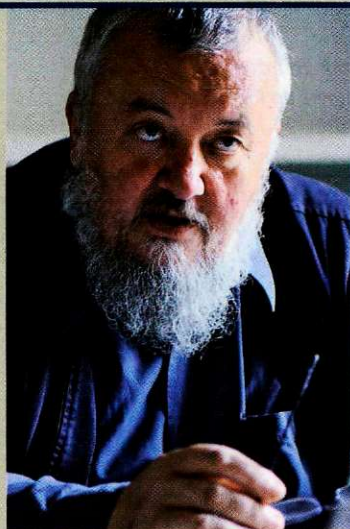

Jakob Presečnik za odhod v opozicijo.

tudi v Šrotovem interesu, kajti če bi Jakob Presečnik prevzel katero od ministrskih mest, bi nadomestni poslanec SLS postal Bojan Šrot. Vendar pa se po nekaterih namigih Presečnik bolj nagiba k opoziciji, saj naj bi veljal za bolj naklonjenega desnosredinski koaliciji, če bi le-ta zmagała. Če bi se SLS pridružila levi koaliciji, bi se v njej »utopila«, poleg tega bi razočarala svoje volivce in simpatizerje. Za zdaj pa v SLS izključujejo možnost, da bi se pridružili koaliciji skupaj z DeSUS, saj naj bi bila v koaliciji le ena ali druga. V primeru koalicijskega modela 3+2 bi se SLS še bolj utopila v novi koaliciji. Tega se zavedajo tudi v DeSUS, saj bi t. i. levi trojček za stabilno večino potreboval le enega koalicijskega partnerja. Tudi predlog sklica predčasnega volilnega kongresa bo bržkone zmanjšal možnost vstopa SLS v novo vladno koalicijo. Vse bo torej odvisno od tega, ali bo v stranki v prihodnje prevladalo t. i. zdravo jedro, ki je blizu vrednotam, kot jih je konec osemdesetih let začrtal tedanji predsednik Slovenske kmečke zveze Ivan Oman, ali pa t. i. kapitalsko jedro, ki je povezano z gradbenimi (in pivovarskimi) lobiji. Zdi se, da bi zdravo jedro še najbolje zastopal dosedanji minister za promet in novoizvoljeni poslanec Radovan Žerjav, ki velja za enega najbolj priljubljenih ministrov dosedanje vlade. **D**

izločiti. To je delal načrtno, a ne le en mandat, marveč vsaj tri.« Zagožnove izjave pričajo o tem, da bi nekateri v SLS radi videli, da SLS ne bi bila skupaj s SDS ne v

Če nimate denarja ...

Dr. Stane Granda, foto: arhiv Demokracije

... za kruh, jejte potico!
Po bitki je lahko biti
general. V Sloveniji se
ne neha razpravljanje
o preteklih volitvah in
številni kar tekmujejo v
iskanju vzrokov za izid.
Seveda se mora mednje
uvrstiti tudi podpisani,
ki pa ne želi biti v posesti
resnice, ampak želi samo
pripomoči k njenemu
oblikovanju. Zadeva
nikakor ni preprosta,
še manj pa enoplastna.
Vsekakor je dosedanje
vlado pustil na cedilu
velik del ljudi, za katere
je največ naredila. Pri
tem mislim posebno
na tiste, ki so slovensko
osamosvojitve sprejeli
kot svoj življenjski
projekt.

Njenega nastopa pred štirimi leti so se oprijeli kot velikega upanja, da se bo pred več kot desetimi leti začeto delo nadaljevalo tako, kot so pričakovali vroče poletne dni leta 1991. V tem času so bili deležni strahovitega rop, mnogi poslani na cesto. Stvari so se začele počasi normalizirati, zlasti pod zadnjo vlado je število brezposelnih zelo upadlo, marsikje je delavcev že primanjkovalo. Spopad s tajkuni je njihov vtis o neurejenosti slovenskih razmer poglobil. Skoraj ni bilo človeka, ki v tem primeru ne bi bil na strani vlade. Žal so spet preveč in predvsem prehitro pričakovali. Vajeni so še nekdanjih časov, ko je o vsem odločal CK ZKS in so nekateri ljudje čez noč izginili. Spomnimo se samo boja proti tehnokratizmu in liberalizmu, takrat je dokončno priplaval na površje Milan Kučan, ko so letele glave direktorjev, kot bi bile papirnate. Tajkuni so vrnili udarec s patrio in ustvarjanjem občutka bližnje katastrofe, ki je bila namenjena mobilizaciji levega političnega volilnega bloka.

Stalinizem in inkvizicija na pohodu Volitve so za vsako normalno državo praznik demokracije. Pri nas dediči kontinuitete ustvarjajo iz njih stanje državljanske vojne, ko naj bi šlo za biti ali ne biti države in državljanov. Dejansko razkrivajo, da nimajo vsebinskega programa, da je njihov edini cilj polastiti se oblasti, potem pa bo, kar bo. Prav zato je njihova edina politična metoda ustvarjanje takih političnih razmer, ki politično labilne ljudi postavijo v stanje popolne mobilizacije. Upoštevati je treba še izjemno notranjo disciplino tako imenovane leve, ki zna vselej preseči notranja neskladja in reagira kot monolitna armada. V takih razmerah je izid volitev jasen. Politika ni posel za naivne, kot mislijo mnogi na tako imenovani desnici. Še manj je možnost za »popoldansko obrt«. Politika ne trpi ljubiteljstva, zahteva znanje. Partija ni naključno ustanovila nekdanje VPŠ in njeni dediči je v nobenem primeru niso pripravljeni izpustiti iz rok. Iz nje se ne rekrutirajo samo najboljši bojovníki, ampak tudi mojstri političnega bojevanja v manirah tragične stalinistične preteklosti.

V civiliziranih družbah velja, da tisti, ki nekoga obtoži, predloži tudi dokaze. V Sloveniji, ki ni nikoli v celoti prelomila z nekdanjim totalitarnim režimom in se ji to vse bolj otepa, še vedno velja, da mora obtoženi sam predložiti dokaze o svoji nedolžnosti. Za tožnika je dovolj, da izreče nedokazane sume, in si kriv. Ni bilo naključje, da je bilo v nekdanjih časih tožilstvo najmočnejši organ oblasti. Dejansko je bilo tožilstvo tisto, ki je po diktatu partijskega vodstva ljudi pošiljalo v smrt, ne sodišče. Poglejmo samo osebnosti tožilcev v povojnih procesih. Samo najbolj izbrani partijski kadri. Zato resnica sploh ni potrebna. Kriv si, ker si živ, ker si, kar si.

Za inkvizicijski postopek je značilno, da je tožnik hkrati tudi sodnik. Predsednika vlade so obtožili, da je sprejel podkupnino, in ga po medijih tudi obsodili. Blatenje države, ta jim dejansko nič ne pomeni, je le sredstvo njihove osebne oblasti, je zanje le kolateralna škoda. Poslušali smo lamentacije o naraščanju koruptivnosti v Sloveniji. Nič zato, če mednarodni podatki govorijo drugače, za stalinistične metode je dovolj obtoževanje. Politologi in pravniki, ki jim

Volitve so za vsako normalno
državo praznik demokracije. Pri
nas dediči kontinuitete ustvarjajo
iz njih stanje državljanske vojne.

mora biti stanje družbenih razmer v središču njihove strokovne pozornosti, bi se morali ob takem stanju v Sloveniji globoko zamisliti. Ne gre le za skrajno nizko stanje politične kulture, gre že za njeno patologijo. Poglejmo si samo primer glasovanja po pošti. Čeprav leвица ve, da število glasovnic, ki bodo prišle iz Argentine, ne more vplivati na volilni izid, saj jih je petkrat manj kot onih iz Srbije, stalno širi govorice, da je šlo v Južno Ameriko celo letalo Peterletovih, da bo od tam prineslo glasove za Janšo (!). Ni važno, ali je laž očitna, važno je, da mobilizira svoje, predvsem pa širi nestrpnost do naših rojakov. Večinoma gre že za potomce beguncev. Njihov poglobitni greh je, da so potomci »nepravih«. Stalinizem v najbolj okrutni maniri.

Sovražniki ljudstva še obstajajo Predvolilni boj ni za nežne in občutljive ljudi. Zadnji v Sloveniji je prešel vse meje sprejemljivega. Krivda ni obojestranska. Povsod po svetu si politični tekmeči v predvolilnem času marsikaj iz-

O avtorju

Dr. Stane Granda se je rodil leta 1948 v Novem mestu. Po maturi je na Filozofski fakulteti v Ljubljani študiral zgodovino in sociologijo, po diplomu pa je nadaljeval študij zgodovine. Po magistrskem delu o davčni obremenitvi slovenskega kmeta med letoma 1848 in 1914 se je zaposlil na Zgodovinskem inštitutu Milka Kosa na ZRC SAZU. Leta 1995 je doktoriral. Na omenjenem inštitutu raziskuje gospodarsko, politično in družabno zgodovino Slovencev od začetka 19. stoletja do 2. svetovne vojne. Kot predavatelj sodeluje na Filozofski fakulteti v Ljubljani in Šoli za slovenske študije Stanislava Škrabca v okviru novogoriške Politehnike. Že nekaj let je znan kot publicist. Je tudi predsednik programskega sveta RTV Slovenija.

rečejo, kar morajo potem v zasebnih pogovorih poravnati, ker v stalnih zamerah ni mogoče živeti. Ne nazadnje blata ni mogoče metati naokoli, da tistega, ki to počne, ne bi pustilo neomadeževanega. Povsem nekaj drugega pa je, ko se politično tekmovalstvo spreminja v stanje nekakšne državljanske vojne, ko politični nasprotnik ni tekmeč, ampak sovražnik. Prav sejanje sovraštva, nestrpnosti do resničnih ali dejanskih političnih nasprotnikov je bilo v tem predvolilnem boju odločilno. Nekaterim je politiko tako zagabilo, da preprosto niso šli na volitve. Dovolj jim je zasmrjanja političnega ozračja. To je bil cilj tudi ljubljanskih modrookih. Ljudem se mora javno in skupno urejanje državljanov pravic priskutiti. Obupati morajo nad možnostjo, da je to mogoče. Potem se oblasti polastijo majhne skupine ljudi. V partijskih časih je bilo povsem jasno, kdo v politiki odloča, ve se, kdo in kako jo vodi. Gre za ožene politične oblasti na majhno skupino nekdanjih politikov, kontinuitete in tajkune. Slovenija dobiva realno svojevrstno oligarhično oblast. V njej bo imel domnevni novi mandatar najhujšo opozicijo. Upajmo, da se tega zaveda, saj jo podpira tudi trdo jedro njegove stranke. Ti so najprej njeni, šele potem njegovi.

Panika ni nujna Letošnje volitve so iz parlamenta odpravile stranko, katere volivci so bili med tistimi, ki so slovensko osamosvojitve izjemno želeli in tudi maksimalno, predvsem pa iskreno podprli. Nesporo je NSi dedič nekdanje SKD ne glede na neuspešno združevanje s SLS.

Po usodah krščanske demokracije v Italiji, v Avstriji in celo na Bavarskem bi bilo najlažje ugotoviti, da je Slovenija v tem primeru del evropskega procesa. A to bi bila skrajno lahkomišelnost ugotovitev. Če se je tam krščanska demokracija izpela, pri nas še peti ni začela. Zlasti iz nekaterih krogov SLS je slišati, da so bili žrtev SDS. Zakaj tega ne trdi Karl Erjavec? Nekaj je narobe z analizami. Najkrajša pot do sklepa ni vedno pravilna. Dejstva pogojujejo sklep, ne sklep dejstva. Stranka se mora profilirati. Povedati mora, kaj je njen temeljni cilj, čigave interese zastopa. Ni res, da karizmatične osebe odločajo. Karl Erjavec ni karizmatik. Mojemu sošolcu Lojzetu Peterletu nedvomna karizma osamosvojitelja ni pomagala na predsedniških volitvah. Ljudje potrebujejo obljube in zaveze, s katerimi se lahko identificirajo. Enim so to nogometni stadioni, zabave na prostem, prevlada trgovin nad proizvodnimi objekti, igralni avtomati ... Vsekakor je sklicevanje na versko opredelitev in verska praksa premalo za krščanskodemokratskega politika. Vera sploh ni več ključni moment v slovenski politiki. Politične baze nekdanje Koroščeve krščanske demokracije ni več.

Koliko katoličanov je na volitvah podpiralo nekdanjega predsednika Milana Kučana? Kje pa je socialni nauk slovenske krščanske demokracije?

Brez delavske stranke Da so stranke tako imenovane levice trojček iste matere, je vidno z lune. Kot zgodovinar nimam občutka za napovedovanje prihodnosti, toda v tem primeru bi rekel, da se bodo prej ali slej zlili v eno stranko. Ko bo to potrebno in koristno. Če ne bi bilo med njimi tako izrazitih osebnosti, bi se to verjetno že zgodilo. Njihov prvi cilj je oblast, vladanje in s tem povezane koristi. Politična morala, boljše življenje večine državljanov, socialna pravičnost so del politične taktike, ne cilja. Od ljudi, ki imajo dnevno na sebi oblačila v vrednosti celoletne slovenske povprečne pokojnine, ni pričakovati sociale. Kvečjemu odgovor: Če nimate denarja za kruh, jejte potico!

Glede na dejstvo, da je na zadnjih volitvah zmagal tranzicijski kapital, se najslabše piše delavcem in upokojemcem. Kmetov v bistvu ni več, saj se po odstotkih bližajo tistim, ki so bogati. Na podeželju imamo na eni strani velike kmete, na drugi preostanek nekdanjega kmetijskega stanu. V bistvu so bližje delavcem kot kmetom. Resna delavska stranka z resnim programom in skrajno poštenimi politiki ima izjemno možnost za uspeh. Resnično ne razumem, zakaj se mnogi tako bojijo delavcev, zakaj jim je beseda proletarec neizgovorljiva, sindikalist psovka. Svetovni pretres kapitalizma, ki ga naznanja majanje in propadanje največjih bank, bo terjal spremembe tudi v političnem življenju. Kdor jih bo najprej zajel v svoja jadra, bo politično močan in perspektiven. Dosedanja levica tega ni sposobna, ker ji preveč predstavlja oblast. Skrajno desne stranke niso perspektiva kot nobena skrajnost. Treba se je soočiti z resnico in s spremenjenimi gospodarskimi razmerami. V politiki je konkurenca obljub, ne pogledov na preteklost.

Čim bolj bo nova vlada v sedlu, bolj se bo njenim državljanom kolcalo po stari. Seveda ne tistim, ki bi jedli tudi travo, samo da je zrasla na ustrezni ideološki podlagi.

Veliko je narejenega »Janševa« vlada ima dobro bero. Mogoče je za notranje-politične potrebe precenjevala skrajno uspešno evropsko predsedovanje, premalo poudarka pa je bilo namenjenega povečanju BDP, zaposlenosti in drugim uspehom. Samo na področju znižanja stroškov obveznega in srednjega šolanja so ti taki, da bi morali zadoščati za volilni uspeh. Govorice o šolnini so že oživele! Žal so uspehe premalo propagirali. Politiki so se premalo hvalili, premalo poudarjali svoje uspehe. Vsak neuspeh ali zdrs je bil deležen veliko večje pozornosti kot dober rezultat. Vlada ne bi smela prevzemati odgovornosti za šentviški predor, ujme, spremenjene podnebne razmere ...

Čim bolj bo nova vlada v sedlu, bolj se bo njenim državljanom kolcalo po stari. Seveda ne tistim, ki bi jedli tudi travo, samo da je zrasla na ustrezni ideološki podlagi. Ljudem je dokazala, da v Sloveniji poleg nekdanje vladajoče ekipe, ki je izhajala iz prepričanja, da razen nje ni nič, obstaja še najmanj ena, in to boljša. To je velik obet za slovensko demokracijo v prihodnosti. ■

VRHOVNO SODIŠČE
REPUBLIKE SLOVENIJE

OKROŽNO SODIŠČE V LJUBLJANI
PREJETO
Dne 19-03-2007

10Kr 245/05
I Ips 290/2005

SODBA
V IMENU LJUDSTVA

Vrhovno sodišče Republike Slovenije je v senatu vrhovnih sodnikov svetnika Marka Šorlija kot predsednika senata in Andreja Pruše, svetnika dr. Mitje Deisingerja, svetnika Branka Masleše ter Barbare Zobec kot članov senata s sodelovanjem sodniške pripravnice Dunje Jandl kot zapisnikarice, v kazenski zadevi zoper obsojenega Franca Žitnika zaradi kaznivega dejanja „po odloku IOOF o zaščiti slovenskega naroda“, o zahtevi Vrhovnega državnega tožilstva Republike Slovenije za varstvo zakonitosti zoper sodbo Področnega vojaškega sodišča v Ribnici na službenem poslovanju v Kočevju z dne 14.10.1943, na seji dne 8.3.2007

razsodilo:

Zahtevi vrhovnega državnega tožilca za varstvo zakonitosti se ugotovi in se izpodbijana sodba spremeni tako, da se obsojenega Franca Žitnika iz razloga po 1. točki 358. člena Zakona o kazenskem postopku (ZKP)

oprosti obtožbe,

1. da je bil član od okupatorjev ustanovljene, organizirane in tolerirane organizacije Sokolska legija, ki je imela kot ostale belo-plave za cilj utrditev okupatorske oblasti na slovenskem ozemlju;

2. da je bil član Odbora za izpustitev internirancev in to onih, ki so bili pripravljeni lojalno sodelovati z okupatorjem in po izpustitvi pristopiti v njegove organizacije. V tem odboru je obtoženeц sedel z zloglasnimi slovenskimi izdajalci dr. Marjanom Zajcem, Rudolfom Žitnikom, ing. Bevcem, Urbasom, itd,

s čimer naj bi storil kaznivo dejanje po Odloku IOOF o zaščiti slovenskega naroda.

Stroški kazenskega postopka bremenijo proračun.

Sodba je padla!

Razveljavili partizansko sodbo!

Klemen Kocjančič, foto: Gregor Pohleven

Vrhovno sodišče RS je 19. marca 2007 izdalo rzsodbo, s katero so oprostili vseh obtožb Franca Žitnika, pripadnika Jugoslovanske vojske v domovini (JVvD), ki ga je partizansko sodišče obsodilo 14. oktobra 1943 in usmrtilo še istega dne.

Sprva so pripadniki JVvD (oz. četniki) in partizani v Srbiji, kjer sta se najbolj vzpostavili obe paravojaški organizaciji, sodelovali.

Srbska uvertura Tako so skupaj napadli nemške okupatorske sile v Krupnju, nato pa še v bližini Šabca, v Kraljevem in Kragujevcu. Toda zaradi ideoloških razlik (obnova kraljevine ali

vzpostavitev komunizma) se je sodelovanje kljub dvema sestankoma voditeljev Mihailovića in Tita kmalu razdrlo. Po uvodnem partizanskem napadu na četnike je sledil četniški napad na Užiško republiko; napad je bil odbit in s tem se je začela državljanska vojna v Srbiji ter posledično v celotni Jugoslaviji. Sledil je še tretji sestanek odposlancev, ki pa ni razrešil nastalega položaja. JVvD

je ostala zvesta begunski vladi, ki je bila pregnana v London. Le-ta je sprejela sklep, naj se splošni odpor še ne začne, ampak naj se odporniško gibanje v ilegali krepí in čaka na primeren trenutek za vstajo. Kraljeva podpora četnikom se kaže tudi v tem, da so decembra 1941 Mihailovića povišali v brigadnega generala, januarja 1942 pa so ga imenovali za vojnega ministra v Simovićevi

vladi. S tem so imeli četniki tudi status zavezniške vojske, kar je trajalo vse do podpisa sporazuma Tito-Šubašić 17. junija 1944, ko so status edine legalne vojske dobili partizani.

Slovensko nadaljevanje Konec oktobra 1941 sta k Mihailoviću pripotovala dva slovenska častnika: Jaka Avšič in Karel Novak. Oba sta potovala z vednostjo

S sodbo Področnega vojaškega sodišča v Rihnci na službenem poslovanju v Kočevju z dne 14.10.1943 je bil obsojen Franc Žitnik spoznan za krivega „kaznivga dejanja po Odloku IOOF o zaščiti slovenskega naroda“ ter obsojen na smrtno kazen z ustrelnjivo, ki je bila tudi izvršena.

Zoper navedeno sodbo je Vrhovni državni tožilec mag. Andrej Ferlinc vložil zahtevo za varstvo zakonitosti zaradi kršitve kazenskega zakona po 1. točki 420. člena ZKP v zvezi z vprašanjem, ali je dejanje, zaradi katerega je bil Franc Žitnik ujet, kaznivo dejanje. Predlagal je, da Vrhovno sodišče skladno s 1. odstavkom 426. člena ZKP ob smiselni uporabi 394. člena ZKP Franca Žitnika oprosti obtožbe.

Zahteva za varstvo zakonitosti je utemeljena.

Iz izpodbijane sodbe je razvidno, da je njen materialno pravni temelj nekonkretnizirana določba o kaznivem dejanju po odloku IOOF o zaščiti slovenskega naroda, na podlagi katere je bil Franc Žitnik obsojen: 1. zaradi članstva v organizaciji Sokolska legija (ustanovil naj bi jo okupator z namenom ureditve okupatorske oblasti na slovenskem ozemlju); 2. zaradi članstva v Odboru za izpušitev internirancev, ki so bili pripravljeni lojalno sodelovati z okupatorjem in v katerem so sedeli tudi nekateri „zloglasni slovenski izdajalci“.

Vložnik zahteve pravilno ugotavlja, da obsojen Franc Žitnik z dejanjem, kot je opisano, ni storil nobenega kaznivga dejanja niti v skladu s takrat že uveljavljenimi splošnimi pravnimi načeli, niti po kasneje sprejetih predpisih (ob dopustnem upoštevanju retroaktivnosti).

Natelo zakonitosti je v Ustavi Republike Slovenije (28. člen) uveljavljeno kot ena temeljnih človekovih pravic, hkrati pa je tudi eno temeljnih jamstev v materialnem kazenskem pravu. Z zahtevo po določitvi (*lex certa*) zakonodajalcu in tudi uporabniku zakona zapoveduje jasno in natančno razmejitev med tistimi, kar je in kar ni kaznivo. Splošno vodilo pri tem je struktura splošnega pojma kaznivga dejanja, po kateri se presoja obstoj katerega koli kaznivga dejanja in ki mora zadostiti trem merilom: človekovo voljno ravnanje, (storitev ali opustitev), ki ga je možno subsumirati pod bit (zakonski dejanski stan) kakšne inkriminacije, protipravnost in storilčeva kazenska odgovornost. Prav ravnanje katerega koli obdolženca je tisti povezovalni element splošnega pojma kaznivga dejanja, kot pravilno poudarja vložnik zahteve, na katerega je mogoče navezovati protipravnost in krivdo. Zato opredelitev kaznivga dejanja kot histončnega in dokazljivega dogodka med drugim terja določno opredelitev izvršitvenega dejanja (posamezne zakonske inkriminacije ali kazenske pravnega očitka kaznivga dejanja) z navedbo konkretnih okoliščin in (včasih) tudi posledic takšnega ravnanja. Le tako je v okviru načela zakonitosti zadosteno tudi zahtevi po določni opredelitvi kaznivga dejanja.

Če pustimo ob strani različne ocene o ciljih in vlogi Sokolske legije v NOB, zgolj očitke članstva v tej organizaciji, ne da bi se obsojencu očitalo kakršnokoli konkretno delovanje v okviru te organizacije, objektivno nima značilnosti določno opredeljenega izvršitvenega dejanja v predstavljenem pomenu. Povsem enako velja tudi za očitke članstva v Odboru za izpušitev internirancev, katerega člani naj bi bili tudi nekateri „zloglasni slovenski izdajalci“. Tudi v tej zvezi se obsojencu ne očita nobeno konkretno izvršitveno dejanje z morebitno prepovedano posledico. Zato gola inkriminacija članstva v obeh omenjenih organizacijah, domnevno povezanih z

2

okupatorjem, brez navedbe konkretnih ravnanj oziroma okoliščin, ki bi obsojenemu članstvu dajale vsebinsko oziroma pomen izvršitve konkretnega kaznivga dejanja, ne vsebuje elementov nobenega kaznivga dejanja po takrat veljavni zakonodaji.

Ker je po navedenem podana kršitev kazenskega zakona po 1. točki 372. člena ZKP, ki jo smiselno uveljavlja Vrhovni državni tožilec, je Vrhovno sodišče njegovi zahtevi ugodilo in izpodbijano sodbo spremenilo tako, da je na podlagi 1. točke 358. člena ZKP obsojenca oprostil obtožbe kaznivga dejanja, za katero je bil pravno močno obsojen (1. odstavek 426. člena ZKP).

Glede na izid postopka s tem izrednim pravnim sredstvom je bilo odločeno, da stroški kazenskega postopka bremenijo proračun (1. odstavek 96. člena in 98. člen ZKP).

V Ljubljani, dne 8.3.2007

Zapisničarica
Dunja Jandl, l.r.

Predsednik senata
Marko Šorli, l.r.

Ta prepis je soglasen z izvirnikom.
Podpis pristojnega dntavca sodišča:

generala Badoglija. V dneh do kapitulacije Italije 8. septembra se je Novak večkrat ločeno sešel z italijanskim generalom Gambero in partizani, da bi skupaj delovali proti Nemcem. Hkrati so se predsedniki SLS trikrat tajno sešli tudi s predstavniki OF in se pogovarjali o morebitnem sodelovanju. Pogovori so propadli, kar se je najbolj pokazalo septembra. Potem ko je Slovenska legija (paravojaška formacija SLS) zavrnila Novakovo prošnjo za sodelovanje, je Osrednji (dolenjski) odred poslal v Grčarice. Na dan italijanske kapitulacije so zbrane četnike (4 bataljone, v vsakem po 50 mož) napadle tri partizanske brigade: Šercerjeva,

Kočevski proces Kočevski proces je bil prvi večji montirani sodni proces, katerega podlaga je bilo »revolucionarno kazensko pravo«. Po pisanju dr. Antona Kržišnika so »pravniki izšli iz šol, v katerih so učni programi temeljili na meščanski ideologiji, in čeprav so do tedaj delali v oblastnem aparatu meščanske države, so se v praksi dela v organih oblasti in OF dokaj hitro otresli metafizičnih in buržoaznorazrednih pojmovanj prava, sprejeli revolucionarno ideologijo in se učinkovito vključili v delo pri graditvi in utrjevanju nove ljudske oblasti prava«. Proces so pripravili z namenom, da se »domači in tuji javnosti prikaže vsa globina in širina

Boris Kravanja in Davorin Žitnik si že vrsto let prizadevata za popravilo krivic.

OF (priskrbeli so jima tudi ponarejene listine) in s priporočilom treh nekdanih ministrov. Avšič je po vrnitvi domov prestopil k partizanom, vodstvo slovenskih četnikov pa je prevzel Novak. Za uradni začetek četništva na Slovenskem velja 17. maj 1942, ko je prva skupina 17 vojakov zapustila Ljubljano in se napotila v gozdove. Že maja so se skoraj spopadli s partizani, a so se umaknili. Nato so se izdajali za partizanski Štajerski bataljon; v tej vlogi so bili tako uspešni, da so trikrat sodelovali s partizani v napadih na italijanske okupatorske sile. Toda julija so partizani ugotovili prevaro. Začeli so se napadi na četnike in njihove podpornike. Posledično se je Novak odločil, da poišče zaslombo pri Italijanih, s čimer so četniki izstopili iz ilegale kot

Legija smrti in postali MVAC. Konec oktobra je legija imela že več kot 1.700 pripadnikov. Sledilo je skoraj leto dni mrzličnega in včasih zapletenega delovanja. Poskušali so prepričati paravojaške organizacije desnega tabora, naj stopijo v ilegalo, prav tako tudi vaške straže. Medtem ko so sodelovali z okupatorjem, so zbirali najrazličnejše podatke in jih posredovali zahodnim zaveznikom.

Začetek konca Sledilo je prelošno leto 1943. 24. julija je veliki fašistični zbor izrekel nezaupnico Mussoliniju in naslednji dan za predsednika vlade imenoval

Tomšičeva in Gradnikova. Odločilen dejavnik pri partizanski zmagi 10. septembra so bili zajeti italijanski topovi in havbice, s katerimi so upravljali italijanski vojaki. Vdalo se je 125 oz. 126 četnikov in 18 do 20 ranjenih. Sprva so jih premestili v Dolenjo vas, nato pa v Kočevje. Dan po vdaji so partizani pobili 14 zajetih ranjencev, kar je vojni zločin, ki nikoli ne zastara in še čaka na sodno obravnavo. S tem so partizani uničili glavnino JVvD, saj je po tem ostalo le kakih 60 pripadnikov v Ljubljanskem, Gorenjskem, Notranjskem in Primorskem odredu.

izdajstva bele in plave garde«. Potekal je med 9. in 11. oktobrom v kočevski kinodvorani. Obtožili so 21 oseb, enega obtoženca so nato izločili iz procesa, medtem ko so jih 16 obsodili na smrt in 4 na prisilno delo. Vsi obtoženi so imeli na voljo le 3 branilce. IOOF je v Bazi 20 prošnje za njihovo pomilostitev zavrnil že naslednji dan. Smrtne kazni so izvršili takoj. Med 11. in 15. oktobrom pa so izvedli več sodnih obravnav proti drugim obtožencem: sodili so 123 četnikom, pri čemer jih je bilo le 118 navzočih. 85 obtožencev so obsodili na smrt, 36 na prisilno delo, dva pa so izvzeli iz sodne obravnave.

Množični poboji Smrtne obsodbe so izvršili pripadniki 1. bataljona Varnostno-obveščevalne ►

Ali bomo dočakali (vsaj moralno) obsodbo Žitnikovih krvnikov?

► službe pod poveljstvom Albina Grajzarja (politični komisar je bil Jože Mekinda - Franci) pri vasi Mozelj. Usmrtitve 114 žrtev (v skupinah po dvanajst) so potekale »od 8. ure zvečer 12. oktobra vso noč do 3. zjutraj 13. oktobra«. Vse do leta 2007 lokacija grobišča ni bila znana. Tega leta so namreč pri sondiranju okolice naleteli na več grobov, pri čemer pa samega grobišča še niso odprli in dokončno potrdili njihove identitete. Da OF ni mislila izvesti pravičnih sojenj, ampak le pobiti (večino) zajetih, je razvidno tudi iz okrožnice Centralne komisije VOS okrožnim komisijam z dne 19. septembra: »Za primer, da bi se morali umakniti pred Nemci, je treba takoj, brez sodbe likvidirati vse tiste, ki bi bili od sodišča po rednem postopku obsojeni na smrti ...«

Žitnikova zgodba Franc Žitnik je bil pred kapitulacijo Italije član Sokolske legije (ilegalne paravo-

jaške organizacije liberalcev) in Odbora za izpustitev internirancev. Po kapitulaciji je dobil poziv, da se aktivno pridruži bojem, in tako se je odpravil proti Grčaricam. Na poti so ga partizani ujeli in zaprli z drugimi ujetniki iz Grčaric. 14. oktobra je vojaški tožilec Hinko Kavčič proti njemu vložil obtožnico pri področnem vojaškem sodišču v Ribnici za-

radi članstva v omenjenih organizacijah. Na ustni razpravi je bil obsojen na smrt na podlagi odloka IOOF in še istega dne ustreljen. Sin pokojnega je leta 2005 pri Državnem tožilstvu Republike Slovenije vložil pobudo za varstvo zakonitosti. Vrhovni državni tožilec je pobudo sprejel in ugotovil, da ima primer vse značilnosti politično motiviranih smrtnih obsodb brez prave kazenskopravne podlage. 8. marca 2007 je sledila razsodba Vrhovnega sodišča RS, ki je Žitnika oprostilo obeh obtožb in ga razglasilo za nedolžnega. V utemeljitvi razsodbe je sodišče zapisalo, da sama pripadnost omenjenima organizacija ima po takrat veljavnih zakonih ne vsebuje elementov kaznivega dejanja, saj tožilec ni dokazal oz. sploh ni predložil nobenih konkretnih dejanj, iz katerih bi bilo razvidno, da je obtoženec zagrešil kaznivo dejanje, za katerega je bila predpisana smrtna kazen. Pripadnost četnikom pa tudi ne bi smelo biti kaznivo dejanje, saj so bili leta 1943 še uradna vojska Kraljevine Jugoslavije.

Ohranjanje spomina Prvotno se je z ohranjanjem spomina na pobite slovenske četnike ukvarjalo Društvo za ureditev zamolčanih grobov v Sloveniji, ki je bilo ustanovljeno leta 1991. Leta 1994 so s pomočjo donatorskih sredstev deloma obnovili kapelo sv. Krvi, ki je bila porušena leta 1954, nato pa je pridobila še status nepremične kulturne dediščine. Maja letos je bilo ustanovljeno novo društvo, in sicer Društvo za ohranjanje spomina na žrtve komunistične revolucije - Slove-

Komemoracije so se udeležili tudi trije preživeli slovenski četniki (Ivo Bricelj, Uroš Šuštarčič in Ivan Korošec).

nija 1941–1948–1952, ki nadaljuje delo prejšnjega; predsednik društva je inž. Davorin Žitnik. Po besedah dr. Borisa Kravanje, podpredsednika pododbora Ljubljana - Grčarice v novem društvu, je ta čas še živih le okoli 10 slovenskih veteranov JVvD. To malo število je tudi vzrok, da si nikdar niso prizadevali za formalno ureditev svojega statusa, kot je to uspelo njihovim srbskim kolegom. Leta 2004 je namreč srbski parlament sprejel zakon, s katerim je izenačil položaj in pravice četnikov s partizani, vključno pravico do pokojnine. To so sprejeli z utemeljitvijo, da sta bili to protifašistični organizaciji, ki sta se bojevali proti okupatorju.

Napoved prihodnosti Razveljavljena Žitnikova obsodba je tako postavila ključno točko v slovenski pravni zgodovini, na katero se lahko sklicujejo žrtve oz. njihovi sorodniki pri izničenju obsodb, ki so temeljile le na obtožbi članstva v organizacijah, ki jih je OF imela za nasprotno, niso pa jim dokazali nobene krivde oz. kaznivega dejanja. S tem bodo lahko dobili le moralno zadoščenje. Ali bo sodna veja oblasti sprožila kakšne kazenske postopke proti rabljem Franca Žitnika, pa je že novo vprašanje ...

Komemoracija v Mozlju

V nedeljo, 28. septembra, je v deloma obnovljeni kapeli sv. Krvi potekala spominska slovesnost za padlimi in pobitimi pripadniki JVvD. Uvodnemu nagovoru podpredsednika pododbora Ljubljana - Grčarice v Društvu za ohranjanje spomina na žrtve komunistične revolucije - Slovenija 1941–1948–1952 dr. Borisa Kravanje, je sledil nastop častnega oddelka garde Slovenske vojske, predstavniki društva in delegacija slovenskih veteranov JVvD pa so položili vence. Temu je sledila maša, ki jo je daroval kočevski župnik Anton Gnidovec. Tako Kravanja kot Gnidovec sta poudarila, da glavni namen slovesnosti ni spremeniti zgodovine, ampak se pokloniti padlim in iskati pravičnost za vse padle žrtve. Med navzočimi veterani sta bila tudi Ivan Korošec, pripadnik prve ustanovljene enote JVvD v Sloveniji, in Uroš Šuštarčič, do zdaj edini slovenski četnik, ki je prejel naziv četniškega vojvode.

Letošnja spominska komemoracija v Mozlju

FM 102.1
99.5
stereo
RDS
Radio VIVA
M.Sobota tel: 02/537-1949

Slave Klavora 1
9000 Murska Sobota
Slovenija
tel.: 02/537 1949
fax.: 02/537 1948
GSM: 041/34 66 46
GSM: 031/34 51 51
<http://www.radio-viva.com>
e-mail: viva@radio-viva.com

Komu se bo »levica« maščevala?

Vida Kocjan, foto: Gregor Pohleven, Andreja Velušček

Naj govori Borut Pahor, predsednik SD, karkoli, Gregor Golobič, po prepričanju Slavoja Žižka bodoči slovenski Stalin, ne more skrivati goreče želje po čimprejšnjem kadrovskem cunamiju na vseh vodilnih položajih v državi.

Med prvimi, ki bodo »leteli« oziroma bodo morali zapustiti vodilna delovna mesta na področju gospodarstva ali pa bodo zamenjani po hitrem postopku, bodo nedvomno direktorji in predstavniki tistih gospodarskih družb v večinski ali delni lasti države, s katerimi je Golobič pred letom 2004 tesno sodeloval in kjer sta izraza korupcija ter klientelizem s sumom pranja denarja dobila svojo pravo veljavo. Na udaru bodo torej Telekom, Mobitel, Zavarovalnica Triglav, Zavarovalnica Maribor, vsa elektropodjetja, Slovenske železnice, Pozavarovalnica Sava, Pošta Slovenije, Petrol, HIT, Davčni urad RS (DURS), Kapitalska družba (KAD), Slovenska odškodninska družba (SOD), Urad za varstvo konkurence, Agencija za trg vrednostnih papirjev in še nekateri.

„Počistiti v nulo“ Na Golobičevem seznamu, ki ga resnici na ljubo sam v javnosti ne predstavlja, ampak namesto njega to počnejo njegovi zvesti komentatorji ali prijatelji v medijih, je nedvomno še več ljudi, vendar se bomo omejili le na tista področja, ki spadajo v gospodarsko sfero. Ob tem spomnimo na tisto, kar je že pred meseci zapisal Vlado Mihelj, kolumnist časnika v lasti Golobičevega prijatelja: »Naj Pahor govori, kar hoče, počistiti bo moral v nulo.« Borut Pahor, najverjetnejši mandatar nove vlade, bi moral torej po hitrem postopku z vodilnih mest odstraniti vse, ki ne mislijo tako kot tranzicijska levica. Po Miheljakovem mnenju, ki seveda ni osamljeno, bi morala nova vlada z vodilnih mest odstraniti ►

Gregor Golobič ne skriva več, da si želi maščevanja za izgubljeno v Ultri.

Voditelja tranzicijske levice, ki bosta očitno vlekla poteze iz ozadja

Zares je LDS in LDS je Zares. Vse je isto, le imena so druga.

Borut Pahor govori, da ne bo cunamija, vendar mu le malokdo verjame.

V Petrol si želi Ropov prijatelj Tomaž Subotič, kar naj bi bila nagrada za pomoč Pečevci Lipi.

Zavarovalnico Triglav naj bi spet vodil Jože Lenič iz vrst LDS.

vse drugače misleče. Narediti torej pravi kastrovski cunami. Čeprav Pahor javno ves čas govori, da tega ne bo, pa poznavalci razmerenijo, da se bo zgodilo prav to. Ob tem so verjetno najzgovornejše besede zgodovinarja Staneta Grande, ki jih je v začetku tega tedna izrekel za tednik Reporter: »V Pahorjevi vladi bo imel glavno besedo predsednik Zaresa Gregor Golobič. Po drugi strani pa za Pahorjem stoji tudi izredno močna stara partijska struja, ki se prej z njim ni identificirala, toda zdaj, ko so zmagali, se identificira z njim. To je izjemno močna trda linija s seznama 600 ljudi, ki naj bi zasedli ključne položaje v državi.« Granda je izrazil tudi bojazen, da bo Pahor težko zdržal pritiske v lastni stranki, še teže pa iz stranke Zares. Glede na to, kdo je izvedel slovensko tranzicijo in iz nje največ potegnil, se zdi Grandi »absolutno nemogoče, da bi lahko taka vlada nadaljevala boj proti tajkunom – niti proti osebnostim niti proti pojavu tajkunstva.« Če bo šlo tako naprej, bo Slovenija postala država Pivovarne Laško,« je dejal. Granda tudi misli, da bosta v slovenski politiki zdaj glavno besedo imela nekdanji predsednik države Milan Kučan in ljubljanski župan Zoran Jankovič.

Seznam ostaja O seznamu 600 ljudi, ki čakajo na to, da bodo z novo vlado dobili kakšno od vidnejših funkcij, je še pred volitvami govoril Uroš Jauševac, glavni tajnik Pahorjeve stranke. Dejal je, da je seznam s tolikšnim številom ljudi shranjen na ključku (ključ UBS), ki ga ima vedno s seboj. Ko je bilo to objavljeno v poslovnem dnevniku Finance, je Borut Pahor na vprašanje, kako je s tem, dejal, da je Jauševca, svojega tesnega sodelavca, nemudoma poklical in mu naročil, »naj ključek vrže proč«. To seveda ne pomeni, da podatkov ni v računalniku. Računalnika Pahor ni ukazal uničiti. Res pa je tudi, da ga o tem v predvolilnem boju nihče ni nič vprašal.

Golobičeva zgodovina Da želi Golobič kadrovske cunamije opraviiti čim prej, predsednik Zaresa niti ne skriva več, četudi ga v javnih nastopih Pahor nekoliko popravlja, ko pravi, da cunamija ne bo. Strinja pa se, da nekatere kadrovske menjave vsekakor bodo, in dodaja, da bo moral vsak minister vsako zamenjavo pisno utemeljiti. Borut Pahor se bo torej kot morebitni predsednik vlade pri vsaki zamenjavi »skril« za pisno obrazložitvijo predlagatelja. Ker papir prenese vse, lahko sklepamo, da bodo obrazložitve pripravljene kar šablonsko, Pahor pa bo imel kritje. Če še nekoliko špekuliramo; šablonske obrazložitve je že pripravil Golobič sam, ministri bodo vpisali samo ključne podatke, kot sta ime in priimek in podobno. Golobič se namreč spomnimo kot glavnega kadrovika v vseh dosedanjih vladah pod vodstvom LDS. Že večkrat smo zapisali, da brez njegove privolitve ni bila zaposlena niti čistilka v kakšnem

od javnih podjetij, postopek za poselitve novih ljudi pa je potekal tako, da so se glavni tajniki nekdanjih vladajočih strank shajali ob torkih in pregledali vse morebitne kadrovske zaposlitve, to je prosta delovna mesta in prijave, potem pa čakali na Golobičevo potrditev, kateri je tisti izbranec ali srečnež, ki bo dobil zeleno luč. Uradno je seveda potekal poseben postopek, neuradno pa je bilo vse precej po domače. Ob tem spomnimo na dogodke leta 2000, v času, ko je vodenje države za nekaj mesecev prevzela t. i. Bajukova vlada. Na ministrstvih so ostali kadroviki iz časa LDS, ki so imeli pred jesenskimi volitvami posebna navodila, da zadržijo vse morebitne zaposlitve, tudi ali predvsem redne. Kadrovska vladna komisija je takrat dobila celo več sklepov ministrstev, s katerimi so bili na javnih razpisih izbrani kandidati, ki so ustrezali kriterijem razpisov, vendar postopki niso stekli. Takrat bi lahko posamezniki na podlagi sklepov o izbiri vložili tožbe zoper državo (zahtevali bi zaposlitev), vendar se po nam znanih podatkih za to niso odločili. Ker izbire niso bile politično motivirane, so posamezniki razumeli, da za vsem stoji politična kuhinja, in so odstopili od tega. Po zanesljivih informacijah so zaposlitve določenih kadrov v letu 2000 v kadrovske vladne komisiji blokirali prav ljudje iz LDS, za katerimi je stal glavni kadrovik v državi Gregor Golobič.

Denarja ne izpustiš Glede na navedeno se ne moremo čuditi, da želi Golobič nadaljevati tam, kjer je po volitvah leta 2004 nehal. Spomnimo, da so v času, ko je bil Golobič predsednik Sveta LDS in glavni kadrovik vladajoče koalicije, odgovorni v državnem podjetju Mobitel s preplačanimi ali navideznimi posli ter prelivanjem sredstev v zasebno zagorsko podjetje Ultra, v katerem se je leta 2003 zaposlil Gregor Golobič, omogočili velike dobičke skupini simpatizerjev in članov LDS. Na enak način so prek Mobitela omogočili nastanek Debitela in s tem velikanske dobičke skupini politikov LDS okrog nekdanjega vodilnega člana te stranke Boruta Razdevška. Mestni svetnik LDS v Ljubljani Razdevšek je bil leta

1996 najprej postavljen za vodjo donosnega projekta GSM v Mobitelu in takrat so vsa dela pri postavljanju omrežja GSM prenesli na Ultro iz Zagorja, ki je bila v lasti članov in simpatizerjev LDS. Ultra je potem izvajala vsa gradbenoinstalacijska, montažna in druga dela za Mobitel. Jeseni leta 1999 je bil Razdevšek poslan v Debitel, ki mu je Mobitel prepustil velik del najdonosnejših poslov. Še prej pa je Mobitel podpisal nekaj donosnih pogodb z Ultro, ki je v času, ko je bil Gregor Golobič po realnem političnem vplivu ena najmočnejših figur vladajoče koalicije, pridobila znatna sredstva iz proračuna RS prek razpisov različnih ministrstev, ki so jih vodili politiki LDS.

Ultra in drugi Sum koruptivnega delovanja in izkoriščanja političnega vpliva vodilnega funkcionarja stranke na oblasti se je še okrepil, ko se je Golobič leta 2003 zaposlil v podjetju Ultra. Po prevzemu neposrednih nalog v tem podjetju so se posli z državnimi in javnimi podjetji še okrepili. Eden takih poslov je bilo angažiranje Ultrinega sistema Talk Track (za sledenje, komunikacijo in upravljanje vozil) s strani Pošte Slovenije. Na prvem razpisu za ta sistem so sodelovala tri podjetja, vendar je bil razpis razveljavljen. Na ponovljenem razpisu se je

Damijana Žuglja in Janija Soršaka naj bi se rešili s spremembo zakona.

vik vladajoče koalicije, poslovno sodelovala s številnimi večinsko državnimi ali javnimi podjetji ter državnimi institucijami. V svoji ponudbi za zastopanje so leta 2004 navajali vrsto podjetij (med njimi: Davčno upravo RS, Elektro Celje, Elektro Gorenjska, Elektro Ljubljana, Elektro Maribor, Elektro Primorska, Energetika Ljubljana, Javno podjetje Ljubljanski potniški promet, Koroško banko (NLB), Ministrstvo za obrambo, Ministrstvo za notranje zadeve, Ministrstvo za okolje in prostor, Agencijo RS za okolje, Pozavarovalnico Sava, Slovenske železnice, Snago Ljubljana, Snago Maribor, Zavarovalnico Triglav, Zavarovalnico Maribor ter seveda Telekom in Mobitel). Z nekaterimi od njih je Ultra že poslovala, v drugih pa so bili na vodilnih mestih večinoma člani LDS ali pa je vladajoča koalicija v uprave in nadzorne svete teh podjetij nastavila svoje ljudi, zato

to vemo, je jasno, da bo Golobič naredil vse, da bo te posle obnovil. Danes je sicer predsednik stranke Zares, vendar to ni bistveno, saj je stranka nastala iz LDS, kar pomeni: LDS je Zares in Zares je LDS.

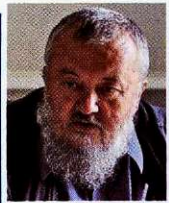
Hit, Petrol, zavarovalnice

Od družb, kjer pričakujemo kadrovske zamenjave, omenimo še novogoriški Hit in Petrol. O Hitu, kjer je glavna dejavnost igralništvo, nam ni treba razlagati, zakaj se ga želijo čim prej polastiti. Spomnimo le na primere pranja denarja in financiranja nekaterih političnih strank pred letom 2000. V Petrolu pa naj bi po poročanju spletnega portala v lasti Bojana Požarja in poslovnega dnevnika Finance do zamenjave na vrhu prišlo zato, ker naj bi si to želel Tomaž Subotič, direktor podjetja Intertrade iz Prage in solastnik družbe Etol. Subotič naj bi se bil med predvo-

lilno kampanjo v neki ožji družbi pohvalil, da pomaga financirati kampanjo Pečetove stranke Lipa; po lastnem pripovedovanju naj bi bil plačeval tiskanje promocijskih plakatov in letakov. Subotič velja za političnega sopotnika nekdanje LDS in Kučanovega Forumu 21, znan pa je tudi kot občasen teniški partner nekdanjega premierja in zdajšnjega poslanca Socialnih demokratov Toneta Ropa. Kar pa se tiče Zavarovalnice Triglav, naj bi bil po nekaterih podatkih Golobič Jožetu Leniču, nekdanjemu članu LDS, že obljubil, da se bo lahko vrnil na mesto predsednika uprave.

Spremembe v UVK in ATVP

Da bo prišlo do sprememb tudi v vrhu Urada za varstvo konkurence (UVK) in Agencije za trg vrednostnih papirjev (ATVP), je posredno napovedal že Borut Pahor, ko je na predvolilnih srečanjih dejal, da bodo, če bodo po volitvah oblikovali vlado, spremeni nekatera zakonska določila, tako da bosta ti dve ustanovi prešli pod okrilje Banke Slovenije. S spremembo zakona bo torej prišlo do novih razpisov, na katerih pa Jani Soršak in Damijan Žugelj, ki sta obe ustanovi postavila v funkcijo, kakršno imata v vseh demokratičnih državah, nedvomno ne bosta favorita Gregorja Golobiča in vlade za direktorja. **D**

Zgodovinar Stane Granda: »Če bo šlo tako naprej, bo Slovenija postala država Pivovarne Laško. V slovenski politiki bosta zdaj glavno besedo imela nekdanji predsednik države Milan Kučan in ljubljanski župan Zoran Janković.«

pojavi samo Ultra in bila seveda izbrana kot edini ponudnik. Druga dva se nista več prijavila, saj se je vedelo, da nimata možnosti. Pošta Slovenije je tako v opremila svoja vozila z napravami za sledenje, ki jih je za tri leta najela pri Ultri, in za to plačala prek 300 milijonov tolarjev najemnine. Pri tem ni zanemarljivo, da je Ultra samo nekaj mesecev kasneje nekaterim drugim podjetjem ponudila isto storitev po precej nižji ceni. Ultra je v času, ko je bil njen svetovalec eden vodilnih politikov LDS in glavni kadro-

Ultra za sklepanje poslov z njimi ni potrebovala posrednikov. Tudi pri njih so cene naročniških paketov za nekajkrat presegle dejanske stroške nabave, vzdrževanja in obratovanja sistema. Mobitel je že leta 1998, tudi takrat je bila na vladi LDS, opremil svoje bazne postaje mobilne telefonije z 276 nadzornimi napravami in zanje plačal Ultri kar 140 milijonov tolarjev, čeprav je bilo iz pogodbe razvidno, da je bila cena pretirana in posel namenoma sklenjen v škodo državnega podjetja. Podobnih pogodb je bilo še več. Če

Zaupanje

Spoštovani!

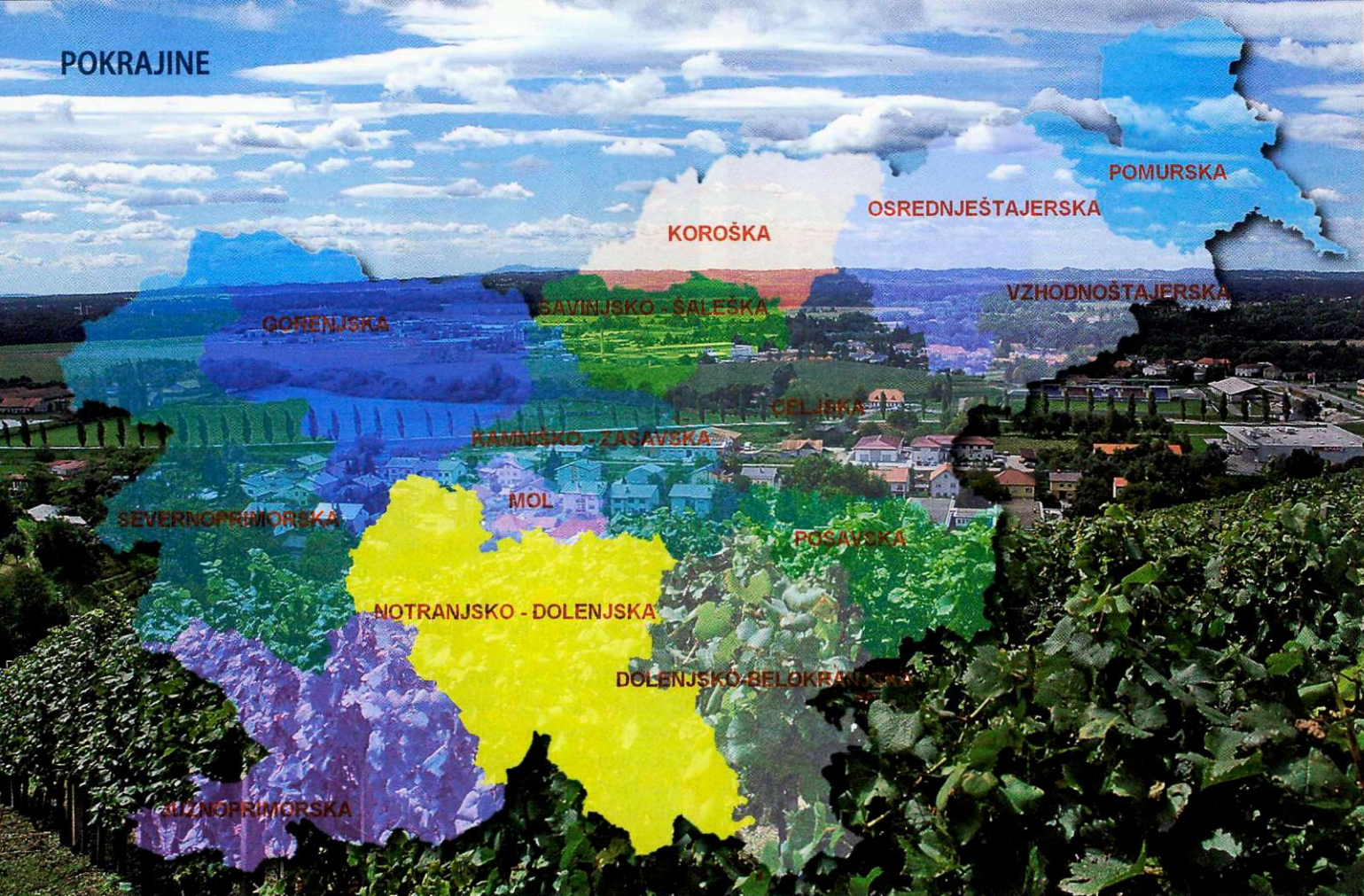
Pred vami so življenjske preizkušnje družin, ki potrebujejo podporo in pomoč. Verjamemo, da nam bo skupaj z vami uspelo njihovo življenje premakniti na bolje.

»Pomoč potrebuje 76-letni gospod, ki je lansko leto zbolel za tumorjem v glavi. Po operaciji je leva stran telesa ostala zelo prizadeta. Za gibanje potrebuje invalidski voziček. Stanovanje ima urejeno v visokem pritličju in brez tuje pomoči ne more iz hiše. Potrebuje osebno dvigalo. Oba z ženo prejemata pokojnino in ne zmoreta take investicije. Spoštovani bralci tednika Demokracija, na vas se obračamo s prošnjo, da skupaj pomagamo. Hvala! Iskrena zahvala za vašo pomoč v prejšnjem mesecu, ki je bila namenjena starejši in bolni gospe pri obnovi kopalnice.«

Slovenska Karitas, Kristanova ulica 1, 1000 Ljubljana, TRR: 02140-0015556761, Sklik: 00 500904, Namen: zaupanje. Informacije: 01/300 59 60 ali www.karitas.si/zaupanje

Karitas

Regionalizacija države bi pripomogla k njeni enakomernejši razvitosti.

Pokrajini še dolgo ne bo

Vida Kocjan, foto: Gregor Pohleven

Enakomernejši razvoj Slovenije je zaradi nesprejete pokrajinske zakonodaje zastal za najmanj desetletje. Pahorjevi poslanci so držali figo v žepu, s tem pa najbolj prizadeli najrevnejše predele v državi.

Zelo pomembna pokrajinska zakonodaja, po kateri bi bile v Sloveniji ustanovljene pokrajine in s tem omogočen enakomernejši razvoj države, da bogati ne bi bili še bogatejši, revni pa še revnejši, v prejšnji sestavi državnega zbora ni bila sprejeta. To pa zato ne, ker je bil za sprejetje krovne zakonodaje potreben konsenz večine političnih strank. Če je nekaj časa veljalo, da bo uvedbo pokrajin podprla tudi Pahorjeva stranka, se je predvsem v zadnjem letu izkazalo, da so bile obljube prazne in da so Socialni demokrati pri regionalizaciji države držali figo v žepu. Za sprejetje tovrstne zakonodaje morata glasovati dve tretjini vseh poslancev. Tako je veljalo v prejšnjem oziroma iztekajočem se

sklicu državnega zbora in tako bo tudi v prihodnje.

Nič o pokrajinah Zanimivo je, da o regionalizaciji ni tekla beseda niti v predvolilnem času, ko je bilo tudi sicer zelo malo vsebinskih vprašanj. Verjetno se ne motimo, če rečemo, da je bila tudi zato lansirana lažniva in manipulativna afera Patria, saj je bil namen s tem konstruktom v predvolilnem času vzeti pomembnih štirinajst dni, v katerih bi predstavniki strank pred javnostjo lahko razgrnili tudi svoje poglede in načrte za

prihodnjo regionalizacijo države. Pogledali smo tudi glasila, ki so jih iz strank v dneh pred volitvami pošiljali vsem gospodinjstvom v državi. Če se omejimo na stranke tranzicijske levice, ugotovimo, da so pokrajinski problematiki nekaj vrstic namenili le v stranki Zares. V Pahorjevi SD o tem ni bilo niti besedice, prav tako ne v LDS. LDS je na zadnjih državnoborskih volitvah dosegla manj kot petino glasov glede na glasove leta 2004 in je najmanjša parlamentarna stranka, na drugi strani pa je Pahorjeva

SD, ki spada med največje. Borut Pahor, predsednik SD, s katerim je bil v predvolilnem glasilu objavljen obširen dvostranski intervju, pokrajinski problematiki ni namenil niti besede. V Zaresu so objavili manjši prispevek svojega poslanca Pavla Gantarja, ki ugotavlja, da so pokrajine pomembne, v stranki pa se zavzemajo za osem pokrajin. Kakšno bo novo stališče predvidoma vladajočega trojčka, bo zanimivo spremljati. Predvsem ne smemo pozabiti, kaj so o tem problemu govorili v času pred volitvami. Če bi obveljalo to, kar je zapisal Gantar in kar menijo v Zaresu, potem bomo v naslednjih letih pričeli številnim protestom območnih skupnosti, saj se občine zavzemajo za najmanj 14 pokrajin, glavno mesto pa bi imelo status samostojne pokrajine.

Kakšno škodo so Socialni demokrati naredili Sloveniji in njenim prebivalcem, bomo ugotavljali šele čez desetletje.

Namesto da bi govorili o decentralizaciji Slovenije, so premlevali afero Patria.

Občine pripravljene Zdajšnja vlada je zakonodajo za ustanovitev pokrajin pripravljala precej časa. Letos poleti so predlog zakona o ustanovitvi pokrajin, ki je temeljni zakon, obravnavali tudi državni svetniki, ki se jim je mandat pravzaprav letos šele začel. Na skupni seji sredi avgusta so se sešli tudi člani komisije za lokalno samoupravo in regionalni razvoj ter skupina predstavnikov lokalnih interesov; večina njenih članov je menila, da je zakonski predlog primeren za nadaljnjo obravnavo. Predlog zakona o ustanovitvi pokrajin, s katerim naj bi določili njihova območja, imena in sedeže, je vlada v državni zbor posredovala po junjskem posvetovalnem referendumu. Čeprav je bilo pričakovano, da bodo poslanci zakon sprejemali na izredni seji še pred volitvami, se to ni zgodilo, saj za to ni bilo potrebne politične volje. Tega se je zavedal tudi minister Žagar in svetnike opozarjal, da se boji, da do pokrajin še dolgo ne bomo prišli, če pokrajinska zakonodaja

ne bo sprejeta v tem mandatu. Pri vsebinskem delu zakonodaje, ki je bil pripravljen pred letom dni, so imeli po njegovih besedah vsi, tudi politične stranke, možnost predlagati boljše rešitve. Ko gre za območja, sedeže in imena prihodnjih pokrajin, pa ni mogoče najti idealne rešitve, ki bi ustrezala vsem prebivalcem in 210 občinam, je dejal Žagar.

Vse znova Čeprav se bo z novim sklicem državnega zbora vse začelo znova, zakoni, ki so bili pripravljeni doslej, pa bodo pozabljeni, razprav, ki so bile v zadnjem letu, ne moremo kar tako zavreči. Župani, občinski in državni svetniki ostajajo isti, zamenjali se bodo le poslanci v državnem zboru. V vsem tem času je bilo največ dilem izrečenih v predlagani Kamniško-zasavski pokrajini, tj. severnem delu na referendumu zavrnjene Osrednje-slovenske pokrajine. V razpravah so bile izpostavljene tudi nekatere konkretne pripombe. Za občine Bovec, Cerklje, Idrija, Kobarid in Tolmin tako poimenovanje Goriška ni sprejemljivo. Ne najboljše naj bi bila tudi predlagana rešitev, po kateri bi bil sedež pokrajinske uprave Koroške pokrajine na Ravnah in ne v Slovenj Gradcu, čeprav se je tako opredelilo osem občin ob dvanajstih in je Slovenj Gradec mestna občina, v katerih so praviloma predvideni upravni sedeži. Nekaj pripomb je bilo tudi glede predlagane Kamniško-zasavske pokrajine. Vsekakor pa so se lokalne skupnosti strinjale, da

S tem ko ni urejeno področje decentralizacije, največ pridobiva Ljubljana.

Slovenija za zgled

Pred volitvami je bilo iz ust prvakov strank tranzicijske levice slišati marsikaj. Med drugim to, da Slovenija slabo črpa evropska sredstva, o čemer je govorila Zdenka Kovač, nekdanja ministrica, zadolžena za lokalno samoupravo, sicer pa kandidatka za poslanko na listi Zaresa. Kovačeva je bila ministrica, ki tega področja ni znala urediti, zato je Sloveniji grozil kolaps na tem področju. Njene napake je nato popravljala minister Ivan Žagar. Ker je to področje povezano z razvojem Slovenije kot celote, je prav, da osvetlimo tudi to plat. Da so trditve o slabem črpanju evropskih sredstev napačne oziroma žaljive, je opozarjal minister Žagar, vendar pa je bil njegov glas v javnosti preslišán. Žagar je bil zelo razočaran, da se za ozke strankarske interese razmere v Sloveniji napačno predstavljajo, s čimer se državi dela škoda. Evropska komisija daje Slovenijo vedno za zgled, zato v Bruslju težko razumejo takšne interpretacije. V Sloveniji črpanje poteka zelo dobro. Iz Evropskega sklada za regionalni razvoj je tako Slovenija v obdobju 2004–2006 načrpal 95 odstotkov sredstev, kar je največ, kar je lahko dosegla. Preostalih pet odstotkov naj bi dobili do konca marca 2010, ko bodo končani vsi postopki in revizije, do takrat pa si jih rezervira evropska komisija. Sicer pa je neto proračunski položaj Slovenije pozitiven, čeprav so se tudi glede tega v predvolilnem času pojavljale napačne informacije. Če k temu prištejemo še vnaprejšnja sredstva, ki jih je Slovenija prejela za uspešna pogajanja za obdobje 2007–2013, v višini okoli 230 milijonov evrov, znašajo netoprijemki Slovenije blizu 300 milijonov evrov. Tudi za obdobje 2007–2013 je Slovenija vse postopke izpeljala optimalno. Od 4,2 milijarde evrov je pristojna služba skozi razpise in pogodbe že namenila milijardo evrov. Služba skozi razpise tudi neposredno dodeljuje denar občinam, kjer je od 600 milijonov evrov že objavila razpise za 300 milijonov evrov. Ta čas po slovenskih občinah izvajajo okoli 450 projektov. Tudi to področje je bilo tako kot številna druga v predvolilnih soočenjih 'pozabljeno'.

Bo nekdanja ministrica Zdenka Kovač spet ministrica?

je treba nujno slediti temeljnemu namenu, to je decentralizaciji države. Pri tem so zanimivi komentari, da je ustanovitev pokrajin v Sloveniji nujna predvsem za hitrejši razvoj območij, ki imajo največje razvojne težave.

Pokrajin še dolgo ne bo Kako bo s pokrajinami v prihodnje, ne vemo, saj razen načelnega mnenja, da je decentralizacija države pomembna, iz ust prvakov političnih strank tranzicijske levice nismo slišali ničesar. Zelo verjetno je torej, da se bodo uresničile napovedi ministra Žagarja, ki tega, kako se bodo stvari v nadaljevanju

razvijale, ni želel napovedovati. A nesprejetje zakonodaje po njegovem prepričanju lahko pomeni, da do pokrajin še zelo dolgo ne bomo prišli. Boji pa se tudi, da bi se predvidena stopnja decentralizacije lahko zelo okrnila. **D**

Zgodba: od nakupa do deložacije

Maruša Mihelčič, foto: Gregor Pohleven, arhiv Demokracije

V tokratni izdaji obravnavamo pretresljivo zgodbo o družini, ki je čez noč ostala brez strehe nad glavo. Izgralo jo je podjetje, pristojne institucije in Mestna občina Ljubljana, ki jo vodi Zoran Jankovič.

Zgodba seže v leto 1992, ko je družina od podjetja Tectum, v katerem je bil zaposlen Bagola, po besedah njegove žene Majde Bagola kupila enosobno stanovanje v Ljubljani. Zaradi stiske s prostorom so zaprosili za večje stanovanje in podjetje jim ga je odobrilo. Družina se je preselila v trisobno stanovanje, ki so ga, kot zatrjuje Majda Bagola, od podjetja s pomočjo posojila odkupili in opremili. Na odločitev podjetja o dodelitvi stanovanja družini Bagola se je pritožil drugi delavec in leta 1994 tožbo zoper podjetje dobil. Družina Bagola se je morala 19. aprila 1995 izseliti. Podjetje ji je ponujalo najemniško stanovanje, vendar je bilo v tem času že pred stečajem. In tako je družina ostala na cesti. Izigrana in obupana

Majda Bagola se je v tem času odločila za gladovno stavko, da bi si na ta način izbojevala pravico do stanovanja. Kot so nam pojasnili na Mestni občini Ljubljana, so iz humanitarnih razlogov Bagolovi 28. avgusta leta 1995 ponudili v začasen najem garsonjero na Gašperšičevi 8 v Ljubljani. Majda Bagola garsonjere ni sprejela, saj naj ne bi bila primerna za njeno družino.

Podpora brez pomoči Družina Bagola so moralno podprli številni pomembni politični predstavniki, vendar stanovanjske stiske niso rešili. Po navedbah Bagolove so jim po medijskem pompu ponudili stanovanje, vendar Bagolova ni niti vedela, kdo jim ga je ponudil. »Po telefonu so me pozvali, naj pridem po ključke,« nam je pojasnila. Sta-

novanje naj bi ji zagotovila Mestna občina Ljubljana, vendar brez najemne pogodbe. V stiski je družina Bagola sprejela ponujeno stanovanje, čeprav občina ni izdala nobene pogodbe o najemu. Stanovanje naj bi bilo prazno že tri leta pred njiho-

vo vselitvijo. Bagolova je na občini prosila za izdajo pogodbe, saj brez nje ni mogla prijaviti stalnega prebivališča. Na občini so jo opozarjali, naj počaka odločbo, te pa ni bilo od nikoder. Bagolova omenja tudi vzvišenost, hladnost in nezainteresiranost uradnikov, saj so jo vsi imeli za socialni problem, vidno pretresena pa doda: »Nikoli se nisem imela za socialni problem, saj sva z možem imela vse, vendar so nama drugi to vzeli.« V tem času je Bagola odšel na delo v Nemčijo, kjer je družinska tragedija dobila nove razsežnosti, saj si je v delovni nesreči zdrobil peto in postal invalid. Po vrnitvi domov in vsej kalvariji, ki jo je družina prestala, je

Jožka Hegler, Stanovanjski sklad ljubljanskih občin

Bagola dobil še pogojno kazen, ker naj bi ga bili sodni izvršitelji tožili zaradi napadalnosti.

Brez najemne pogodbe Kljub nedorečeni prihodnosti brez najemne pogodbe se je družina Bagola odločila, da znova zaživi in si uredi normalno življenje. Vendar se je občina kmalu spet vmešala. Bagolova je Mestno občino Ljubljana večkrat pobarala glede najemne pogodbe in plačila najemnine, a ji uradniki niso bili naklonjeni. Ena izmed uradnic ji je celo zabrusila, da ji stanovanje ne pripada, da je rešitev samo začasna, hkrati pa jo obtožila, da je njihova stiska zagrana. Bagolova pošteno priznava, da najemnine niso plačevali, ker niso imeli najemne pogodbe. Redno pa so plačevali tekoče stroške, kot so voda, elektrika, ogrevanje. Ključni problem družine je bil, da ni bila nikjer uradno prijavljena. Po sedmih letih bivanja so se na Mestni občini Ljubljana spomnili, da bi sklenili najemno pogodbo, a je Bagolova to zavrnila. Na občini naj bi trdili, da so najemno pogodbo poslali pravniku. Zgodba se je dokončno zapletla pred kratkim, ko je občina zoper družino podala tožbo zaradi neplačane najemnine. Blokiral so jim vse račune, tudi računa dveh otrok, tako da bo družina v prihodnje po vsej verjetnosti primorana prodati stanovanje, ki so ga s pomočjo posojil odkupili zunaj Ljubljane. Bagolova pravi, da je občini zaradi njene malomarnosti dolžna 7.000 evrov. »Pogovarjati se nočejo, samo očitajo, ignorirajo in blatijo,« je obupana Majda Bagola. Višek vsega pa je, da ima zgodba očitno tudi politično ozadje. »Dan po deložaciji so mi očitali, da sem pomladnica. Vem, da so v mojem stanovanju našli veliko gradiva SDS, ker sem bila v četrtem odboru. To je zame žalitev. V uradnih ustanovah sem doživela najhujša ponižanja svojega življenja,« pravi Bagolova. Zgrožena je tudi nad Jožko Hegler, direktorico javnega stanovanjskega sklada, ki naj bi bila v pisnem pojasnilu sedaj že pokojnemu Janezu Drnovšku obrekovala družino Bagola, češ da so bogati, da niso socialno ogroženi, da so celo hčerki kupili stanovanje. Pri deložaciji leta 2006 so jim vzeli vse. Očitali so jim, da so imeli v stanovanju

Ponudbe družini Strojman so kar deževale, skoraj topli so se za njihovo pozornost, za slovensko družino, ki je po krivici ostala brez vsega, pa ni bilo mar nikomur, pravi razočarana Majda Bagola.

ščurke, zato je bilo treba vse zažgati. Odvzeli so jim knjige, nakit, pohištvo, spominke in celo obleke. Deložacijo naj bi bili izpeljali s policijskimi patruljami, s policijskimi psi, skratka tako, kot da so Bagolovi največji kriminalci. »Ponudbe družini Strojman so kar deževale, skoraj topli so se za njihovo pozornost, za slovensko družino, ki je po krivici ostala brez vsega, pa ni bilo mar ne odvetnikom, uradnikom, Heglerjevi iz javnega stanovanjskega sklada in niti ljubljanskemu

županu Zoranu Jankoviću, dobrotniku, ki je Strojmanovim podaril parcelo v Ljubljani.«

Ravnali so po zakonu Za pojasnila o primeru Bagola smo prosili tudi javni stanovanjski sklad. Pojasnili so nam, naj bi bil 14. maja leta 1996 stanovanje družini zagotovil takratni ljubljanski župan Dimitrij Rupel. Stanovanjskemu skladu ljubljanskih občin naj bi bil podal pisni predlog za začasno rešitev stanovanjskega vpra-

Veliki ljubljanski dobrotnik, ki je družini Strojman podaril hišo v Ljubljani, je v primeru Bagola ostal brezbrizen.

šanja družine Bagola. Upravnemu odboru Stanovanjskega sklada ljubljanskih občin je predlagal, da zaradi nesrečnih okoliščin, v katerih se je znašla družina, čim prej začasno, do odločitve sodišča, reši stanovanjsko vprašanje družine z dodelitvijo primerne neprofitne najemne stanovanjskega sklada ljubljanskih občin naj bi bil sprejel sklep, da se družini Bagola na podlagi pisnega predloga župana in 40. člena Stanovanjskega zakona začasno, do odločitve sodišča o postopkih, ki sta še v teku, reši stanovanjsko vprašanje z oddajo primerne neprofitne stanovanjskega v najem. Na podlagi tega sklepa so bili Majdi Bagola Recek še isti dan izročeni ključ dvipolobnega stanovanja in izdana ustrezna potrdila za vselitev, pri čemer pa najemna pogodba ni bila sklenjena, ker je za njeno sklenitev Mestna občina Ljubljana potrebovala dokazila o vloženih sodnih postopkih, s čimer naj bi bila seznanjena Bagolova in tudi njen odvetnik.

Javni stanovanjski sklad za nastalo situacijo krivi Majdo Bagola, saj naj bi jo bili večkrat opozorili, naj dostavi vse potrebne listine in papirje za ureditev statusa. Pozivali naj bi jo bili, da je dolžna plačevati vse stroške, ki se nanašajo na uporabo tega stanovanja. »Glede na to, da se gospa Bagola ni odzvala na naš opomin pred vložitvijo tožbe z dne 20. 1. 2004, smo pooblaščen odvetniki naročili, da na podlagi 1. odstavka 111. člena Stanovanjskega zakona (Ur. l. RS, št. 69/03), ki določa, da oseba, ki uporablja stanovanje, pa z lastnikom ni sklenila najemne pogodbe oziroma ni podaljšala najemne pogodbe, sklenjene za določen čas, uporablja stanovanje nezakonito, vložijo zoper njo in ostale družinske člane tožbo na izpraznitve in izročitev stanovanja št. 24 v tretjem nadstropju stavbe Cleavelandska ulica 23 v Ljubljani ter plačilo celotnega dolga z zakonitimi zamudnimi obrestmi in plačilo stroškov sodnega postopka,« so zapisali na javnem stanovanjskem skladu. **D**

Družini Bagola so zaplenili stvari iz stanovanja, ostali so samo spomini.

V Beneški Sloveniji in Reziji

Lucija Horvat, foto: Gregor Pohleven

Z Matejem Šeklijem, primerjalnim slovanskim jezikoslovcem in slovenistom, smo se pogovarjali o položaju slovenščine v Beneški Sloveniji in Reziji.

Katera slovenska narečja se govorijo v Beneški Sloveniji in Reziji?

Kot je znano, je slovenski jezik med slovanskimi jeziki narečno najbolj razčlenjen. Govorci slovenskega jezika na svojem avtohtonem poselitvenem ozemlju na Slovenskem, tj. v Sloveniji in zamejstvu, govorimo kar 37 narečij in 7 podnarečij, ki se združujejo v sedem narečnih skupin: koroška, primorska, rovtarska, gorenjska, dolenska, štajerska, panonska. Za primerjavo: ruščina, po številu govorcev največji slovanski jezik, ima le tri narečne skupine. V slovenski Benečiji in Reziji v Italiji so zgodovinsko navzoča tri slovenska narečja: nadiško v dolinah reke Nadiže in njenih pritokov, tersko v dolinah rek Tera in Karnajte ter njunih pritokov, rezijansko v dolini reke

Rezije. Nadiško in tersko narečje ozemeljsko segata čez državno mejo v Slovenijo. Na osnovi mlajših jezikovnih pojavov, ki so v večji meri izoblikovali slušni vtis teh narečij, vsa tri uvrščamo v primorsko narečno skupino.

Kakšen je običajen sociolingvistični položaj govorcev slovenščine nasploh?

Nadiško, tersko in rezijansko narečje so genetolingvistično slovenska narečja.

V enojezični ali v demokratični večjezični družbi, kjer se zaščita avtohtonih jezikovnih manjšin dejansko izvaja, govorci nekega jezika poznajo vsaj dve socialni zvrsti svoje materinščine. Za govorce slovenščine sta to

vsaj ena zemljepisno pogojena neknižna zvrst (zemljepisno narečje oz. eden od njegovih krajevnih govorov, mestni govor, pokrajinski pogovorni jezik), ki je značilna za zasebni govorni položaj, in slovenski knjižni jezik, ki ga uporabljamo v javnem govornem položaju. Nekonjunktivne socialne zvrsti se navadno naučimo v zasebnem sporazume-

vanju, knjižni jezik pa zavestno in aktivno usvojimo v procesu organiziranega šolskega izobraževanja. V šoli tako usvojimo knjižno besedje (na primer knjižno *steklenica*, *pivo*, *nogavice*, *trgovina*, *parkirišče*, *čistiti*, *vija-*

čiti za neknižno *flaša*, *pir/bira*, *štumfi/kalcete*, *štacuna/botega*, *parkplac/parkedžo*, *pucati*, *šaravfati*) ter slovnično zgradbo in izrazno ravnino (pravorečje, pravopis) knjižnega jezika. Ustrezno jezikovno izobraženi govorci v sporazumevanju tako uporabljajo več socialnih zvrsti, ki jih ustrezno izbira glede na govorni položaj.

Kakšen pa je sociolingvistični položaj govorcev slovenskih narečij v Beneški Sloveniji in Reziji?

V slovenski Benečiji in Reziji je jezikovni položaj govorcev slovenščine nekoliko drugačen od opisanega. Benečanom in Rezijanom italijanska državna šola do nedavnega ni omogočala izobraževanja v maternem jeziku, tj. v slovenščini. Izjema je dvojezični šolski center v Špetru, ki je bil leta 1987 ustanovljen kot zasebna šola in na podlagi določil zaščitnih zakonov pred leti podržavljen. Posledično večina Benečanov in Rezijani obvladajo le narečno zvrst svojega maternega jezika, med šolanjem pa pridobijo le znanje knjižne zvrsti državnega jezika, italijanščine, slovenskega knjižnega jezika pa večinoma ne poznajo. Izjema so seveda učenci špeterske šole in kulturni delavci, ki so se knjižne slovenščine naučili v okviru samoisobraževanja.

Kateri so vzroki opisane sociolingvistične situacije?

Vzroke gre iskati v zgodovinski izkušnji tega ozemlja kot tudi odsotnosti dejanske jezikovne zaščite avtohtonega slovenskega prebivalstva s strani italijanske države. Benečani in Rezijani so bili skozi zgodovino predvsem zaradi svoje obrobne lege v okviru slovenskega jezikovnega

prostora od le-tega političnoupravnou ločeni z državno mejo. Posledično ta ozemlja niso aktivno sodelovala pri kulturnih procesih, ki so tekli na osrednjem Slovenskem, od leta okrog 1500 do 1918 v okviru habsburške monarhije. Za osrednjeslovenski prostor je pomembna zlasti druga polovica 19. stoletja, ko po knjižnojezikovni neenotnosti 18. stoletja nastane enoten slovenski knjižni jezik kot osnova za oblikovanje enotne slovenske narodne kulture in identitete. Našteta obrobna ozemlja ostanejo torej v drugi polovici 19. stoletja zunaj slovenskega knjižnega izročila, ki se je izoblikovalo v tedanji Avstriji. V Benečiji se slovenski knjižni jezik postopoma uveljavlja. Rezijani se osrednjeslovenskemu knjižnemu izročilu niso priključili, v 90. letih 20. stoletja pa so na osnovi svojega narečja izoblikovali svoj pokrajinski/krajevni knjižni jezik.

Kakšen pa je bil odnos italijanske države do njih?

Govorci nadiškega, terskega in rezijanskega narečja za italijansko državo, v okviru katere so od leta 1866, do nedavnega tako rekoč niso obstajali in jezikovno niso bili zaščiteni. Nasprotno, podvrženi so bili prikriti, če ne že kar odkriti asimilacijski politiki. Tako je, zgodovinsko gledano, sicer strnjeno poseljeno slovensko govoreče prebivalstvo danes na svojem nekdanjem homogenem poselitvenem prostoru zaradi močne asimilacije »manjšinizarano«. Mlajša generacija, rojena po letu 1976, slovenščine kot prvega jezika večinoma ne obvlada. Kot del slovenske jezikovne skupnosti so bili priznani z državnim zakonom št. 482 o zaščiti zgodovinskih jezikovnih manjšin iz leta 1999 in z državnim zakonom št. 38 o zaščiti slovenske jezikovne manjšine v Furlaniji – Julijski krajini iz leta 2001. Omenjena zaščitna zakona se v celoti ne izvajata. Z izjemo špeterske šole slovenščina v javnih šolah ni učni jezik, izjemoma se v narečni različici pojavlja kot učni predmet, na primer v Reziji se rezijanski otroci z rezijanskim narečjem srečujejo le uro tedensko.

MATEJ ŠEKLI (1976), primerjalni slovanski jezikoslovec in slovenist, doktor jezikoslovnih znanosti, je zaposlen na Katedri za primerjalno slovansko jezikoslovje na Oddelku za slavistiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani ter v Dialektološki sekciji Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU. Njegovo raziskovalno področje obsega primerjalno slovnico slovanskih jezikov, zgodovinsko slovnico in narečjeslovje slovenskega jezika ter slovensko imenoslovje.

V čem so nadiško, tersko in rezijansko narečje posebna v primerjavi z drugimi slovenskimi narečji?

Nadiško, tersko in rezijansko narečje v primerjavi z drugimi slovenskimi narečji z jezikoslovnega stališča niso nič kaj preveč »posebna«. Genetolingvistično so to slovenska narečja, saj so podobno kot druga slovenska narečja nastala s spreminjanjem izhodiščne splošnoslovenske jezikovne stopnje (12. stoletje). V skladu z razvojnimi težnjami slovenskega jezika izkazujejo slovensko izrazno podobo, slov-

nično zgradbo in osnovno besedje. To so dejstva, preverljiva znotraj znanstvenega aparata, ki ga uporablja zgodovinsko teoretično jezikoslovje, v konkretnem primeru slovensko narečjeslovje in zgodovinsko jezikoslovje ter slovansko primerjalno jezikoslovje.

Po čem se razlikujejo od slovenskega knjižnega jezika?

Zaradi svoje obrobne lege v okviru slovenskega jezikovnega ozemlja in posledično večje arhaičnosti v primerjavi z osrednjimi narečji so na glasovni in

oblikovni ravni celo mnogo bližja stanju v knjižnem jeziku. Ta narečja izkazujejo manjšo stopnjo sodobnega samoglasniškega upada kot osrednja, popolne onemitve nenaglašanih samoglasnikov tipa osrednjeslovensko *klanc*, v *hiš*, v *Kranj*, *mlek*, *kravca* z delno izjemo samoglasnika *i* ta narečja namreč ne poznajo (prim. rezijansko *klanec*, v *hiši*, v *Kranjo*, *mliko*, *kravica*). Ohranjajo srednji spol in dvojino, ki sta v središču ponekod že izginila (prim. gorenjsko *ta mest je star* proti nadiškemu/terskemu *tuole mesto je staro*). Na skladiščni ravni in v besedju pa se vsa tri narečja zaradi nepretrganega, že več kot tisočletnega vpliva zemljepisno stičnih romanskih jezikov in narečij na eni ter hkratne neizpostavljenosti oz. le delne izpostavljenosti vplivom slovenskega knjižnega jezika na drugi strani od stanja v le-tem znatno razlikujejo. Če si narečja v osrednjeslovenskem prostoru besedje, povezano s sodobno zunajjezikovno stvarnostjo, izposojajo iz slovenskega knjižnega jezika, narečja v Benečiji in Reziji tovrstno besedje prevzemajo predvsem iz italijanskega knjižnega jezika, v manjši meri tudi iz sosednje furlanščine.

Ali to lahko ponazorite z zgledom?

Dolenjec in Rezijan bi se na primer zelo dobro razumela, če bi govorila o tradicionalnem življenju na vasi, saj bi se v njunem besednjaku pojavljale skupne besede kot *voda*, *trava*, *smreka*, *krava*, *srnjak*, *kosa*, *vas*, *hiša*, *lonec*, *kruh*, *sir*, težko pa bi prišla skupaj v pogovoru o modernih civilizacijskih pridobitvah, v katerem bi se pojavljalo besedje kot *tipkovnica*, *shrani* (računalniški ukaz), *televizijski oddajnik*, *radijska oddaja*, *mobilni telefon*, *mobikartica*, *časopisi* in *revije*, *zakonsko določilo*, *delnica*, *pljučnica*, *žolčni kamni*, saj bi prvi uporabljal navedene besede iz knjižne slovenščine, medtem kot bi drugi uporabil italijanske oz. furlanske izposojenke oz. kalke kot *taštatura*, *šalvaj*, *ripetitor*, *tražmišjon*, *čelular*, *rikarika*, *džornali* *ano rivište*, *rikarika* *od leči*, *acjon*, *polmonite*, *kalkoli*. **D**

Glavobol avstrijskih demokratov

Petra Janša, foto: Reuters, Gregor Pohleven

Na predčasnih parlamentarnih volitvah v Avstriji, do katerih je prišlo zaradi julijskega izstopa ljudske stranke (ÖVP) iz koalicije s socialdemokrati (SPÖ), sta visoko podporo dobili skrajno desni stranki FPÖ in BZÖ.

Na nedeljskih volitvah so po zadnjih začetnih izidih največ glasov dobili socialdemokrati (SPÖ) – 29,71 odstotka, sledi jim ljudska stranka (ÖVP) s 25,61 odstotka glasov. Kljub zmagi in drugemu mestu pa so to najslabši izidi obeh strank po drugi svetovni vojni. So pa zato ti najboljši za skrajno avstrijsko desnico, ki je tako postala največja relativna zmagovalka volitev. Svobodnjaki (FPÖ) so po začetnih izidih namreč prejeli 18,01 odstotka glasov, Zavezništvo za prihodnost Avstrije (BZÖ) pa 10,98. Če bodo izidi potrjeni, bo FPÖ zasedel 35 poslanskih sedežev, medtem ko jih je na volitvah leta 2006 dobil 21. BZÖ bo zasedel 21 poslanskih sedežev, leta 2006 pa so jih imeli sedem. SPÖ bo glede na začasne izide volitev,

Bosta Heinz-Christian Strache in Jörg Haider strnila vrste?

na katerih so volivci izbirali 183 poslancev, v novem parlamentu dobil 58 sedežev – deset manj kot doslej –, stranka ÖVP pa naj bi število sedežev zmanjšala s 66 na 50. Na volitvah so izgubili tudi zeleni, ki so z 9,79 odstotka glasov zasedli 19 sedežev v primerjavi z dosedanjimi 21.

Znova velika koalicija? Na prvih mestih sta se tako obdržali tradicionalno največji stranki SPÖ in ÖVP, ki sta tvorili dosedanje tako imenovano veliko koalicijo, a sta se po 18-mesečnem vladanju julija letos dokončno razšli zaradi precej nasprotujočih si pogledov

in težavnega usklajevanja med strankama. Povod za izstop manjše koalicijske partnerice ljudske stranke je bila objava pisma tedanjega zveznega kanclerja Alfreda Gusenbauerja in prometnega ministra Wernerja Faymanna v Kronen Zeitungu, tabloidnem časniku, ki zastopa evroskeptična stališča. Brez posvetovanja z ÖVP sta se politika v pismu zavzemala za izvedbo referendumov o že ratificirani lizbonski pogodbi in

pridružitvi Turčije EU. Tako populistično stališče je sicer stranki SPÖ ustavilo nezadržno padanje javnomnenjske podpore, a hkrati povzročilo razpad koalicije in naraščanje nezadovoljstva med avstrijskimi prebivalci s proevropsko politiko. Naveličani politikanstva in brezplodnih prekanj največjih strank, saj v poldrugem letu nista izpeljali tako rekoč nobene obljubljene reforme, so Avstrijci v čedalje večji gospodarski krizi doma nagradili politiko skrajne desnice in s tem pokazali razočaranje nad do sedaj vladajočo koalicijo SPÖ in ÖVP ter njunim slabim bojem zoper naraščajočo inflacijo.

A spričo dejstva, da na volitvah nobena stranka ni dobila zadostne večine, bodo morali v Avstriji znova oblikovati koali-

Socialdemokrat Werner Faymann vodi SPÖ, ki je relativna zmagovalka nedeljskih volitev.

Vodja ÖVP Wilhelm Molterer je po porazu na volitvah nemudoma odstopil.

Kljub zmagi socialdemokratov in drugemu mestu ljudske stranke so to najslabši izidi teh strank po 2. svetovni vojni.

cijsko vlado. Novi vodja SPÖ, relativnega zmagovalca volitev, Werner Faymann je ob tem že zavrnil možnost sodelovanja s katero od desničarskih strank. »Vztrajam pri ne,« je poudaril v nedeljo pozno zvečer.

Vodja ÖVP Wilhelm Molterer je medtem izid svoje stranke na volitvah označil za »zelo bolečega« in »zelo dramatičnega«. »To je najslabši izid v zgodovini avstrijske ljudske stranke,« je dejal, pri tem pa ni izključil možnosti svojega odstopa. Molterer, ki se je v predvolilnem času bolj zavzemal, da bi v Avstriji sestavili tričlansko koalicijsko, kakršne v državi še ni bilo, takrat ni izključil možnosti sodelovanja s katero od skrajno desnih strank – s svobodnjaki ali z Zavezništvo za prihodnost Avstrije. Zanimivo pri tem je, da je tudi ÖVP v volilni kampanji zagovarjala nekatera precej populistična stališča, kot je na primer nasprotovanje priseljevanju tujcev, kar je stranko premaknilo v politični prostor Strachejevih svobodnjakov in Haiderjevega Zavezništva za prihodnost Avstrije.

Sovražnika postala zaveznika

Politični analitiki so uspeh desnice na nedeljskih volitvah sicer napovedali, ob tem pa tudi menili, da to ne pomeni nujno, da Avstrija postaja skrajnejša. Volivci so po njihovem mnenju verjetno razočarani nad vladajočo koalicijsko SPÖ in ÖVP ter inflacijo. »Ne

gre za vprašanje ideologije,« je po poročanju AP zatrdil komentator Filzmaier. »Med delavci vlada veliko razočaranje, ni pa nobenih levo usmerjenih strank, ki bi pobrale njihove glasove, lahko pa to storijo desno usmerjene stranke,« je dodal. Raziskava inštituta Fes-sel Gfk pa je pokazala, da je FPÖ točke dobil predvsem pri mladih in delavcih. Glavni volilni motiv za 60 odstotkov volivcev FPÖ je bila ostrejša politika do priseljencev, volivce BZÖ pa je motiviral predvsem njihov vodja Jörg Haider. Nedeljskih volitev se je udeležilo kar 4,5 milijona od 6,3 milijona volilnih upravičencev, med njimi pa so bili v skladu z novo avstrijsko zakonodajo prvič tudi 16- in 17-letniki.

FPÖ in BZÖ spričo preteklih prekanj nista načrtovala strnitve vrst, je pa vodja BZÖ Jörg Haider v nedeljo izjavil, da je to nekaj, o čemer velja razmisliti. Vodja FPÖ

Manjše pokojnine komunističnim veljakom

Poljska vladajoča desnoliberalna Državlanska platforma (PO) je napovedala oblikovanje predloga zakona, v skladu s katerim bi se drastično zmanjšale pokojnine nekdanjim komunističnim voditeljem, kot je general Wojciech Jaruzelski, in nekdanjim tajnim agentom komunistične policije. »Gre za pomembno in simbolično dejanje pravice,« je novinarjem dejal poslanec PO Sebastian Karpiniuk, ki je zadolžen za pripravo osnutka zakonodaje. Ta zadeva agente tajne komunistične policije, ki je delovala med letoma 1944 in 1990, ter nekdanje člane razvpitega vojaškega sveta za narodno rešitev, ki ga je leta 1982 ustanovil Jaruzelski, da bi zatrl protikomunistični sindikat Solidarnost.

Po navedbah poljskih medijev naj bi se nekdanjim generalom tajne policije pokojnine lahko zmanjšale s 8.000 zlotov (okoli 2.400 evrov) na mesec na okoli 2.500 zlotov (okoli 750 evrov). »Mnogim se bodo pokojnine spustile na z zakonom določeni minimum,« je pojasnil Karpiniuk. Najmanjša pokojnina na Poljskem znaša 636 zlotov (okoli 190 evrov). Po napovedih Karpiniuka bo parlament novo zakonodajo sprejel prihodnji mesec. S tem bo država prihranila skoraj 600 milijonov zlotov (okoli 180.000 evrov) na leto. »Nekaj denarja bo namenjenega za pomoč žrtvam komunističnega režima,« je po poročanju AFP še dodal Karpiniuk.

Heinz-Christian Strache, nekdanj Haiderejev privrženec in njegov učenec, danes pa največji tekmeč, je ob tem celo namignil, da je zainteresiran za položaj kanclerja. Sporočilo, ki je resno opozorilo Evropi, saj Stracheju nekateri mediji pripisujejo privrženost neonacizmu oziroma neofašizmu.

Odzivi iz tujine Slovensko zunanje ministrstvo je izid volitev v Avstriji označilo kot presenetljivega in deloma zaskrbljivega v primerih, ko gre za zavračanje evropskih vrednot, in med drugim izrazilo pričakovanje, da bo prihodnja avstrijska vlada konkretnje začela reševati vprašanja slovenske manjšine v avstrijskih zveznih deželah Koroški in Štajerski ter da bo izvajala razsodbe avstrijskega ustavnega sodišča v zvezi z dvojezičnimi napisi na Koroškem. Ministrstvo hkrati obžaluje, da v avstrijski parlament ni bil izvoljen noben predstavnik slovenske manjšine. Naj spomnimo, da je na listi Liberalnega foruma (LIF)

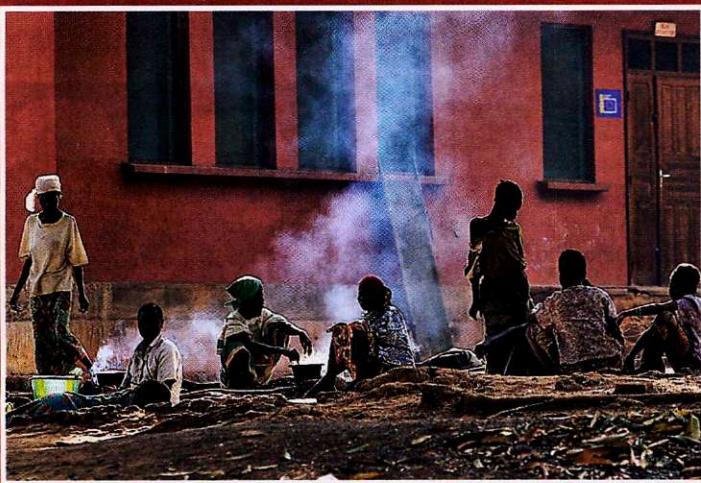
kandidiral koroški Slovenec Rudi Vouk, ki se mu zdi volilni izid skrajne desnice v Avstriji »alarmanten in šokanten«. Evropska komisija je v ponedeljek izrazila upanje, da bo Avstrija v EU še naprej igrala »konstruktivno vlogo«. »Avstrijci so volili, spoštovati je treba njihovo demokratično voljo,« je dejal tiskovni predstavnik komisije Johannes Laitenberger. »Izidov zato ne bomo komentirali, sedaj so na vrsti politične sile, da oblikujejo vlado,« je še poudaril.

Izidi volitev so sprožili odzive tudi drugod v tujini. Italijanski zunanji minister Franco Frattini je tako v ponedeljek izrazil zaskrbljenost nad »nacionalističnimi in antievropskimi tendencami«, medtem ko je italijanska populistična Severna liga, ki sedi v vladi premierja Silvia Berlusconi, avstrijski volilni izid pozdravila.

Avstrijske volitve so odmevale tudi v Izraelu, kjer so izid sprejeli s tesnobo. »Z zaskrbljenostjo in tesnobo spremljamo vzpon frakcij, ki podpirajo ksenofobijo, zanižanje holokavsta in prijateljstvo z neonacisti,« je dejal tiskovni predstavnik izraelskega zunanjega ministrstva Jigal Palmor. **D**

Koroškemu Slovencu Rudiju Vouku ni uspelo priti v parlament.

Melamin marsikje Svetovna zdravstvena organizacija (WHO) je sporočila, da organi za nadzorovanje kakovosti hrane ne vedo, koliko držav je prizadelo sporno mleko iz Kitajske. Ob tem so poudarili pred nezakonitim izvozom mleka, kontaminiranega z melaminom, v druge države. Zaradi njega je doslej na Kitajskem zbolelo 53 tisoč otrok, nekaj pa jih je umrlo. Mednarodna mreža orga-

nov za nadzor kakovosti hrane se še vedno trudi ustvariti jasno sliko glede števila držav, v katere je Kitajska izvozila sporno mleko, kontaminirano s kemikalijo melamin. Ob tem države pozivajo, naj posebno pozornost namenijo otroškemu mleku v prahu, ki bi lahko nezakonito prehajalo čez državne meje. Kitajske mlečne izdelke so doslej prepovedali ali sprejeli druge ukrepe za omejitev njihove potrošnje v Bangladešu, Bruneju, Burundiju, Gabonu, na Japonskem, v Maleziji, Mjanmaru, Singapurju, Tajvanu, Tanzaniji in Hongkongu. Previdnostne ukrepe so zaradi spornega kitajskega mleka v prahu medtem sprejeli tudi na Filipinih in v Vietnamu. Oblasti v Manili so odredile ta-

Pomoč revnim

Generalni sekretar ZN Ban Ki Mun je na vrhu o afriškem razvoju na sedežu ZN v New Yorku pozval bogate države, naj uresničijo svoje obljube iz leta 2005 o podvojitvi svoje pomoči črni celini. Voditelji sedmih najrazvitejših držav na svetu in Rusije (G 8) so namreč leta 2005 na vrhu v škotskem Gleneaglesu obljubili, da bodo pomoč Afriki povečali za dodatnih 25 milijard dolarjev do leta 2010. Po nekajkratni reviziji se je ta številka znižala na 21,8 milijarde dolarjev, po podatkih ZN in Afriške unije pa se je pomoč povečala le za četrtno te vsote. Ban Ki Mun je v nedavnem poročilu opozoril, da tisočletni razvojni cilji, za katere so se svetovni voditelji dogovorili pred osmimi leti, morda ne bodo uresničeni do leta 2015, kot so si zastavili. Potrebnih pa bo okoli 72 milijard dolarjev na leto v zunanji pomoči za doseg tisočletnih ciljev v Afriki do leta 2015.

kojšnjo prepoved uvoza in prodaje kitajskih mlečnih izdelkov.

Nevarni naklepi Severna Koreja je iz jedrskega objekta Yongbyon izgnala inšpektorje Mednarodne agencije za jedrsko energijo (IAEA). Hkrati je napovedala, da bo v Yongbyon, od koder so že odstranili pečate IAEA, znova pripeljala jedrski material. Zaradi zaostrovanja odnosov z državami, ki s Severno Korejo sodelujejo na šeststranskih pogajanjih o jedrski razorožitvi države, je Severna Koreja že zaprosila IAEA, naj umakne pečate in nadzorno opremo iz Yongbyona, inšpektorji agencije pa ne bodo več imeli dostopa do tega jedrskega objekta. Do novega razvoja dogodkov je prišlo le nekaj

dni po tem, ko je Severna Koreja potrdila, da je začela dela za vnovični zagon jedrskega reaktorja in da ne želi več ugodnosti, ki so ji jih obljubljale ZDA v zameno za jedrsko razorožitev.

Instantni milijonarji Ruski milijarder Oleg Deripaska naj bi po pisanju nekega ruskega časnika v graditev marine in hotelskega kompleksa visokega razreda vložil več kot osem milijard dolarjev.

TUJI TISK

Frankfurter Rundschau

Vohun na vrhu

Estonija preživlja vohunski škandal, najglasnejšega v svoji zgodovini. Prav človek, ki je bil dolga leta odgovoren za ohranjanje najpomembnejših skrivnih državnih organizacij, je te informacije izdajal Rusiji. Estonsko tožilstvo

je potrdilo podatke o aretaciji nekdanjega šefa varnostne službe ministrstva za obrambo Hermana Simma. Nanj je padel sum o državni prevari, zaslišali pa so tudi njegovo soprogo. Premier je situacijo imenoval kot skrajno neprijetno, saj bo treba ugotoviti velikost škode in se izogibati možnosti, da bi se stvar ponovila. Tajni dokumenti, do katerih je imel Simma dostop, so vsebovali podatke o sodelovanju z Natom in Evropsko unijo, katerih članica je Estonija od leta 2004 naprej, in če so vse obtožbe resnične, potem je bila Rusija ves čas navzoča pri vseh pogajanjih. Če bodo obtožbenemu dokazali krivdo, ga čaka 15 let zapore.

Le Temps

Kršene pravice

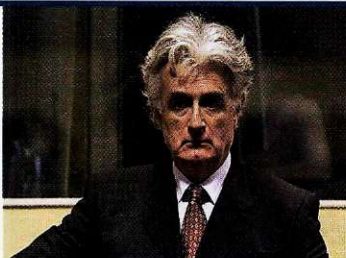

Mesec in pol po konfliktu med Rusijo in Gruzijo kljub sporazumu o ustavitvi ognja ostaja situacija še vedno zelo napeta. V okviru devetega zasedanja OZN o človekovih pravicah so bile predstavljene izrazito neprije-

tne ugotovitve glede človekovih pravic v tem delu sveta. Ruska sodelavka nevladne organizacije Tanja Loškina pripoveduje, da je ruska vojska štiri dni po začetku bojnih operacij začela postavljati blokade. »Po njihovi zaslugi se je nasilje vzdrževalo. Ampak ko jih je Rusija odstranila, so bile gruzijske vasi popolnoma porušene. Ker ruska vojska nadzoruje praktično celotno ozemlje na območju Gorija, morajo preprečiti nasilje in zagotoviti varnost,« poudarja preiskovalka. Strokovnjak za človekove pravice na Kavkazu pravi, da 51 gruzijskih vasi živi v mučni negotovosti, zaradi česar se na desettisoče beguncev ne more vrniti na svoje domove.

Najbogatejši Rus naj bi v posel stopil skupaj s kanadskim milijarderjem Petrom Munkom in lastnikom kanadsko-madžarskega Trigranita Sandorjem Demjanom. Komplex z 200 hektarji bo imel hotele, vile, apartmaje in marino, graditi pa naj bi ga začeli leta 2010. Deripaska je najbogatejši Rus in eden najbogatejših

bi ostali vsi bistveni elementi. Ta čas še veljavna obtožnica iz leta 2000 ga v 11 točkah med drugim bremeni genocida, zločinov proti človečnosti in vojnih zločinov. Potem ko so Karadžića po 13 letih skrivanja prijeli 21. julija v Beogradu, kjer je živel pod imenom Dragan Dabić, se ta niti v prvem niti v drugem nastopu pred haškim sodiščem ni želel izreči o krivdi. Bonomy je zato v skladu s pravili sodišča zapisal, da se je obtoženec izrekel za nedolžnega.

Nevarna vročica V azijsko-tihomorski regiji bosta zaradi vročice denga ogroženi skoraj dve milijardi ljudi, če vlade ne bodo storile več za boj proti tej bolezni. Pandemija vročice denga se je na tem območju razširila med

letoma 1991 in 2004, vrhunec pa je s 350.000 primeri dosegla leta 1998. Na svetu je zaradi te bolezni ogroženih 2,5 milijarde ljudi, od tega jih kar 1,8 milijarde živi v zahodnem Pacifiku. 98 odstotkov vseh primerov vročice

denga in 99 odstotkov vseh smrtnih primerov zaradi nje v regiji je bilo med letoma 2001 in 2004 v Vietnamu, Maleziji, na Filipinih, v Kambodži, Laosu, Singapurju, Francoski Polineziji, na Fidžiju, v Novi Kaledoniji in na Kitajskem.

Evropejcev, prek svojega holdinga Basic Element pa obvladuje številna podjetja, med drugimi največjega proizvajalca aluminija na svetu Rusal.

Nova obtožnica Tožilstvo haaškega Mednarodnega sodišča za vojne zločine na območju nekdanje Jugoslavije je pristojnemu sodnemu senatu predložilo novo obtožnico proti nekdanjemu predsedniku Republike Srbije Radovanu Karadžiću. Preden se o njeni vsebini izreče obtoženec, jo mora potrditi še sodni senat. Glavi haaški tožilec Serge Brammertz je po Karadžićevem prihodu v Haag 30. julija napovedal novo obtožnico, v kateri pa naj

Nova odkritja

Mednarodna ekipa biologov je na avstralskih koralnih grebenih odkrila na stotine novih vrst. Tri odprave na otočji Lezard in Heron ter greben Ningaloo so poskrbele tudi za prvi sistematični pregled mehkih koral oktokoral, ki so ime dobile po osmih tipalkah okoli vsakega polipa. Raziskovalci so odkrili okoli 300 vrst mehkih koral, polovice do sedaj še niso poznali. Med novimi vrstami je na ducate majhnih vrst rakov in nenavadna vrsta iz družine maxillipidae. Odkrili so tudi nove vrste iz redu tanaisacea, ki so podobne morskim rakcem, in redko meduzo cassiopeio. Okoli 40 do 60 odstotkov majhnih vrst bodo po besedah raziskovalcev uradno opisali prvič v zgodovini. Koralni grebeni so po besedah vodje raziskave Iana Poinerja ogroženi, med drugim zaradi onesnaževanja in preveč intenzivnega ribolova.

VIP: STA

TUJI TISK

Mignews

Iz vesolja

Meteoriti in asteroidi, ki so danes v sončnem sistemu, so izvor dragocenih kovin, ki se sicer nahajajo na Zemlji. Po besedah fizika Gerharda Schmidta so praktično vse kovine platinaste skupine, iridij in zlato na Zemljo prišli iz

vesolja, in to ne v njenem zgodnjem obdobju. Pred okoli štiri milijarde leti so mlado Zemljo, ki še ni imela atmosfere, a je že bila oblikovana kot planet, nenehno bombardirali meteoriti. Za količino dragocenih kovin, ki so na Zemlji, je bilo potrebnih le 160 kovinskih asteroidov, vsak od njih pa je imel okoli 20 kilometrov premera. Strokovnjaki pripominjajo, da geološka analiza različnih plemenitih kovin kaže, da so se na našem planetu pojavile približno hkrati, čeprav na Zemlji ni bilo razmer, da bi te kovine nastale po naravni poti. Preden pa so to ugotovili, so 12 let raziskovali koncentracijo kovin na Zemlji.

Le Figaro

Sprejem

Hugo Chavez je bil spet v Parizu. Predsednika Venezuele je na Elizejskih poljanah sprejel Nicolas Sarkozy ter se z njim pogovarjal o političnih in ekonomskih vprašanjih. Francija je predzadnja postaja na turneji, v okviru katere

je vodja latinskoameriških radikalnih levičarjev obiskal Kitajsko in Rusijo, svoje drage zaveznike. Pariz in Caracas že dolgo vzdržujeta dobre odnose, še iz časov Jacquesa Chiraca. Strategija ni brez pomanjkljivosti; Sarkozy je upal, da bodo osvobodili Ingrid Betancourt, ujetnico FARC. Ampak med svojim prejšnjim obiskom v Parizu Hugo Chavez ni pokazal nobenih dokazov, da je ujetnica sploh še živa. Od marksistične gverile namreč ni bilo nobenih podatkov. Francija mu je še naprej zaupala, čeprav je bilo upanje na njegovo pomoč in posredovanje vse manjše. Končalo se je tako, da je Ingrid Betancourt z vojsko osvobodil Alvaro Uribe, regionalni nasprotnik Chaveza.

Mag. Branko Grims

Pod vladavino levice se Sloveniji ne piše nič dobrega

Gašper Blažič, foto: Gregor Pohleven

Mag. Branko Grims je predsednik Sveta SDS, na nedavnih volitvah je bil drugič izvoljen za poslanca državnega zbora. V preteklem mandatu je bil v DZ predsednik odbora za kulturo, šolstvo in šport, pred svojo prvo izvolitvijo za poslanca pa je bil državni svetnik. Leta 2003 je uspešno zagovarjal magistrsko delo o primerjavi senata ZDA in državnega sveta RS.

Za nami so parlamentarne volitve. Kakšni so vaši prvi vtisi?

Kot predsednik Sveta SDS se iskreno zahvaljujem vsem, ki so SDS dali svoj glas, še posebej pa tistim, ki so kot kandidati SDS ali s svojo javno podporo oziroma delom za SDS kakor koli pripomogli k odličnemu izidu SDS na teh volitvah.

V proporcionalnem volilnem sistemu so zmagovalci vsi, ki dosežejo več kot na preteklih volitvah. S tega vidika je SDS lahko zadovoljna, saj ji je uspelo povečati tako odstotek kot tudi število dobljenih glasov. Ko bodo prispele glasovnice iz tujine, bo SDS imela okoli 30 odstotkov in vsaj 25.000 glasov več, kot jih je imela na zadnjih volitvah, ko je bila zmagovalka volitev. To je ogromno in pomeni uspeh, ki bistveno presega mnoge napovedi. Za strokovnjake na področju volilnih sistemov so zato več kot smešne izjave predstavnikov strank, ki so z več kot dvajsetih odstotkov zgrmele na manj kot deset odstotkov in ki o SDS govorijo kot o poraženki volitev. Nismo pa dosegli končnega cilja – zmage z občutno razliko. Zmagali smo v kar petih volilnih enotah od osmih. Na Primorskem je šlo očitno za pregovor, da kjer se prepirata dva, tretji dobiček ima. Nejasno je dogajanje v Ljubljani. Sedaj je že uradno potrjeno, da se ponekod v Ljubljani volivci sploh niso podpisovali v imenike, kar pomeni, da je nadzor nemogoč! Očitno kršitev zakona pa s svojo mehko roko znova pokriva »rdeče krivosodje« (kot mu reče kranjski odvetnik Klep), saj s svojim glasom sodnice odločajo, da to »ni moglo bistveno vplivati na izid« (!). Da je bilo z izvedbo teh volitev v Ljubljani res nekaj narobe, priča živčnost tranzicijskih levičarjev, ki se hočejo s pomočjo tajkunskih medijev na silo norčevati iz zahtev po pravni državi.

V demokratični državi velja, da je razčiščenje vsake nepravilnosti na volitvah v interesu vseh, saj gre za legalnost in legitimnost oblasti doma in v tujini!

Kot kaže, bo mandat za sestavo vlade vendarle imela Pahorjeva SD, ki je že pred volitvami napovedala koalicio z Zaresom in LDS ter izključila možnost koalicijskega povezovanja s SDS ...

Ideološki ekskluzivizem SD, Zaresa in LDS nas vrača v preteklost in vrednostno vleče od Evrope nazaj na Balkan, na dolgi rok pa zagotovo pomeni tudi nižji gospodarski razvoj od doseženega v tem mandatu. Toda volivci se imajo vso pravico odločiti za to pa tudi za legitimiranje blatenja Slovenije z neresnicami v tujini, kar so objektivno storili njihovi volivci s svojimi glasovi za te tri stranke.

Vodja poslanske skupine DeSUS Franc Žnidaršič je nedavno zavrnil možnost nadaljnega koalicijskega povezovanja s SDS. Je torej leva koalicija z DeSUS po vaše zagotovljena? Nekateri kot mogočo koalicijsko partnerico omenjajo SLS ...

Nobena od teh dveh strank ni enotna. Odločitev ne bo toliko njihova kot plod preračunljivosti SD, LDS in Zaresa, kaj je zanje ugodnejše. Da SD in LDS/Zares zanima le oblast, so pokazali s političnim sponzoriranjem blatenja Slovenije z neresnicami v tujini (razrešitev Janeza Janše 1994, afera Vič-Holmec, »izbrisani«/preneseni, Romi, peticija proti »cenzuri«, Patria ...) in tudi tokrat bodo vitalni interesi Slovenije nepomembni, vse bo podrejeno bitki za oblast.

Je mogoče reči, da je zmagovalca volitev odločila afera Patria?

V trenutku, ko poteka ta intervju, zmagovalec še sploh ni znan, saj pravni postopki še potekajo. Če (!) bo tudi po njih izid volitev ostal enak, bomo lahko rekli, da je zmagovalca volitev odločila vrsta dejavnikov (mediji in tajkunski kapital, reforma plač tik pred volitvami, afera Patria, tabu teme npr. glede odškodnin za »izbrisane«, vplivi balkanskih navez, očitne nepravilnosti ali kar goljufije na

volitvah ...), zaradi majhnih razlik pa lahko za vsakega od njih domnevamo, da je bil odločilen. Vsi smo delali dobre in slabe poteze, tudi napake. Za prihodnost bo odločilno, ali bomo znali ločiti bistveno od nebistvenega in se iz napak tudi kaj naučiti.

Podatki kažejo, da SDS v primerjavi s prejšnjimi volitvami kljub temu, da jo je prehitela SD, ni nič izgubila, ampak celo pridobila. Je torej tesna zmaga posledica mobilizacije volilnega telesa tranzicijske levice?

Tranzicijski levici je očitno (tudi s pomočjo blatenja Slovenije v tujini) uspelo mobilizirati in homogenizirati svoje volilno telo. Tisto, kar moramo analizirati, je, katere okoliščine so to omogočile, in še posebej, ali smo s kakšno potezo v odločilnih zadnjih tednih sami pripomogli k temu procesu.

Ob koncu volilne kampanje sta se v dogajanje vključila ljubljanski župan Zoran Jančič in nekdanji predsednik države Milan Kučan. Je mogoče reči, da SD dolguje zmago predvsem njima?

Svoj volilni izid SD in sateliti dolgujejo tajkunskemu kapitalu in njegovim medijem. Ta pakt bo davkoplačevalce stal še shrljivo veliko. Posebej zato, ker gre za tisto o kuri in jajcu: brez tajkunskega kapitala in njemu podrejenih medijev bi se SD, LDS in Zares susedle kot prazne vreče, tajkunski kapital pa brez vlade SD, LDS in Zaresa ne bi mogel na dolgi rok odirati ljudi za svoj ekstraprofit.

Kako vidite vlogo medijev v tej zgodbi? Je mogoče reči, da konflikt med Janezom Janšo in mediji dejansko traja že najmanj dvajset let, torej od afere JBTZ naprej?

Tega konflikta ni. Je pa nepremostljiv konflikt med tistimi, ki zlorabljajo medije za politično propagando in manipuliranje z ljudmi (»inženirji človeških duš«), ter tistimi, ki si iskreno prizadevamo za uresničitev ustavne pravice vseh ljudi do informiranosti. Prvi pogoj tega je presekanje medijskega monopola, ki je finančno v rokah tajkunov, vrednostno pa politična propaganda tranzicijskih levičarjev. Gre torej za ustavne pravice in vrednote, ►

► vključno z vrednoto spoštovanja človekovega dostojanstva, ki za tranzicijske levičarje očitno sploh ne obstaja več. V SDS nikoli ne bomo privolili v delitve na »naše« in »vše«, ampak bomo vedno dosledni v zahtevi, da morajo biti enaka merila za vse. Zahtevamo torej dosledno spoštovanje načel novinarske etike. Pri tem bomo vztrajali, saj ta pravica izhaja iz slovenske ustave in predstavlja eno temeljnih demokratičnih načel. Demokracija brez resnično pluralnih medijev je samo privid, je farsa.

Ali je na letošnjih volitvah veljalo načelo »Vox mediorum – vox populi«, glas medijev je glas ljudstva?

Očitno je veljalo načelo: glas tajkunskega kapitala in njegovih političnih glasnih SD, LDS in Zaresa je glas večine osrednjih medijev. Žal pa del ljudi še vedno ne zna zavzeti kritične distance do medijev, kar je v razvitih demokracijah sestavni del politične kulture. Tudi na demokratični strani se marsikdo sploh ne zaveda, kako usoden je vpliv medijev, zlasti na dolgi rok. Tranzicijska levica je v tem brezobzirna in prek svojega medijskega monopola, ki je bil v tem mandatu komaj rahlo načet, nebrzdano manipulira in tudi načrtno širi sovražni govor. Poglejte si zadnje številke osrednjih dnevnih časopisov pred volitvami ...

Na volitvah ste bili v državni zbor izvoljeni drugič, pred vašo prvo izvolitvijo ste bili državni svetnik. Kakšna naj bi bila po vašem mnenju vloga državnega sveta?

Državni svet tak, kot je, sam ne ve, kaj bi s sabo. Prepričan sem, da bi bilo treba preoblikovati celoten parlament, toda za to je potrebna sprememba ustave.

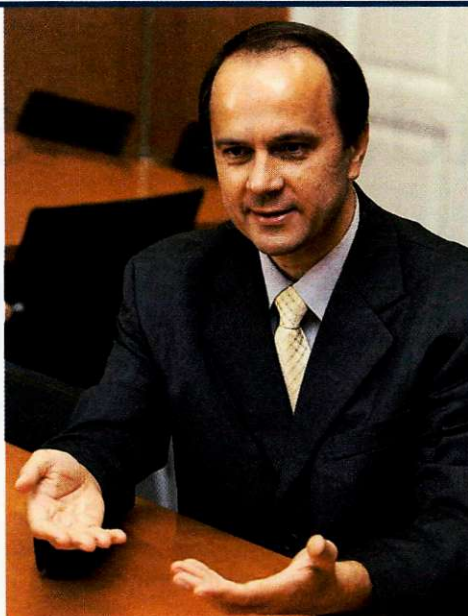
Davkoplačevalci bomo krvavo plačevali dolgove tranzicijskih levičarjev njihovim tajkunskim sponzorjem.

Zanimivo je, da je bil od ministrov iz vrst SDS v državni zbor izvoljen samo minister za gospodarstvo Andrej Vizjak, čeprav so z izjemo Iztoka Jarca za poslance kandidirali vsi ministri. Kako to komentirate?

Vsak je prispeval svoj delež k volilnemu uspehu, saj se v proporcionalnem volilnem sistemu glasovi seštevajo na državni ravni. Vsakdo, ki se je kadar koli javno izpostavil za SDS, je izkazal civilni pogum in zasluži spoštovanje.

Dotakniva se še zakona o RTV. Predsednik SD Borut Pahor napoveduje, da bo z novim zakonom RTV Slovenija uredil po zgledu britanske BBC. Mu verjamete?

BBC je formalno podrejena kraljici, dejansko pa vladi. Verjamem tistim iz SD in Zaresa, ki so napovedali totalne čistke na RTV Slovenija in vrnitev na staro. Ker sta sedaj tako »dragi Tone« kot »dragi Borut« v isti SD, je že

vnaprej jasno, čigavo trobilo bo to. Razen če ga ne prepustijo Golobiču, ki so ga je v spopadu za Delo očitno premagali Pahorjevi Socialni demokrati. Napovedovanje zamenjave zakona, ki je bil potrjen na referendumu, priča o total(itar)ni nedemokratičnosti tranzicijskih levičarjev. Kako globoko je SD prek svojih odsluženih političnih funkcionarjev zasadiła kremplje v civilno družbo in si jo povsem podredila, vemo: na čelu društev upokoencev je nekdanja poslanka (sedanje) SD, na čelu športa nekdanji predsednik SD, na čelu ene univerze žena nekdanjega predsednika SD, na čelu druge nekdanji minister SD in tako dalje. Neskončna poplava besed o »civilni družbi« pri SD samo zakriva njihovo totalno oziroma kar totalitarno podreditev civilne družbe in vsega, kar se je nanjo kdaj vezalo

– vključno z RTV Slovenija. Do zmage novega zakona o RTV Slovenija na referendumu je bil dva mandata predsednik Sveta RTV Slovenija kar nekdanji predsednik (sedanje) SD g. Janez Kocijančič, seveda kot predstavnik »civilne družbe« (ha!). To je samo še en dokaz, kako politične glasnice tajkunskega kapitala – SD, LDS in Zares – govorijo o prihodnosti, z dejanji pa nas vračajo v preteklost. Tako je vedno bilo in bo.

Vas moti, ker vaši nasprotniki zaradi zakona o RTV nacionalno televizijo imenujejo »grimsovizija«?

Kadar nasprotnikom iz vrst SD, LDS in Zaresa zmanjka argumentov, posežejo po osebnih žalitvah. Tranzicijski levičarji mi zmage na referendumu o RTV Slovenija ne bodo nikoli oprostili. Dve leti so me grobo žalili, ko se je neizpodbitno izkazalo, da sem govo-

ril resnico (oni pa nikoli!), pa se ni nihče niti opravičil. Toda to ni nič nepričakovanega in le pove vse o njihovi nizki politični kulturi. Mnogo bolj boleče je, da je učinke te dolgotrajne in grobe osebne medijske diskreditacije s strani tranzicijskih levičarjev poskušal proti meni uporabiti tudi kdo iz vrst demokratičnih strank. Izraz, ki ste ga uporabili v vprašanju, je tudi oblika pritiska na RTV Slovenija in tam zaposlene, namenjen je diskreditaciji njihovega dela. Novi zakon o RTV Slovenija je namreč moderen zakon, zelo demokratičen in transparenten ter prvič (!) evropsko primerljiv. A mnogi ga niso hoteli izvajati. Tajkunske medije namreč v popolno paniko in paranojo pripravi vsako javno glasilo, pri katerem se pokaže spoštovanje novinarske etike in profesionalnosti oziroma vsaj sled pluralnosti. Spomnite se uničenja uredništva nekdanje revije Mag ... Medijsko sabotiranje novega zakona je šlo tako daleč, da je bolj ali manj zaživel v praksi šele v zadnjih mesecih pred volitvami, pa še to ne popolnoma. Za blokiranje zakona se je polila umazanija po vseh tistih zaposlenih na RTV Slovenija, ki so hoteli korektno opravljati svoje delo. To je skrajno nedemokratično in po teh volitvah se lahko vprašamo, kje živimo. Bila pa bi nepopravljiva napaka, če bi zaradi te izkušnje obupali in se zatekli v neaktivnost ali zapletli v spore. Gre za boj za demokracijo v najbolj pozitivnem pomenu te besede in ta boj ni nikoli končan. V resnici je demokracija pot, ne cilj, ki bi bil dosegljiv enkrat za vselej.

Kako pa komentirate napoved čistke na RTV? V javnosti se večkrat omenja t. i. Miheľjakov seznam, na katerem naj bi bile navedene osebe, ki jih je treba zamenjati.

Sedanji zakon o RTV Slovenija je odličen tudi zaradi tega, ker je naredil transparentne vse poti, po katerih je prej prihajalo do političnega podrejanja RTV Slovenija tranzicijskim levičarjem pod krinko »civilne družbe«. Sedaj je očitno, da bo tisti, ki oblikuje organe javne radiotelevizije, s tem prevzel tudi politično odgovornost za njihovo avtonomno in etično držo. Transparentnosti pa se SD, LDS in Zares bojijo kot hudič križa, saj prinaša tudi odgovornost. Neskončno bolj jim ustreza strahopetno skrivanje za drugimi (na primer za SD in LDS/Zares podrejeno »civilno družbo«) oziroma ureditev, ki zaradi netransparentnosti spominja na blatno mlakužo, v kateri se največji pujsi najbolj mastijo.

Po nekaterih podatkih naj bi direktor TV Slovenija s podporo Gregorja Golobiča postal Boštjan Lajovic, sedanjí urednik spletne Mladine. Lajovca Golobič omenja v intervjuju za Playboy julija letos ...

O imenih nima smisla ugibati, če pa bo izbral kdor koli iz vrst tranzicijskih levičarjev ali iz njim podrejene »civilne družbe«, bo za-

gotovo poskrbel za prekaljen kader, ki bo tudi RTV Slovenija uskladal z zloglasno »Šrotovo mantro«: »Rušiti Janšo, rušiti Janšo...« Zopet bomo svetovna posebnost po tem, da noben od osrednjih medijev ne bo več kritičen do vlade (kar je normalno in je bilo značilno za ta mandat), ampak bodo vsi sovražni do opozicije. Prav zaradi tega je naveza med tajkuni in tranzicijskimi levičarji (SD, LDS in Zares) demokraciji tako nevarna.

Vlada je precej truda vložila tudi v spopad s tajkuni. Je torej projekt boja proti gospodarskemu kriminalu ustavljen glede na to, da se najverjetnejši mandatar za sestavo vlade ni odpovedal povezavi z Boškom Šrotom?

Volilni izidi SD, LDS in Zaresa so posledica ogromnih količin tajkunskega kapitala. Formalno gre to prek donacij, vsebinsko pa lahko kot vložek tajkunov štejemo tudi vrednost obeh celotnih osrednjih časopisnih hiš! Poleg vsega drugega večine televizij, radijev, tednikov ... V primeru vlade SD, LDS in Zaresa bo, parafrazirano, tajkunski hudič prišel po svoj funt mesa davkoplačevalcev. Davkoplačevalci bomo krvavo plačevali dolgove tranzicijskih levičarjev njihovim tajkunskim sponzorjem. Kdo pa mislite, da bo z dvignjenim prstom v resnici vodil vlado tranzicijskih levičarjev?!

Če kdo dvomi: v SD, LDS in Zaresu kar tekmujejo, kdo bo prej napovedal izničenje novega kazenskega zakonika, ki v resnici prvič omogoča pregon vseh vrst gospodarskega kriminala. Poleg tega novi kazenski zakonik prvič učinkovito brani zaposlene pred različnimi oblikami šikaniranja oziroma izživljanja lastnikov nad njimi; bodoče mlade mamice brani pred vsiljevanjem sra-

motnih pogodb, po katerih bi jim lastnik lahko prekinil delovno razmerje, če bi rodile. Zakaj pa mislite, da SD in LDS/Zares nikoli poprej niso uzakonili kaznivosti teh »velikih svinjarij« (prosto po ge. Cerarjevi)? In zakaj so bojkotirali sprejetje te zakonodaje v državnem zboru in celo izglasovali veto, pa čeprav gre za varstvo zaposlenih, ki jih imajo sicer polna usta? Ker pač stranke tran-

Tranzicijski levičarji mi zmage na referendumu o RTV Slovenija ne bodo nikoli oprostili.

zicijske levce (razen v besedah ...) niti po naključju niso varuhi interesov malih ljudi in zaposlenih, ampak so – v dejanjih! – izključno branilci netransparentnega kapitala, po domače tajkunov.

Seveda pa bodo SD, LDS in Zares v besedah neskončno preganjali tajkune, tajkunski mediji pa nam bodo dopovedovali, kako zelo se trudijo. Kot kuža, ki lovi svoj rep. Nasankal bo samo tisti, ki bo postal moteč za njihovo paradržavo. Za pravno državo je »old boys network« prava katastrofa.

Sedanja vlada je kljub inflaciji zapustila ugodne finančne in gospodarske razmere. Predsednik SDS Janez Janša je nedavno v pogovoru za Radio Ognjišče dejal, da v Evropi socialisti, ko pridejo na oblast, zapravljajo presežke, ki jih ustvarijo vlade desnega centra. Kaj torej pričakujete v prihodnosti?

Zadnja meseca inflacija strmo pada in imamo celo deflacijo. V povprečju je bila inflacija v času vladavine SD-LDS/Zares dva-

krat večja, kot v mandatu vlade Janeza Janše. Gospodarska rast je bila v času mandata koalicije s SDS na čelu v povprečju najvišja v zgodovini samostojne Slovenije, spomladi leta 2007 je bil dosežen celo absolutni rekord: 7,2-odstotna gospodarska rast. V primerljivem obdobju leta 2003 je bila pod vlado SD-LDS/Zares gospodarska rast sramotnih 2,3 odstotka, torej trikrat nižja!

Se torej vračamo v preteklost?

Pod vlado SD, LDS in Zaresa se Sloveniji ne piše nič dobrega in se vračamo v preteklost. Stranke tranzicijske levce znova vsiljujejo ideološke delitve in po pisanju njihovih medijev med prednostne naloge postavljajo izdajo odločb in izplačilo odškodnin »izbrisanim« (ki to niso!). Iz vrst SD, LDS in Zaresa napovedujejo izničenje novega kazenskega zakona, ki brani zaposlene in prvič omogoča učinkovit pregon vseh dejanj gospodarskega kriminala. Če pa hočeš krasti, moraš najprej ugasniti luč: odpraviti vsako sled medijske pluralnosti in izničiti dejansko pravico do odgovora ... Napovedujejo sistematično uničenje vseh demokratičnih pridobitev tega mandata in uničenje komaj začete pluralizacije medijev. Kaj mislite, da bo z neposrednimi prenosi sej parlamenta in delovnih teles? Da bodo seje res še naprej dosegljive vsem na 2. programu, saj Slovenija še dolgo ne bo vsa digitalizirana? Ustavna pravica do pravka in odgovora bo znova le navidezna. Z vidika strank tranzicijske levce kot glasnic tajkunskega kapitala, ki bo poslej dejansko obvladoval Slovenijo, je tako početje pričakovano, saj gre za vnovično vzpostavljjanje medijskega monopola, ki omogoča neomejeno manipuliranje z ljudmi, tajkunom pa maksimalne dobičke. Gospodarski minister naj bi po teh napovedih postal človek, ki je svetoval tajkunom pri njihovem početju, tudi v primeru, ko je sodišče s sodbo ugotovilo oškodovanje malih delničarjev ... Že iz tega je mogoče z veliko gotovostjo napovedati, da bo gospodarska rast bistveno nižja (!), kot jo je dosegla vlada Janeza Janše, torej bo dolgoročno tudi slabša kakovost življenja velike večine ljudi. Tajkuni pa bodo z dvignjenim prstom komandirali vladi in sebi polnili žep, prek svojih medijev pa dopovedovali ljudem, kako neznansko bolje se jim godi, in dajali vtis, kako zelo se nova vlada trudi preganjati gospodarski kriminal ... Najbolj žalostno pa je, da nas z vidika vrednot tranzicijska levica od demokratične Evrope, ki smo jo tako uspešno vodili v tem mandatu, vse bolj oddaljuje in nas potiska proti Balkanu in še dlje. ■

Cerkev sv. Jakoba v Ormožu

Ormož v preteklosti

V. M.

Zgodovinsko društvo Ormož je po zgledu ljutomerskega in radgonskega začelo leta 2004 izdajati glasilo *Zgodovinski zapisi* in vsako leto izda eno številko. Za predstavitev zgodovine svojega območja skrbi tudi Muzej Ormož.

Poglejmo zadnje tri zvezke *Zgodovinskih zapisov*; najprej številka iz leta 2005, ki na 93 straneh prinaša 13 prispevkov. Peter Luknjar predstavi Hum v fasijanskih tabelah v letu 1754. Zvone Bešvir piše o jezikoslovcu Petru Dajniku (1787–1873), Franc Krnjak pa o zdravniku Štefanu Kočevanju iz središča (1808–1883), o katastrski občini Vodranci, o dogodkih v zvezi z ormoškim mostom leta 1966, o zdravnikih iz Središča po letu 1910 ter o kipu »Majke božje« in kipu trpečega zveličarja Ecce homo v Središču. Tone Luskovič predstavi vinarsko zadruho Ljutomerčan v Sv. Bolfenku pri Središču med letoma 1921 in 1932, Zdenka Kresnik pa prizadevanja Ormožanov za lepše in varnejše mesto med letoma 1918 in 1941.

Rajko Topolovec je objavil dva prispevka: Jože Kerenčič ni bil za »takšen« komunizem! in spomine na konec druge svetovne vojne na območju Jastrebcov pri Kogu. Na koncu je Ciril Vnuk opisal življenje in običaje iz svoje mladosti v Jastrebcih pri Kogu.

Bogata zgodovina *Zgodovinski listi* za leto 2006 prinašajo na 125 straneh petnajst prispevkov. Nevenka Korpič piše o čarovniških procesih v Ormožu, Simona Menoni o poslikavah zadnje sodbe v okviru pomoči v boju za rekatolizacijo dežele Štajerske, Brane Lamut pa o času rušitve srednjeveškega obzidja v Ormožu. O Štajercih na varaždinski gimnaziji pišeta Viktor in Metka Vrbnjak, o občinskih volitvah na Ormoškem leta 1864 pa Marija

Hernja Masten. Kulturne stike med Varaždinom in slovenskim Podravjem je osvetlil Viktor Vrbnjak, Anton Luskovič pa kmečko vprašanje, Jožeta Kerenčiča in agrarni klub Njiva med prvo in drugo svetovno vojno. Dnevnik ujetega jugoslovanske-

ga rezervista (sedem mesecev prisilnega dela v Nemčiji na začetku vojne) je predstavil Franc Krnjak, družinske spomine na čas druge svetovne vojne v Jastrebcih in Kogu pa Ciril Vnuk. Rajko Topolovec je osvetlil čas prisilne kolektivizacije svoje rojstne vasi Sv. Bolfenk na Kogu leta 1949. Frane Goljevšek piše o Štefanu Vrzeli s Pavlovskega vrha pri Ormožu, ki je bil zaprt na Golem otoku in kateremu naj bi bilo edinemu uspelo pobegniti s tega grozljivega otoka ter o njegovih prizadevanjih za resnico o pobitih Slovencih pri Štrigovi leta 1947. Maja Botolin Vaupotič predstavi ormoški park, Iztok Luskovič ledinska imena v katastrski občini Jastrebci, Zdenka Kresnik pa ormoške ulice. Na koncu Marko Mele razmišlja

o arheološkem muzeju na Prostem v Ormožu.

Med Dravo in Muro Zgodovinski listi za leto 2007 obsegajo 161 strani, objavljenih pa je 19 prispevkov. Brane Lamut piše o razstavi *Med Dravo in Muro*, ki je predstavila arheološko dediščino obmejnih občin Prlekije in Medžimurja. Marko Mele predstavi zgodovinarja dr. Frana Kovačiča oz. njegovo delovanje na področju arheologije v Središču ob Dravi. Ormoško gosposčino osvetli Katja Krnjak, o sliki *Poklon sv. Treh kraljev* iz župnišča v Miklavžu pri Ormožu oz. slikarju Jožefu Diglu pa piše Simona Menoni. Obdobje narodne hranilnice in posojilnice Sv. Bolfenk pri Središču predstavi Rajko Topolovec. Sledi spominski zapis Ivana Kukovca na mladost v Lešnici pri Ormožu. O približevanju in začetku druge svetovne vojne v Ormožu piše Zdenka Kresnik. Jelka Kovačič in Sara Prapotnik, učenki OŠ Ormož, sta predstavili pisma, ki jih je Nadi Rakuša pisal njen fant Jaka Kegl med drugo svetovno vojno s fronte. Iz prejšnjega zvezka Ciril Vnuk nadaljuje s svojimi spomini na čas druge svetovne vojne v Jastrebcih pri Kogu, zdaj o frontni liniji med Nemci in Sovjeti konec vojne. Anton Luskovič objavlja utrinke iz kmetijskega združništva v Ormožu po vojni. Maja Botolin Vaupotič piše o zgodovini Rdečega križa v Ormožu. Franc Krnjak objavlja dva prispevka: o grajski kovačiji v Ormožu in o prizadevanjih generala Rudolfa Maistra leta 1918 za vzhodne predele Štajerske oz. o zgodovinskem spominu na tiste dogodke. Miran Fišer se spominja dogodkov na železniški

Spomeniki vidnih osebnosti pred ormoškim gradom

postaji Ormož, Zvonko Meško pa v krajevni skupnosti Tomaž med osamosvojitveno vojno leta 1991. Miran Fišer piše tudi o Območnem združenju veteranov vojne za Slovenijo za Ormož. Zapis o naravni dediščini ormoške okolice je prispeval Franc Krnjak, Nevenka Korpič pa o kmečkih vremenskih rekih in pregovorih z območja Ormoža. Na koncu je objavljen prispevek Lučke Havalas in Nuše Kuharič, učenk OŠ Ormož, o mlinarski obrti ormoškega območja.

Meško in Kelemina Potem ko je leta 1994 Občina Ormož založila knjižico o duhovniku in pisatelju Francu Ksaverju Mešku, je Zgodovinsko društvo Ormož letos izdalo podoben zbornik o germanistu, raziskovalcu jezika in literature ter utemeljitelju germanističnih študijev na Univerzi v Ljubljani dr. Jakobu Kelemini ob 50. obletnici njegove smrti (1882–1957). V njem je objavljenih osem prispevkov. Tone Luskovič uvodoma predstavi dr. Jakoba Kelemino, Doris Križaj objavlja osebne spomine na očeta, Vida Jesenšek piše o Kelemini kot raziskovalcu in učitelju širokih obzorij, Dejan Kos osvetli Keleminov pogled na literarno vedo, o ukvarjanju Kelemine s Shakespearjevo dramatikom piše Mirko Jurak, Keleminovo delo *Bajke in pripovedke slovenskega ljudstva z mitološkim uvodom* predstavi Dragica Haramija, Alja Lipavc Oštir Kelemino kot raziskovalca zemljepisnih imen, Stane Granda pa Keleminov poskus etimologije Ljubljane.

Umetnostna dediščina Muzej Ormož je lani postavil razstavo *Umetnostna dediščina ormoškega območja od 12. do izteka 19. stoletja*. Ob tej priložnosti so izdali tudi zbornik z

istim naslovom, v katerem je objavljenih devet prispevkov. O ormoškem območju med 12. in 20. stoletjem piše Zdenka Kresnik, o romanski arhitekturi in arhitekturni plastiki na ormoškem območju Mija Oter Gorenčič, o arhitekturi gradov Ormož in Velika Nedelja Igor Sapač, župnijsko cerkev sv. Jakoba v Ormožu v luči zadnjih umetnostnozgodovinskih raziskav predstavi Robert Peskar, kamnito plastiko okoli leta 1400 na ormoškem območju Polona Vidmar, stensko slikarstvo od gotike do baroka v župnijskih cerkvah Velika Nedelja in Ormož Simona Menoni, kovane nastavke vodnjakov ormoškega, velikonedeljskega in vurberškega gradu iz 17. stoletja Eva Pezdíček, izdelovanje kopij starih plastik pa Nina Mertik. ■

**Društvo onkoloških bolnikov
TV Slovenija
Radio Ognjišče**

**pripravljamo dobrodelno akcijo
za rakave bolnike**

STOPIMO SKUPAJ

**V nedeljo, 5. oktobra, ob 19.55
na 1. programu TV SLO in
programu Radia Ognjišče**

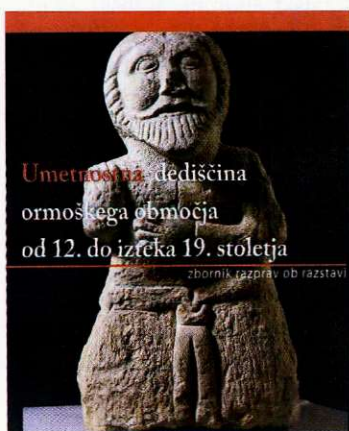
**Stopimo skupaj!
Vaše darove bomo zbiral na:
(01) 512 25 00**

Vabilu na dobrodelno akcijo so prikimali:

Bernarda Fink Inzko, mezzosopranistka • Marko Fink, baritonist •
Nataša Valant, pianistka • QUARTETTULIPAN • Mia Žnidarič • Nuša
Derenda • Simona Vodopivec Franko • Nuška Drašček • Plesna
skupina Mojce Horvat • Otroški zborček Delaunice Muziké
• Edvin Fliser • Ivan Hudnik • Vok. skupina Srebrni zvoki
• Mojca Mavec • Jure Sešek • Janez Dolinar

RADIO OGNJIŠČE

Radio Krka
106.6 MHz

Umetnostna dediščina
ormoškega območja
od 12. do izteka 19. stoletja

Zgodovina kemije

V. M.

Založba In obs medicus s Ptujске Gore je izdala zajetno knjigo *Zgodovina kemije* znanega hrvaškega kemika Draga Grdenića. V njej na 930 straneh sledimo zgodovini razvoja kemije od neolitika do sodobnosti.

V 20. stoletju je bilo objavlenih veliko knjig, razprav in člankov o zgodovini kemije, a ne toliko zaradi odkritja novih zgodovinskih dejstev kot zaradi drugačnega pristopa k zgodovini kemije. Nekdanji zgodovinarji so gledali na kemijo preteklosti s pogledom svojega časa. V 18. stoletju so se alkimije sramovali, zato so zatajili Boylovo in Newtonovo alkimijo. V 19. stoletju so pisali o flogistonski teoriji kot o zablodi, ki je upočasnila razvoj kemije, pravzaprav pa je odprla obdobje bogatih odkritij, na katerih je bila utemeljena nova kemija. Niso raziskovali vzrokov, zaradi katerih Avogadrova hipoteza ni bila sprejeta in zaradi katerih je bila zanemarjena Daltonova veda o atomih. Zgodovina kemije je bila edino zgodovina njenega napredka, pot zmage nad alkimijo, iatrokemijo in flogistonsko kemijo, zato se niso ukvarjali s tem, kar ni bilo skladno z njihovim romantičnim pogledom na razvoj kemije. Zgodovina znanosti mora prav tako odgovoriti na vprašanje, zakaj se nekaj ni zgodilo, ne le, zakaj se je zgodilo. Zgodovinarji 20. stoletja so s svojim kritičnim, realističnim

pristopom k dogodkom napisali nove strani zgodovine kemije.

Kemijska pretvorba snovi Sodobna kemija temelji na kemiji, ki je bila njena predhodnica. Ta pa na kemiji prejšnjih časov in do trenutka v preteklosti, ko je človek s kemijsko pretvorbo ustvaril snovi, ki jih ni bilo v naravi: žgal je glineno posodo, stalil kovino iz rude, strožil usnje in barval tkanino, naredil apno in steklo ter še veliko drugega. Kemijska znanja, ki jih je človek tako pridobival, čeprav izkustvena in neznanstvena, prav tako sodijo v zgodovino kemije: so materialna podlaga kemijske znanosti. Svojo duhovno podlago je kemija dobila s pomočjo antične filozofije, ki je razlagala kemijske pojave pred dvema stoletjema in pol. Tako je nastala na obeh osnovah, materialni in duhovni, in se razvila v znanost. S tega stališča je avtor napisal zgodovino kemije od neolitskih tehnoloških izkušenj do kemije sredi 20. stoletja.

Drago Grdenić Drago Grdenić se je rodil v Križevcih (1919), na Filozofski fakulteti v Zagrebu je leta 1942 diplomiral iz kemije in fizike. Doktoriral je na Naravoslovno-matematični fakulteti v Zagrebu, specializiral pa je na Inštitutu za organsko kemijo Akademije znanosti SSSR v Moskvi in na Univerzi v Oxfordu. Bil je redni profesor za organsko kemijo na Naravoslovno-matematični fakulteti (od leta 1960), od leta 1984 je upokojeni profesor in od leta 1997 zaslužni profesor. Ustanovil je Zavod za splošno in organsko kemijo Naravoslovno-matematične fakultete v Zagrebu in bil njegov predstojnik. Bil je dekan Naravoslovno-matematične fakultete, nato pa rektor Univerze v Zagrebu. Od leta 1959 je bil izredni

Mihail Vasiljevič Lomonosov

Dmitrij Mendeljejev

Marie Curie

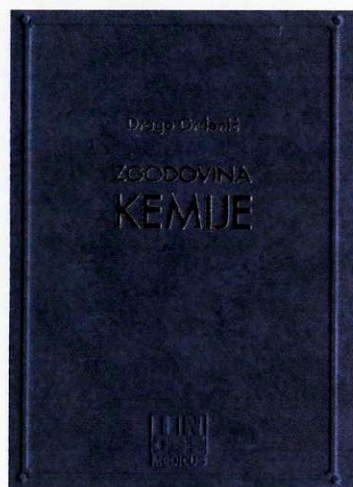

Friderik Pregl

član HAZU, od leta 1973 pa redni in v letih 1973–1975 njen glavni tajnik. Je dopisni član Akademije znanosti in umetnosti Bosne in Hercegovine ter Slovenske akademije znanosti in umetnosti (od leta 1976). Ustanovil je Jugoslovanski kristalografski center pri Jugoslovanski akademiji znanosti in umetnosti ter bil njegov predsednik (1966–1991). Je član vrste znanstvenih in strokovnih združenj doma in v tujini.

Kot vodja Oddelka za strukturo in anorgansko kemijo Inštituta Rudjerja Boškovića v Zagrebu je utemeljil rentgensko strukturno analizo na Hrvaškem in razvil kemijo živosrebrnih spojin. Objavil je 80 znanstvenih in 26 strokovnih del ter vrsto poljudnih člankov iz kemije. Napisal je učbenik *Molekule in kristali* – uvod v strukturno kemijo (Zagreb, 1973).

Desetletni trud Knjigo *Zgodovina kemije* je začel pisati leta 1989, končal pa jo je leta 1998. Vsi ti podatki so zagotovili, da gre za izjemno delo, ki ga imamo zdaj tudi v slovenskem prevodu. Knjigo, ki je bogato ilustrirana, je avtor razdelil na 20 pregledno napisanih poglavij. Uvodu sledijo poglavja o tehnološki osnovi, filozofski osnovi, aleksandrijski protokemiji, indijski alkimiji, kitajski alkimiji, arabski alkimiji, evropski alkimiji, alkimiji v službi tehnologije, medicine in farmacije, o iskanju elementov, flogistonski teoriji, pnevmatski kemiji, kemiji na novih temeljih (Lavoisier), zakonih kemijskega spajanja (atomi in molekule), atomih in elektriki, konstituciji organskih spojin, strukturi organskih spojin, zgodovini anorganske kemije, zgodovini fizikalne kemije in združeni kemiji. Na koncu sta obsežna kazalo imen in seznam pojmov. **D**

www.modra-energija.si

Modri mislimo na jutri

**TUDI VAŠE GOSPODINJSTVO
LAHKO PRISPEVA K LEPŠI PRIHODNOSTI!**

Odločite se za nakup okolju prijazne električne energije iz obnovljivih virov slovenskih rek. Modro energijo pridobivamo v hidroelektrarnah, ki ne obremenjujejo okolja in tako prispevajo k ohranitvi narave in živalskih vrst.

DELEŽ MODRE ENERGIJE
V IZBRANEM PAKETU ZNAŠA LE
0,00417 € na kWh
1 SIT na kWh

**Pridružite se skupnosti,
ki aktivno skrbi za zdravo okolje!**

Mesečni strošek nakupa Modre energije je nizek
– predstavlja približno ceno ene skodelice kave.

 Modra energija
Obnovljivi viri sedanosti in prihodnosti

Holding Slovenske elektrarne d.o.o.

 Elektro Ljubljana

 ELEKTRO MARIBOR

 Elektro Celje

 **ELEKTRO
PRIMORSKA**

**VEČ INFORMACIJ PRI VAŠEM DOBAVITELJU
ELEKTRIČNE ENERGIJE:**

HSE 01 470 41 00   ELEKTRO LJUBLJANA 01 430 42 70
ELEKTRO MARIBOR 02 220 01 15   ELEKTRO CELJE 03 420 14 10
ELEKTRO PRIMORSKA 05 333 33 50

Pionir televizije

Bogdan Sajovic, foto: arhiv Demokracije

Baron Anton Codelli je bil eden pionirjev na področju radijske in televizijske tehnike, vendar njegov televizijski patent ni zdržal ameriške konkurence. Ukvarjal se je tudi z inovacijami motorjev, bele tehnike, navigacijskih naprav ...

Anton Codelli, izumitelj in pionir na področju radijske in televizijske tehnike

Vrsti slovenskih znanstvenikov brez formalne izobrazbe zavzema zavirljiv položaj baron Anton Codelli. Bil je eden pionirjev na več področjih, a ne le v slovenskem, ampak tudi v svetovnem merilu. Polja njegovega raziskovanja in inovacij so bila širna, po drugi strani pa ni imel potrebne podjetniške žilice, da bi svoje izume bodisi prodal, bodisi lahko razvijal naprej. Codelli je pionir avtomobilizma na naših tleh. Bil je eden od pionirjev na področju radijske

tehnike in televizije. Njegov televizijski patent je bil prijavljen v ducatu držav. Ukvarjal se je z raziskavami na področju letalstva, navigacijskih naprav, ladijskega konstruktorstva, izdelave bele tehnike, motorjev. Zaradi spleta okoliščin je bil tudi prvi slovenski filmski producent. Svetovno znan pa je postal po poskusu zgraditve ene prvih medcelinskih radijskih postaj na svetu, ki naj bi povezovala Evropo in Afriko.

Codelli je izhajal iz plemiške družine, ki je že stoletja igrala

pomembno vlogo na naših tleh. Družinski rod sega na območje današnje severne Italije, od koder se je v prvi polovici 16. stoletja prvi Codelli preselil v Gorico. Codelliji so se ukvarjali s trgovino, svoj denar pa so vlagali tudi v zgodnjo industrijsko proizvodnjo in rudarstvo. Seveda so si želeli tudi družbenega priznanja in so trdili, da izhajajo iz vrst malega severnoitalijanskega plemstva. Tako so si pridobili nekaj priznanja, dokler niso dobili pravega avstrijskega plemiškega naslova in postali vitezi Codelli von Sterngreif und Fahrenfeldt. Cesarica Marija Terezija je družino povzdignila iz viteškega v baronski stan. Codelliji so opravljali različne visoke službe v deželni upravi, bili so vojaki in tudi cerkveni dostojanstveniki, pri tem pa so širili tudi svoje bogastvo z rudarskimi, industrijskimi in trgovskimi posli. Praded izumitelja Codellija se je na začetku 19. stoletja pred francosko zasedbo iz Gorice preselil v Ljubljano in pozneje postal ljubljanski župan. Kupil je dvorec Turn v Ljubljani in zemljišča okoli njega, zato se ta del našega glavnega mesta še danes imenuje Kodeljevo. S preselitvijo Codellija v Ljubljano je bila tako ustanovljena tudi ljubljanska veja plemiške družine.

Ekscentrični mladenič Kasnejši izumitelj se je rodil 22. marca 1875 kot baron Anton III. Codelli von Fahrenfeldt. Bil je edinec ter s tem dedič naslova in premoženja barona Karla Codellija. Na svet je prišel v italijanskem Neaplju, kjer sta baron Karel in njegova žena Rozalija uživala na dopustu. Otroška leta je Anton preživel v glavnem na domačem gradu v Ljubljani, potem pa so ga

poslali na šolanje v prestolnico. Na Dunaju je obiskoval zasebno šolo, kjer so se šolali otroci plemenitnikov iz dvojne monarhije.

Po šoli se je Codelli napotil v cesarsko-kraljevo vojno mornarico, v kateri je služilo že več njegovih sorodnikov, vendar v mornariški suknji ni dolgo zdržal. Uradno je že leta 1897 sklenil svojo mornariško kariero, kot vzrok pa so navedli šibko zdravje. Lahko pa je bilo zdravje samo pretveza, ker se precej ekscentrični mladenič ni najbolje počutil v togem sistemu, kakršen je vojna mornarica. Odpust zaradi nediscipline ali »nesposobnosti prilagajanja redu« bi prinesel tako njemu kot tudi družini sramoto, zato je prav verjetno, da so zdravstveno stanje uporabili kot pretvezo. Navsezadnje je kasneje kar tri leta živel praktično v ekvatorialni Afriki, tako imenovanem »grobu belcev«, pa zaradi tega ni utrpel kakšnih zdravstvenih posledic.

Iz mornarice se je Codelli napotil na Dunaj, kjer se je vpisal na univerzo in začel študirati pravo. Kmalu pa je spoznal, da pravo ni zanj, zato se je raje po-

Codelli si je zamislil zrakoplov vrste cepelin, ki naj bi vzletal z Ljubljanskega barja in nosil kar dvaindvajset tisoč potnikov.

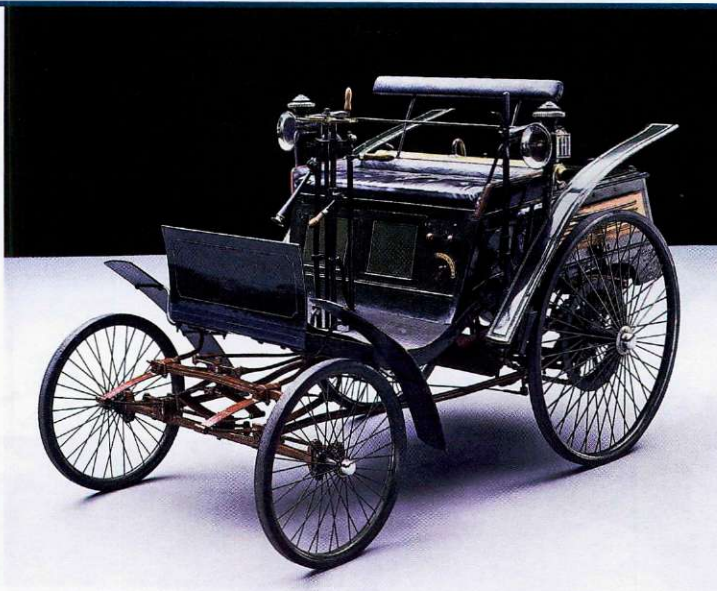
svetil tehniki, študij prava pa čez čas obesil na klin.

Codelli je imel na Dunaju nekaj avantur z ženskami, končno pa se mu je ogrelo srce za člani-ko knežje družine Auerspergov. Zaprošil je za njeno roko, a oče mlade dame ga je vrgel čez prag. Codelli je bil nedvomno zanimiv sogovornik, ni pa zbujal zaupa-nja, da bo idealen soprog. To se je pokazalo tudi kasneje, kajti Codelli je bil trikrat poročen, vse zveze pa so se končale z ločitvijo. Ni se namreč mogel ustaliti. Živel je za svoje tehnične izume, trošil je rahlo načeto družinsko premo-ženje, tako da življenje z njim res ni bilo idealno. Svojo prvo ženo je našel kar v lastni družini. To je bila sestrična Marija Codelli von Fahrenfeldt. V zakonu so se rodili dve hčeri in sin. Po ločitvi od Marije se je Codelli poročil s češko baronico Nino Mladota, ki je možu celo sledila v afriško div-jino, kjer je gradil radijsko posta-jo. Tam se je rodila njuna edina hčerka. Tretja Codellijeva žena Ilona Drasche Lazar pa je bila madžarskega rodu. Z njo je imel sina in hčerko.

Tehniški zanesenjak Petnaj-stega novembra 1898 je Codelli povzročil senzacijo, saj se je s svojim avtomobilom benz com-fortable pripeljal v Ljubljano, kar je bilo krstno srečanje lju-bljanskega tlaka z avtomobilom. Zlobni jeziki so trdili, da je av-tomobil Antonu kupila mamica, da bi ga potolažila zaradi koša-ric, ki jo je dobil pri snubljenju Auerspergove. Konec leta se je Codelli s svojim avtomobilom odpeljal na desetdnevno relacij-sko vožnjo v Nico. Vstop v novo leto je praznoval v tamkajšnji igralnici, kjer je pognal ves de-nar in še avto za nameček.

Kmalu po vrnitvi v Ljubljano si je omislil nov avtomobil, pa zatem še nov motor in postal s tem tudi pionir motociklizma na naših tleh.

Leta 1900 se je Codelli napotil v Nemčijo, kjer je šest mesecev vo-lontersko delal pri elektronskem podjetju Telefunken. Po tem pro-stovoljnem pripravništvu se je vrnil v Ljubljano, kjer je medtem podedoval družinsko imetje in se lotil različnih tehničnih raziskav.

Codellijev benz comfortable je bil prvi avtomobil na naših cestah.

Zasnoval je rotacijski eksplo-zivni rotor, ki je bil predhodnik Wanklovega motorja. Snoval je brezžični prenos za pogon mo-torjev, plovil in celo podmor-nic, visokotlačni kompresor in motorno kosilnico. Patentiral je električni vžigalnik za avtomobil ter hladilno in segrevalno skrinjo za pripravo hrane voznikom, ki vozijo na daljših relacijah. Gre za predhodnika današnjih hla-dilnih skrinj in mikrovalovnih pečic. Ukvarjal se je z brezžičnim pogonom oddaljenih naprav, z visokofrekvenčnim telefonom in navigacijskim sistemom za plo-vila. Sestavil je načrt planetnega pogonskega kolesa in se podal na področje graditve zrakoplo-vov. Eden njegovih načrtov je predvideval ogromen zrakoplov vrste cepelin, ki naj bi vzletal na Ljubljanskem barju in naj bi nosil kar dvaindvajset tisoč potnikov!

Mimogrede, takšen zrakoplov bi ob pristajanju in vzletanju popol-noma zakril sonce nad tedanjo Ljubljano.

Od leta 1909 pa ga je vse bolj zanimala radijska tehnologija. Za njegove poskuse na tem področju je pokazala zanimanje tudi drža-va, predvsem mornarica, in mu zadala nalogo, naj sestavi radij-

napravo za sprejem brezžične-ga časovnega signala iz Trsta in miniaturne radijske sprejemnike žepnega formata.

Sredi teh načrtov in raziskovanj mu je vojska oziroma mornarica leta 1911 zaprla pipico. Politiki na Dunaju so namreč sklenili, da oborožene sile porabijo preveč denarja, in so zmanjšali prora-čun, vojaki pa so zato oklestili ali odpisali nekatere projekte, med katerimi je bil tudi Codellijev.

Gradnja na črni celini

Codel-li se je zato napotil v cesarsko Nemčijo, kjer so bili z denarjem za vojaške namene veliko bolj ra-dodarni. Codelliju so naročili, naj odpotuje v nemški protektorat v afriškem Togu in tam sestavi ve-liko radijsko postajo, ki bi pove-zala vse nemške afriške kolonije in evropsko metropolo.

Togo je bil v tistem času skoraj popolnoma samostojna država. V deželi je bilo nekaj nemških plantažnikov, ki so z modernimi metodami na svojih plantažah gojili kakav in bombaž ter z njim

V Afriki je Codelli financiral snemanje dva tisoč metrov dokumentarnega in štiri tisoč metrov igranega filma.

sko povezavo Jadran–Dunaj. Po-staja na obali Jadranskega morja naj bi bila posrednik oziroma prenosnik v direktni zvezi med ladjami na morju in mornari-škim ministrstvom v prestolnici. V tem času je Codelli izdelal tudi

zalagali nemški trg, poleg njih pa še nekaj trgovcev in uradnikov. V vsej državi je bilo vsega skupaj dobrih tristo belcev, torej je bila dežela še precej »deviška«. Co-delli je v kraju Kamina, nekaj sto kilometrov v notranjosti, sklenil postaviti svojo postajo. Gradili so jo tri leta in spomladi leta 1914 je oddala prva poskusna sporočila v Nemčijo. V času, ki ga je Codel-li preživel v Afriki, je zbiral tudi različne eksponate, ki so danda-nes temelj afriškega oddelka v Slovenskem etnografskem mu-zeju. Po čudnem naključju se je v Togu znašla celo filmska ekipa, ki je želela snemati v afriški div-jini. Skupini je med snemanjem zmanjkalo denarja, zato jim je Co-delli priskočil na pomoč in na ta način postal prvi slovenski filmski producent. Filmska ekipa je po-snela za tisti čas zavidljivih dva tisoč metrov dokumentarnega fil-ma o Togu in še štiri tisoč metrov ▶

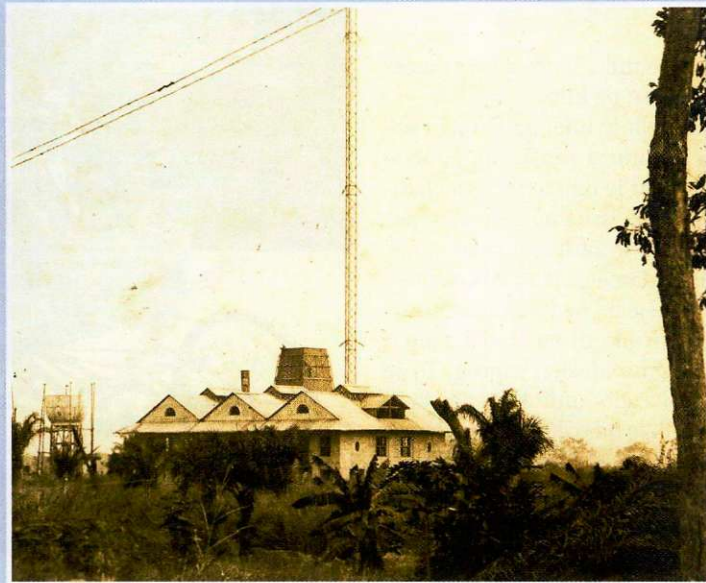

Domovanje Codellijev v Ljubljani

Codelli med počitkom v Afriki

Radijska postaja v Kamini

► traku z igrano vsebino. Igralci so bili seveda nešolani, člani maloštevilčne lokalne bele skupnosti pa tudi domačini.

Redno delovanje radijske postaje v Togu je preprečila prva svetovna vojna. Togo je bil popolnoma obkrojen z britanskimi in francoskimi kolonialnimi posestmi, zato obramba ni bila mogoča. Ni bilo nobenih utrd, nobenega topa ali mitraljeza, le kakšnih petsto s puškami oboroženih črnih askarijev pod poveljstvom šestih belih oficirjev. Že drugi dan vojne so britanske in francoske čete zasedle glavno mesto in pristanišče v Lomeju. Nemci so sklenili, da se bodo branili zaradi lepšega, in se umikali proti radijski postaji v Kamini, nasprotniki pa so jim sledili. Prihajalo je do manjših prask v džungli, a potek spopada se ni spremenil. Konec avgusta 1914 so bili sovražniki pred

Kamino. Codelli je poslal zadnje sporočilo v Nemčijo, nato pa so postajo razstrelili in naslednjega dne položili orožje.

Codelli je postal ujetnik britanske vojske, a očitno ni imel statusa pravega vojnega ujetnika, ampak status »sovražnega tujca«, se pravi civilista, ki je državljani sovražne države. V ujetništvu ali internaciji je preživel dve leti, potem pa so mu dovolili odhod. Napotil se je v Švico, kjer je pričakal konec prve svetovne vojne. Med življenjem v Švici je v duhu časa snoval tehnične inovacije na področju orožja, predvsem navigacijskih naprav, konstrukcije tankov in celo električnega vodnega curka.

Televizijski prenos slike Po končani vojni in razpadu dvojne monarhije je imel nekaj težav s pridobitvijo državljanstva nove

države. Codellijevi so pač stoletja dolgo služili Habsburžanom in seveda pri novih oblasteh niso bili posebno dobro zapisani. Končno so se stvari le uredile in Codelli se je lahko vrnil na domačo graščino pri Ljubljani. Po vrnitvi domov je nadaljeval z raziskavami na področju komunikacij. Med drugim je izumil in patentiral visokofrekvenčni telefon, konec dvajsetih let pa tudi televizijo. Njegov prenos slike, patentiran v ducatu držav, je temeljil na mehansko-optičnem načinu prenosa, konkurenčni ameriški pa na elektronskem. Nezadostni lastni viri, in ker mu ni uspelo pritegniti zanimanja fi-

nancerjev, so Codelliju spet onemogočili konkurenčni boj.

Anton Codelli je živel na svojem domu tudi v času druge svetovne vojne. Ni se povezoval z Nemci in ne s partizani. Okupatorji so ga pustili pri miru, pametno pa je domneval, da ga partizani v primeru zmage ne bodo. Zaradi tega je spomladi leta 1945, le nekaj tednov pred koncem vojne, uredil vse potrebne dokumente, ki so mu omogočili odhod v Švico. Njegovo premoženje v Sloveniji so komunistične oblasti zasegle, Codelli pa je še desetletje živel v Švici in 28. aprila 1954 umrl v Pontu Roncu, star devetinsedemdeset let. **D**

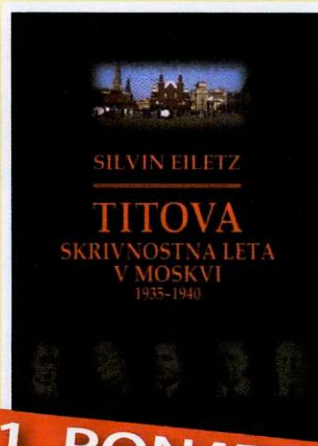
Codellijevi eksponati iz Afrike so v Slovenskem etnografskem muzeju v Ljubljani.

Knjigo dr. Silvina Eiletza

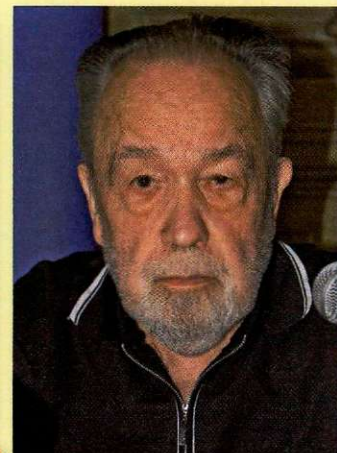
Titova skrivnostna leta v Moskvi 1935–1940

lahko naročite na uredništvu Demokracije:

Nova obzorja, Mivka 25, 1000 Ljubljana. Tel.: **01/2447-200**.

1. PONATIS

Avtor knjige dr. Silvina Eiletz

Korak za korakom ljudje gradimo svoje sanje.
Uresničujemo jih in verjamemo, da to počnemo za vse življenje.

080 19 20 • www.ZavarovalnicaMaribor.si

**Brez zavarovanja
je vse kot list v vetru**

ZM
ZAVAROVALNICA MARIBOR

Otllica

Petra Janša, foto: L. Horvat, SLO

Otllica leži na Gori, robni uravnavi visoke kraške planote Trnovskega gozda na severnozahodni strani Vipavske doline, ob cesti Predmeja–Col. Ime je dobila po naravnem oknu-luknji, skozi katerega se odpira nenavaden pogled v Vipavsko dolino. To je odprtina v koralnem jurskem grebenskem apnencu. Otllico sestavljajo številni razloženi zaselki: Sibirski, Kitajski, Kurja in Cerkovna vas ter okoliške samotne kmetije.

Pod robom Trnovskega gozda Nad Vipavsko dolino se stopničasto dvigajo strma pobočja in prepadne stene južnih obronkov Trnovskega gozda. Obronke so močno razčlenili geomorfološki procesi, kemično raztapljanje in mehanično razpadanje ter nekdanje delovanje tekoče vode. Na robu se nizajo markantni vrhovi, ob njih prepadne stene, skalni osamelci, naravni mostovi in spodmoli. Podzemeljske geomorfološke znamenitosti še niso povsem raziskane. Na južnem vznožju Čavna je lep videl del stične ploskve nariva Trnovskega gozda na vipavski fliš. Drugod na obronkih Trnovskega gozda je ta stik pokrit z gruščem. Zelo pomembno je stikanje in prepletanje dinarskega in submediteranskega vegetacijskega območja. Zastopani so predstavniki ilirske flore (skalni mleček, primorska košeničica), mediteransko-montanske flore (jacquinijev ravnjak), alpske flore (klusijev svišč, avrikelj, skorjasti kamnokleč, planika) in endemita (skalna jelenka in rebrinčevolistna hladnikija).

Rimljani so na Hublju (Fluvius frigidus) postavili obrambno črto pred napadi z vzhoda. Hubelj so kot ločnico povzeli tudi Habsburžani, ko je leta 1527 cesar Ferdinand II. razmejil deželo Kranjsko od poknežene grofije Goriško-gradiščanske. Delitev je zdržala skoraj 400 let, vse do razpada Avstro-Ogrske po prvi svetovni vojni. Meja se od izvira Hublja v navidezni črti dviga do roba Gore in nato v manjših odklonih po planoti naprej. Poleg upravne in katastrske delitve je od leta 1753 ta meja hkrati pomenila tudi cerkveno razmejitev med nekdanjo črniško in vipavsko dekanijo.

Cerkev Angelov varuhov »... ljudstvo v občini Dol - Otllica se je hitro in brez presledka množilo in treba je bilo misliti na cerkev, kajti hoditi v Lokavec je bilo zelo zamudno in neobzirno,« je zapisal v svojo znamenito kroniko nadučitelj Edmund Čibej. Po devetletni pravdi z Lokavcem so pod knezoškofom Karolom Mihaelom grofom Attemsom ustanovili leta 1760 kuracijo. Da je duhovnija dobila svojega dušnega pastirja, je bil zaslužen Anton Jožef Lokar iz Lokavca, nekdanji župnik v Kamnjah, ki je daroval »1000 goldinarjev nemške veljave«. Pridružil se

mu je tudi domačin Josip Krapež in primaknil še tisoč goldinarjev. Kmalu so začeli dovažati gradbeni material, graditev je potekala brez posebnih težav in leta 1765 je bila cerkev končana. Škofija je 18. aprila 1766 sprejela in potrdila, da opravlja gorjanski duhovni pastir dvajset maš in eno obletnico na leto. Prvi župnik je bil Andrej Šuligoj. Farna cerkev je posvečena Angelom varuhom, zato se celotna planota imenuje Angelska Gora, Angela in Angel pa sta bili dolgo časa prevladujoči osebni imeni. Prva nedelja v septembru (angelska nedelja, šagra) je zato na Gori največji praznik. »Vse po dvojno (čevlji, srajca, hlače) in za šagro domov!« je bila nepisana delovna pogodba vseh, ki so iskali skromnega zaslužka kot pastirji, hlapci ali delavci daleč od doma.

Po dobrih sto letih je cerkev doživela hudo uro; 11. februarja 1879 ob 19. uri je treščilo v zvonik in ga odkrilo, prav tako cerkev, razsulo četrtno glavne fasade in razmetalo kamne tudi do 40 korakov naokrog. To je bil povod, da je znameniti Miha Blaško, mojster lokavški, sezidal novo cerkev, ki je bila blagoslovljena 7. julija 1881, posvečena pa 27. julija 1892.

Cerkev je postala pozneje znamenita božja pot za bližnje Vipavce pa tudi bolj oddaljene Idrijčane.

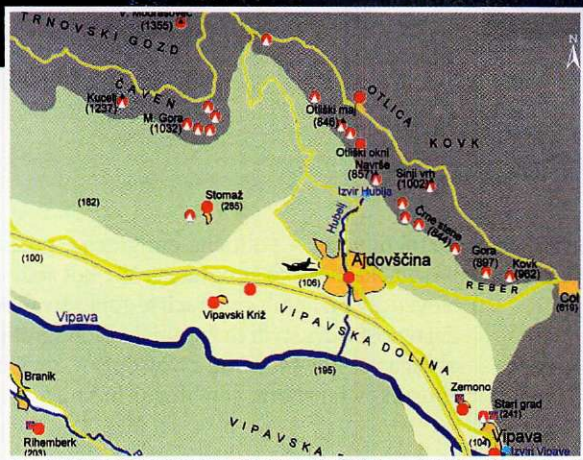

Otlško okno naj bi v jezi naredil hudič s svojim rogom.

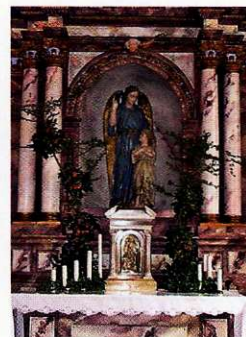

Otlica leži na kraški planoti pod robom Trnovskega gozda.

Otlica

Glavni oltar v župnijski cerkvi Angelov varuhov

Kamnita piramida blizu okna je stvaritev arhitekta Marka Pogačnika.

Franckov žleb in Otlški maj Včasih so ljudje, ki so živeli blizu roba Gore, pasli svojo drobnico, večinoma ovce. Pod rob so hodili tudi po drva in tam na strmih pobočjih kosili travo za živino. Domov so se vračali po ozkih, strmih poteh. Ena takih poteka tudi po Franckovem žlebu. V njegovi bližini je majhna razpoka v skali, ki pa se odpre v večjo sobo ali jamo. Sem so hodili po t. i. mrtev pesek. Ta pesek je bil rjave barve in so ga zaradi njegovih lastnosti uporabljali za zidavo, popravilo peči in dimnikov. Pod robom v bližini Otlškega maja izvira manjši studenček, kamor so hodili prebivalci iz bližnje okolice po vodo, ko jo je v štirih zmanjkalo. Vodo so točili v lempe, oprtane na hrbet, in starejši ljudje vedo povedati, da se je od jutra do večera pri omenjenem studenčku nalovilo do 20 litrov vode. Sicer pa tu ni tekočih voda. Večje kmetije so imele kale, ilovnate kotanje z meterno vodo za napajanje živine, ki se danes opuščajo, čeprav so pomembna prostorska prvina in zanimiv habitat (pupki, kačji pastirji). Nastala je tipična dinarska krajina, ki je prava posebnost v slovenskem merilu. Pogojujejo jo še dolga zima, veliko padavin, močna burja ter zelo plitva in skalnata tla.

Samotne kmetije v okolici Otllice ležijo na zaveternih in sončnih legah, kjer so na manj skalnatem svetu izkrčili gozd. Pred 400 leti so začele nastajati manjše njive, travniške in pašne površine, ki so jih zaokrožili s kamnitimi ogradaми in podpornimi zidovi. Kamenje so namreč zlagali v kupe - grublje in suhozide, ki razmejujejo posamezne posesti in obdajajo poti.

Luknja, po katerem je naselje Otlica (da je gora votla, narečno »otla«) dobila svoje ime. Okno je pokončne lečaste oblike, visoko je okoli 12 metrov, široko pa sedem metrov. Pod večjim oknom je še eno, le da je veliko manjše (visoko 5, široko do 3 metre). Okni sta nastali v svetlosivem apnencu ob močnem tektonskem prelomu. Kamnine ob razpokah hitreje in lažje preperevajo, zato nastane ob tem presledek, običajno v obliki okna. Za nastanek večjega okna obstaja še drugačna razlaga, da je namreč nastalo s

Samotna kmetija

poglobitvijo kraške vrtače, katere dno se je odprlo na zunanjem pobočju.

Zunanji dimniki S stalno poselitvijo, odvisno sicer od časa in prostora, so se civilizacije soočale s težavo, kako iz bivalnega prostora učinkovito odvajati dim. Na Gori so si štiri rešitve sledile v razmeroma kratkem času. Prva je bilo preprosto talno kurišče, kjer se je dim valil skozi vrata. Z delitvijo enocelične stavbe, najprej ločitvijo ljudi od živali, potem pa še bivalnega in spalnega dela, se kurišča - ognjišča dvigajo (nekateri družbe poznajo poglobljanje tal), da se dim vije pred odvodom skozi lino čim više nad ljudmi (mizo).

Črne kuhinje se zatem umaknejo zaprtim kuriščem z odvodom dima skozi dimnik. Toda specifične razmere na Gori zahtevajo posebne rešitve. Iz Čibejeve kronike, temeljnega vira o zgodovini Gore, izvemo, da je bilo ob koncu 19. stoletja na Otlci s korci krito le župnišče, vse druge hiše so imele še slamnate strehe. Ob burji je za usoden požar dovolj že najmanjša iskrica, zato so dim speljali skozi brežino do dimnika, ki so ga sezidali za hišo. Večina hiš je zaradi močnih severnih vetrov stisnjena v zavetrje brega, z licem proti jugu. **D**

Gora je skupno ime za vasi Predmeja, Otlca, Kovk in Gozd.

Otlško okno Enega najbolj nenavadnih pogledov z roba planote v Vipavsko dolino ponuja naravno okno, imenovano tudi

Vir: www.slovenia.info (Slovenska turistična organizacija), www.drustvo-gora.si

Etnične identitete

1.

Slovenska matica

Knjiga Gorazda Makaroviča *Ko še nismo bili Slovenci in Slovenke* nosi podnaslov *Novoveške etnične identitete pred slovensko narodno zavestjo*. Avtor se v njej ukvarja z vprašanji etničnih skupin na Slovenskem, preden so se te razvile v slovenski narod. Naslovi poglavij: *Etnonimi v priimkih, naslonjeni na govore, Vsebine pojmov Slovenci in slovensko, Pogledi izobražencev na jezikovno-teritorialne etnične skupnosti, Etnonimi v priimkih, naslonjenih na imena domačih pokrajin in dežel, Etnonimi v priimkih, naslonjenih na imena tujih pokrajin in dežel, Etnonimi v priimkih, naslonjenih na imena za tuje etničnosti, Vprašanje o mestni, trški, vaški etničnosti*. Novost Makarovičevega pristopa k obravnavani temi je uporaba virov, knjigo pa bogati tudi 49 zelo starih likovnih upodobitev.

Pes in Perziji

Založba Mladinska knjiga

Dvojnost nove pesniške zbirke Iva Svetine *Pes in Perziji* bi lahko poimenovali tudi z dvojico dom in svet, kajti popoldanski sprehodi s psom pesnika napeljujejo k nenehnemu, skorajda obsesivnemu spraševanju o tem, kaj je dom in zakaj je v srcu doma skrita tujost, ki jo zna odgnati samo žival, ki ne pozna ne zla ne strahu pred smrtjo. In svet so tisti davni časi, v katerih so nekje daleč na vzhodu nastali stihii perzijskih pesnikov, stihii, v katerih se lesketa rubinasto vino, ljubezenska naslada in molitev k Najvišjemu. Dom in svet sta hkrati tudi telo in duh. Torej je sprehod s psom sprehod s samim seboj in pogovor s Perziji pogovor s samim seboj, samogovor v poznem zimskem popoldnevu.

Začetki filozofije

2.

Študentska založba

Ivo Kerže (roj. 1976 v Trstu) se je v svoji publicistiki profiliral kot katoliški mislec, ki skuša vprašanja postmodernosti preseči z odločnim antimodernim zasokom. Zanima ga zlasti mejno področje med tomizmom in heideggerjansko hermenevtiko, znotraj katerega se mu s posebno ostrino vsiljuje premislek o razmerju med ontologijo in narodnostjo. V delu *Začetek slovenske filozofije* (zbirka *Claritas*) avtor odkrije začetek slovenske filozofije v književnosti iz obdobja katoliške obnove ter razbere utemeljenost tega začetka v staroslovenskem ontološkem pojmu *stanoovitosti*, ki se posledično razkrije kot temeljno obzorje slovenske eksistence. V knjigi izvemo, da v delih Matije Kastelca, zlasti v

1.

2.

3.

4.

Nebeškem cilju (1684) in v *Nauku krščanskem* (1688) naletimo na prve primere slovenskega strogo filozofskega besedila.

Angleška slovnica

Založba Jutro

Priročnik *Bližnjica do angleške slovnice* (*Shortcut to English Grammar*) je namenjen gimnazijcem od prvega do četrtega letnika. V nasprotju z gradivi tujih avtorjev presega okvire doslej klasičnih priročnikov. Po snovi povsem sledi učnemu načrtu za gimnazijo ter se tako osredinja na *Headway Intermediate* ter *Upper-intermediate*, slovnicična poglavja pa stopnjuje od lažjih k težjim in zahtevnejšim jezikovnim področjem, vpetim v okvir gimnazijske mature ob koncu šolanja. Slovnica, ki naj bi jo vsak dijak ob koncu četrtega letnika obvladal in se skozi vsa štiri leta nadgrajuje, je v vsakem poglavju predstavljena tako teoretično kot praktično, pri čemer glavnino predstavlja zbirka vaj, ki se tudi znotraj posameznih razdelkov stopnjujejo od lažjih k težjim, slovnicično področje pa tako osvetlijo iz različnih zornih kotov. Teorija je predstavljena sistematično in manj suhoparno ter tako samo uvaža v znanje jezika, ki prav zaživi šele v praksi.

Naš tisk v Kanadi

3.

Mladika, Trst

Založba Mladika iz Trsta je izdala priročnik *Slovenska bibliografija za Kanado 1832-2007*, ki ga je pripravil Marjan Pertot. S to knjigo Knjižnica Dušana Černeta iz Trsta ljubiteljem slovenske besede podarja še en koristen pripomoček. Po bibliografiji slovenskega tiska v Argentini (v dveh delih, 1987 in 1991) in Veliki Britaniji (2000) je knjižničar Marjan Pertot s svojim marljivim zbiranjem podatkov zdaj pripravil še bibliografijo slovenskega tiska v Kanadi. Ta prostrana in redko poseljena dežela je že zgodaj pritegovala naše misijonarje, Slovenci pa so se začeli tja izseljevati po letu 1924 – ekonomska emigracija, množično po drugi

svetovni vojni – politična emigracija, potem pa še z ekonomsko emigracijo. Več kot 30.000 Slovencev različnih generacij je gojilo živahno dejavnost v društvih in župnijah. Bibliografija obsega več kot 550 enot: 77 časopisov, revij in zbornikov ter skoraj 500 brošur in knjig.

Čudovita pot

Karantanija

Literarna kritika Antona Ingoliča postavlja ob bok Prežihovemu Vorancu, Mišku Kranjcu in Cirilu Kosmaču, najvidnejšim predstavnikom našega realizma pred drugo svetovno vojno. V zbirki *Lastovka – najlepše zgodbe sveta* je založba Karantanija izdala njegovo delo *Čudovita pot*, ki bi mu lahko pridali oznako potopisnega romana. Pisatelj nam podrobno, z dogodivščinami, ki se zgodijo na poti, opisuje mlade, ki so se odpravili po poti Slovenske planinske transverzale.

Rastlinski vodnik

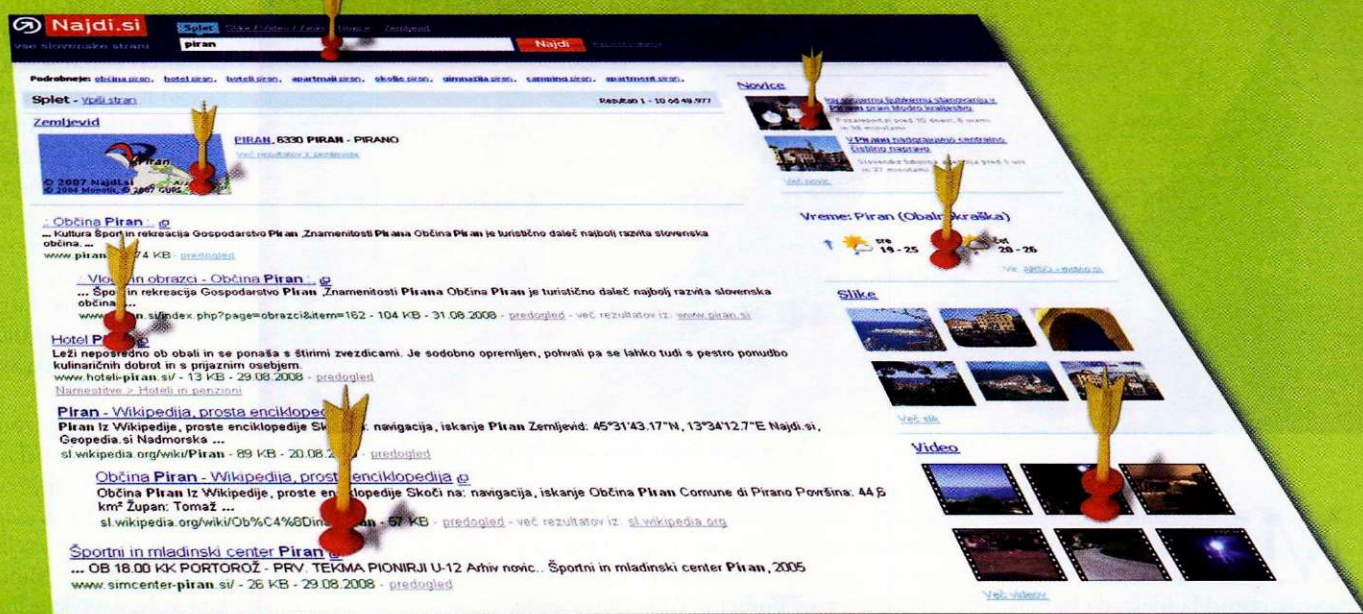
4.

Založba Modrijan

Lahko ste še taki ljubitelji rastlin, pa se vam nedvomno dogaja, da le težko razločite vrsto od vrste ali celo rodove med seboj. Odslej bo tudi za botanične začetnike določevanje rastlinskih vrst zelo preprosto: v knjigi *Rastlinski vodnik* so namreč rastline razvrščene po zlahka prepoznavnih znakih. Najprej poiščemo strani, katerih levi rob je obarvan enako kot cvet »naše« rastline (belo, rumeno, rdeče, modro, zeleno), izberemo ustrezno zgradbo cveta, si pozorno ogledamo ilustracije na desni strani in poiščemo ustrezen opis na levi. Skupine rastlin, pri katerih barva cvetov ni ključen znak (trave in travam podobne rastline, iglavci, listavci in nazadnje pritlikavi grmi), so obravnavane v zadnji četrtini knjige. V tem odličnem vodniku je opisanih 1.150 srednjeevropskih rastlinskih vrst, vključno s travami, drevesi in grmi. Kratke in jedrnate razlage vsebujejo glavne razlikovalne znake, podatke o rastiščih, o razširjenosti in ogroženosti.

IKaj je novo?

Le kaj ni? Najdi.si smo temeljito prenovili!

- preglednejši opisi rezultatov iskanj
- dodani mini zemljevidi pri zadetkih
- več videov in slik
- najbolj aktualne novice ob rezultatih iskanj
- vremenska napoved za Slovenijo in tujino v besedi in sliki
- z enim klikom do horoskopa, kinosporeda, iger ...
- vse nepremičnine na enem mestu

In še marsikaj! Preverite sami na www.najdi.si!

vse slovenske strani

Svet je drama nagrajen

L.H., foto: Andreja Velušček, Gregor Pohleven

Za najboljšo esejistično knjigo zadnjih dveh let je letos Rožančevo nagrado dobil Dušan Jovanović za knjigo *Svet je drama*. Naj spomnimo, da se je lani žirija odločila za knjigo Aleša Štegerja Berlin in posthumno za Igorja Zabela.

Razglasitev nagrajenca Dušana Jovanovića v Jazz klubu Gajo

Marjan Rožanc je bil med najvidnejšimi esejisti 20. stoletja, pred 16 leti pa se je porodila ideja, da bi njegovo ime ohranili v imenu nagrade za knjižno zbirko esejev. Do leta 1998 sta jo podeljevala založba Mihelač in podjetje Dnevnik, nato pa Sklad Marjana Rožanca. Letos je dobitnik Rožančeve nagrade Dušan Jovanović za knjigo *Svet je drama*. Sklad ga je razglasil v Ljubljani po literarnem večeru vseh petih nominirancev. Nagrado so Dušanu Jovanoviću podelili v soboto, 27. septembra, na Trubarjevi domačiji na Raščici.

Izkušnost režiserja V utemeljitvi je žirija zapisala, da je Dušan Jovanović, eden najuglednejših slovenskih dramatikov in režiserjev, s svojimi izbranimi sprotnimi zapisi na neki način razveljavil

prepričanje, da je gledališki oder svet, saj je svet ugledal in ga poskušal popisati kot dramo, gledališče v kar najširšem pomenu besede; predvsem pa v pomenu, da je človek bitje, ki si želi gledati in gledati, saj je v njem seme, iz katerega se razvije nenevarna radovednost in zvedavost, lahko pa celo patološki voajerizem. Skozi njegove zapise o dramatičnosti človekovega prisojstvanja v svetu in ustvarjanja zgodovine se kaže tudi izkušnost režiserja, ki ve, da ne sme stati preblizu odra, saj ne sme slišati utripa igralčevega srca, ampak mora iz teme gledališke dvorane budno nadzorovati nastajanje mehanizma dramske predstave.

Zgrajeni v knjigo Jovanović je s svojimi zapisi ustvaril zbirko sijajnih esejev, v katerih posveča vso

Med nominiranci je bil tudi Viktor Blažič.

pozornost tudi jeziku in se izkaže za mojstra, skoraj klasika, saj mu stavki nikdar ne pobegnejo, se skrivijo ali celo zamotajo, da bi jih le s težavo razbirali, so tekoči in nekako lahkotni. »In četudi smo lahko včasih nekoliko skeptični ali vsaj zadržani do knjig, v katerih avtorji zberejo svoje *minulo delo*, ki je že bilo objavljeno v časopisih in revijah, in nam ga nato še enkrat, lepo zvezanega v knjigo, četudi mehke vezave, ponudijo v branje, pa za Jovanovićevo knjigo to nikakor ne drži. Kajti kot nadarjen in več dramatik (in režiser) je zgradil, zrežiral svoje zapise v knjigo, ki je tako postala drama in ne le zbirka nepomembnih raznorodnosti,« je zapisala žirija, ki so jo sicer sestavljali predsednik Edvard Kovač, Jelka Ciglencečki, Milček Komelj, Manca Košir in Ivo Svetina.

Ožji izbor V ožji izbor za nagrado so uvrstili še Viktorja Blažiča z delom *Vsi naši prevrati*, Ženjo Leiler z *Zapisi in zapiki*, Deana Komela z zbirko esejev *Humanistični pogovori* in Miho Pintariča s knjigo *Neškropljene limone*. Blažič je v slovenskem prostoru uveljavljen novinar in publicist. V knjigi *Vsi naši prevrati* so zbrani eseji o polpretekli slovenski zgodovini in aktualnem družbenem trenutku, ki so bili objavljeni v slovenskem revijalnem tisku, največ v Reviji 2000. O novinarki Ženji Lajler je žirija menila, da je ena redkih, ki misli medijske podobe ter ima pronicljivo in jasno govorico. Filozof Komel je v zbirki esejev, ki so po njegovih besedah pisani o neki *premaknjenosti*, na poti med Slovenijo in Evropo zunaj evropskih meja in nazaj, zbral svoja razmišljanja o humanistiki. O zbirki Mihe Pintariča pa je žirija ob nominaciji v ožji izbor zapisala, da je pravi hommage eseuju. **D**

Nova sezona v Mariboru

Simfonični orkester SNG Maribor se je v novi sezoni prvič predstavil z Belokranjsko rapsodijo Matije Bravničarja, Koncertom za violončelo in orkester v a-molu Roberta Schumanna in Simfonijo št. 1 v c-molu Johanna Brahmsa. Dirigiral mu je Gernot Sahler, kot solist pa je nastopil violončelist Luka Šulić. Nemški dirigent Gernot Sahler je v rojstnem Trieru diplomiral iz cerkvene glasbe. Študiral je tudi kompozicijo in osvojil prvo nagrado za flavto na državnem tekmovanju Jugend musiziert. Nato je nadaljeval študij klavirja in dirigiranja na Visoki šoli za glasbo, ples in gledališče Folkwang v Essnu. Bil je med drugim dirigent in namestnik generalnega glasbenega direktorja Državnega gledališča v Mainzu, kjer je vodil številne premiere in simfonične koncerte, bil je tudi namestnik glasbenega direktorja in dirigent Gledališča iz Freiburga. Njegov repertoar sega od Monteverdija do sodobne glasbe, oper, bale-

SNG Maribor

tov, pripravlja tudi koncerte za mlade, zložil je operni muzikal Nojeva barka. Mladi Mariborčan Luka Šulić je z devetnajstimi leti diplomiral v razredu Valterja Dešpalja. Ta čas se izpopolnjuje pri Reinhardu Latzku na Univerzi za glasbo na Dunaju. Že pri enaindvajsetih letih se lahko pohvali z bogato mednarodno koncertno kariero, saj je nastopal po Evropi in na Japonskem. Kot solist je nastopil s številnimi orkestri, med drugim s slovaško, slovensko, mariborsko in zagrebško filharmonijo ter dosegal prva mesta na tekmovanjih. L. H.

Tartinijev festival

Tartinijev trg v Piranu

Sedmi festival klasične glasbe na Obali, imenovan po violinistu in skladatelju Giuseppu Tartiniju, se je iztek, prihodnji, ki bo avgusta in septembra prihodnje leto, pa naj bi bil še bolj intenziven, saj bo v dveh tednih na sporedu enajst koncertov. Na festivalu, ki ga je v treh tednih obiskalo skoraj 1.600 ljudi, so nastopili znani glasbeni mojstri, kot so Sergio Azzolini,

Lavard Skou Larsen, Federico Guglielmo in Frederic Lagarde ter večji ansambli iz tujine: Arte dell'Arco, Salzburg Chamber Soloists in Il terzo suono, festival pa je pritegnil tudi številne turiste. Prihodnje leto bodo pripravili dva večja koncerta, in sicer uvodnega, ki bi ga zaradi izredno pozitivne izkušnje znova radi pripravili v sodelovanju z Avditorijem Portorož, in sklepnega, ki bo tako kot letos v cerkvi sv. Jurija v Piranu. Za prihodnjo sezono je spet napovedan projekt z ansamblom Il terzo suono. »Na pobudo Sergia Azzolinija, ki je ta čas eden najboljših fagotistov na svetu, od leta 2004 pa tudi umetniški vodja festivalskega ansambla, bomo predvidoma aprila začeli snemati zgoščenko. Z enim od koncertov bo Tartinijev festival počastil tudi dvestoto obletnico smrti skladatelja Josepha Haydna,« je napovedal programski direktor Milan Vrsajkov. L. H.

Napovednik dogodkov

ČETRTEK, 2. 10. 2008

19.30 Cankarjev dom: Orkester Slovenske filharmonije – klasična glasba

21.00 Cankarjev dom: Natacha Atlas & The Mazeeka Ensemble (Velika Britanija) – etno folk

PETEK, 3. 10. 2008

19.30 Cankarjev dom: Orkester Slovenske filharmonije – klasična glasba

19.30 Slovenska filharmonija: Godalni kvartet Casals (Španija) – klasična glasba. Koncert je omogočen v sodelovanju z Veleposlaništvom Kraljevine Španije.

20.15 Cankarjev dom: Melingo (Argentina) – sodobni tango. Pevec, klarinetist, saksofonist in pesnik Daniel Melingo je bil vodilna osebnost argentinskega rokovega subkulturnega prizorišča zgodnjih 80. let, zdaj pa velja za osrednjega snovalca sodobne različice tango petja.

NEDELJA, 5. 10. 2008

17.00 Mini teater Ljubljana: Grdi raček – lutkovna predstava

TOREK, 7. 10. 2008

20.00 Cankarjev dom: Bamberški simfonični orkester (Nemčija) – klasična glasba. Bamberški simfoniki, ustanovljeni leta 1946, so bili prvi nemški orkester, ki je po drugi svetovni vojni s koncerti prekržaril Evropo, ZDA, Azijo in Afriko.

20.30 Cankarjev dom: Lucía Pulido (Kolumbija / ZDA) – latino džez

SREDA, 8. 10. 2008

20.00 Cankarjev dom: Herbert Achternbusch: Ella

20.00 Slovenska filharmonija: Ansambel Slowind (Slovenija) z gosti: Zdravljica – klasična glasba

RADIO ZELENI VAL

93.1 & 97.0 Mhz

ALPE ADRIA "ZELENI VAL" d.o.o., Spodnja Slivnica 16, 1290 Grosuplje

DRUŽBA ZA GRAFIČNE DEJAVNOSTI, TRGOVINO IN STORITVE

ma-tisk, d. o. o.

p.p. 313
špelina ul. 2
2102 maribor
slovenija

telefon
+386 (02) 330 16 30

fax
+386 (02) 330 16 65

e-mail
info@ma-tisk.si

web
www.ma-tisk.si

črna na belan u barvah

Dirka smrti

Monika Maljevič

Režiser neusmiljenih akcij Nevidno zlo in Alien proti Predatorju nas v filmskem remakeu popelje v bližnjo prihodnost, ki jo pretresajo družbeni nemiri.

Nekdanjega dirkača Jensena po krivem obtožijo umora žene in pošljejo v ječo pod vodstvom preračunljive Hennessey, ki s pomočjo zapor-
nikov prireja smrtonosne dirke. Jensen sprejme nevarni izziv ter se na cesti spoprije z najbolj krvoločnimi kriminalci in njihovimi ubijalskimi avtomobili, a ob tem odkrije kruto zaroto, ki mu je vzela družino.

Svetovna želja po ekstremnih športnih in resničnostnih tekmovanjih je prerasla v resnično TV-krvoločnost. Rodila se je najbolj ekstremna dirka, tekmovalci pa so morilski zaporniki. Predelani avtomobili, zaprti nasilneži in vroče sovoznice ustvarjajo morilsko serijo, ki jo gleda več ljudi kot Super Bowl. Pravila dirke smrti so preprosta. Petkrat zmagaj, pa si prost. Izgubi, pa boš končal raztreščen po spletu. Trikratni prvak v spedwayu Jensen Ames se znajde na otoku zaradi podtaknjene umora. Neusmiljena upravnica zapora mu ponudi izbiro: natakni si masko mitskega voznika Frankenstein, ljubljence gledalcev dirke smrti, ki je dozdevno nesmrten, in vozi ali pa ne boš nikoli več videl svoje hčerke...

Death Race

Režija: Paul W.S. Anderson

Žanr: akcijski znanstveno-fantastični triler

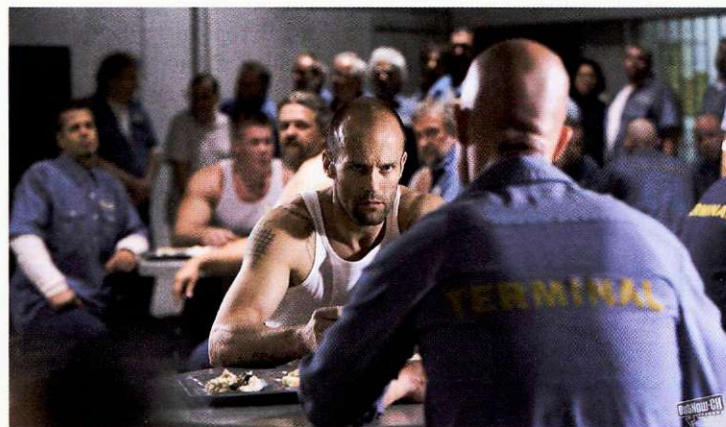
Scenarij: Paul W.S. Anderson po scenariju Roberta Thoma in Charlesa B. Griffitha ter zgodbi Iba Melchiorja

Produkcija: Roger Corman, Dennis El Jones, Don Granger

Igrajo: Jason Statham, Joan Allen, Ian McShane, Tyrese Gibson, Natalie Martinez, Max Ryan, Jason Clarke, Frederick Koehler

Premiera: 2. 10. 2008

Distribucija: Karantanija Cinemas

Zamisel za film Navdih za film je bil film Rogerja Cormana Dirka smrti 2000. Anderson pa je zgodbo prestavil v bližnjo prihodnost in za vodilo uporabil obsedenost gledalcev z raznimi

ški remizi Alstom v Montrealu. Anderson je bil nad lokacijo tako navdušen, da je celo spremenil scenarij, da je ustrezal prizorišču. Avtomobili so ekstremno opremljeni znani modeli od mustanga do porscheja. Za upodobitev 11 glavnih avtov in nekaj dodatnih so uporabili vsega skupaj 34 avtov. Snemanje je bilo zahtevno, saj je šlo za več avtov, ki so drveli s polno hitrostjo. Nekatere spektakularne prizore so lahko izvedli samo enkrat, zato so se trudili posneti čim več. Do osem kamer je snemalo tako iz zraka kot s tal. Igralci so veliko prizorov vožen in pretefov opravili sami, zato so morali biti telesno dobro pripravljeni. Statham pravi: "To je zabava za odrasle. Vroče mačke in fantje s svojimi igračkami. Kaj še hočete?" **D**

resničnostnimi oddajami, le da je stvar prignal do skrajnosti. Resničnostna oddaja kaže 9 zapor-
nikov, ki na zaprti stezi dirkajo na življenje in smrt. In smrt je še kako resnična.

Snemanje dogajanja na otoku je potekalo v opuščeni železni-

Animirana Vojna zvezd

Večna saga o boju med dobrim in zlom se vrača v animirani obliki, da bi dodatno osvetlila dogajanja med drugo in tretjo epizodo Vojne zvezd.

Boji med silami galaktične republike in trgovske zveze se nagibajo na stran upornikov, plemeniti jediji pa se bojijo, da utegne zlobni grof Dooku izsiliti zaveznitvo z vplivnim klanom Huttov. Modri Obi-Wan Kenobi poskuša z vojsko klonov zavrniti napade nepregledne armade robotov,

vročerkvni Anakin Skywalker in njegova učenka Ahsoka pa poskušata najti ugrabljenega sina nepredvidljivega Jabbe, vodje Huttov. Vojna zvezd je dobila novo bleščečo podobo v prvem animiranem celovečernem filmu podjetja Lucasfilm Animation: Vojna zvezd: Vojna klonov.

Ko se po galaksiji razvname vojna klonov, se junaški vitezi jediji bojujejo za ohranjanje reda in vnovično vzpostavitev miru. Galaktična republika tone pod oblast separatistov in njihove neskončne vojske droidov, s tem pa vse več sistemov postaja lahek plen sil teme. Anakin Skywalker in njegov učenec Ahsoka Tano se znajdetta na misiji z daljnosežnimi posledicami, na kateri se soočita s Huttom Jabbo, zloglasnim gospodarjem vojne. Grof

Dooku in njegovi zlobni agenti, vključno s pokvarjenim separatističnim morilcem Asajjem Ventressom, bodo naredili vse za to, da Anakinu in Ahsoki ne bi uspelo izpeljati naloge.

Medtem na frontnih črtah vojne klonov Obi-Wan Kenobi in gospodar Yoda poveljujeta ogromni vojski klonov v hrbnem boju proti silam s temne strani ... M. M.

Star Wars: The Clone Wars

Režija: Dave Filoni

Žanr: animirana akcijska domišljajska pustolovščina

Scenarij: Henry Gilroy, Steven Melching in Scott Murphy po zgodbi Georga Lucasa

Produkcija: George Lucas, Catherine Winder

Igrajo: Samuel L. Jackson, Christopher Lee, Matt Lanter, Ashley Eckstein, James Arnold Taylor, Dee Bradley Baker

Premiera: 2. 10. 2008

Distribucija: Blitz Film & Video Distribution

BRAT BRATU

Brane Šturbej, Jure Brevenšek in Peter Ternovšek
v nori komediji Branka Djurića.

"Sposobni" poslovnež Bine, naivni romantični Brane in senilni dedek bodo kmalu postali del vašega gospodinjstva.
Od 29. septembra vsak ponedeljek ob 19.55 na 1. programu Televizije Slovenija.

doma, v svetu smeha

RADIO
TELEVIZIJA
SLOVENIJA

Mehka koža

Tekst in foto: Matej Mihinjač, SAGA Institute

Subaru impreza 2,0 R

Ljubiteljem pristnih avtomobilov gre vse slabše. Žal je tako, da morajo izdelovalci, če želijo slediti času in izpolniti vse sodobne varnostne in okoljske kriterije, izdelovati avtomobile, ki niso več tako užitkarski, zato pa toliko bolj varni in čisti. Podobno se je zgodilo z imprezo. Avto, za katerega bi lahko rekli, da so ga kupovali navdušenci, se je pomehkužil.

Objektivno gledano je novi subaru impreza vsekakor boljši avtomobil. Ustvarili so ga tako, da bi ustrezal čim več okusom, in to jim je verjetno uspelo. Ob prvem stiku z njim imate sicer

TEHNIČNE KARAKTERISTIKE

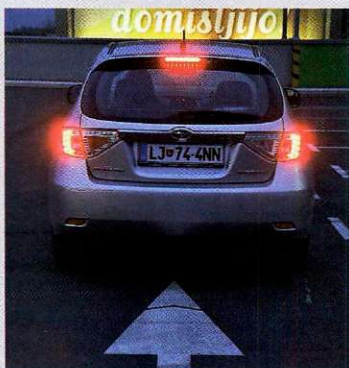
TEHNIČNI PODATKI	SUBARU IMPREZA 2,0
vrsta motorja	bencinski, štirivaljni, bokserski, 4 ventili na valj
prostornina v ccm	1994
moč v kW (KM) pri vrt./min	110 (150) pri 6400
največji navor v Nm pri vrt./min	196 pri 3200
menjalnik	ročni, petstopenjski
pogon	na vsa štiri kolesa
mere (dolžina x širina x višina) v mm	4415 x 1740 x 1475
medosna razdalja v mm	2620
prtljažnik v litrih	300
masa praznega vozila (nosilnost) v kg	1355 (535)
največja hitrost v km/h	193
pospešek 0-100 km/h v s	9,6
poraba (po normah EU) v l/100 km	11,1/6,9/8,4
poraba na testu v l/100 km	10,6
cena vozila v EUR	25.200

občutek, da je še vedno namenjen bolj moškimi, a ni več tistega naporno trdega pedala sklopke in težaškega volana. Če sem pošten, mi je bilo to pri imprezi in subarujih nasploh vedno zelo všeč, ker imaš tako boljši občutek, da si del avtomobila, sedaj pa je volan mehkejši in s tem posledično daje manj občutka, no, sklopka pa poskrbi za prijetnejše dnevne migracije v kolonah do službe in domov. Če ga bo vozila ženska, bo sedaj končno lahko obula čevlje s petami. Tudi ročica menjalnika je malce mehkejša, a še vedno zahteva odločne gibe, ki dajo dober občutek, le natančnost niti zdaj ni

njena vrlina, sploh če predstavljate v vzvratno, ko morate kar nekajkrat poskusiti, da jo najdete. Ampak to je bilo pri subarujih že prej in ljubitelji ne bi smelo preveč motiti. Motil pa jih bo nekam velik volanski obroč, ki ni naklonjen dinamični vožnji kot na primer

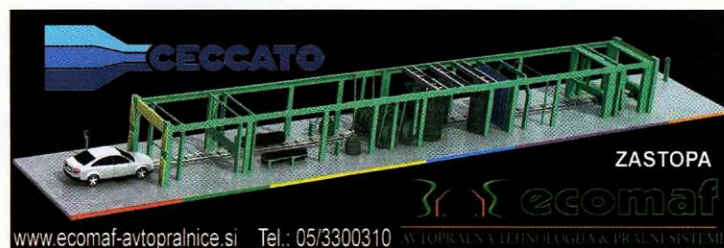
okolica, ki še vedno ponuja odlično namestitvev voznika. Žal je še vedno korak za tekmece armaturna plošča, ki sicer ponuja vse, kar potrebujete, a po drugi strani je videti zastarela in dolgočasna ter ponuja premalo uporabnih odlagalnih prostorčkov. Tudi izdelava ni na zavirljivi ravni, saj je bilo v kabini že sedaj včasih slišati škripanje plastike, potnikom pa bo vsekakor všeč, da je na voljo več prostora, tako da bodo tudi daljše poti lahko udobne, če ne vozijo s seboj preveč prtljage, saj je prtljajnik precej skromen.

Udobnejši Pri udobju je Subaru naredil z imprezo največji preskok, da bi avtomobil približal množicam. Poglejte na primer zadek, ki je prvič prisekan, to pa zato, ker se taki avti v Evropi najbolj prodajajo. Oblika je tako postala nekakšna mešanica in je žal slabo prepoznavna. Naključni mimoidoči so me spraševali celo, ali gre za novi daewoo, kar nikakor ni dobra popotnica, vendar se najdejo tudi takšni, ki jim je nova oblika všeč, predvsem pa takšni, ki jim je za videz vseeno. Še dobro da je

na cestah že najmočnejši model STi, ki je videti super, s čimer je tudi ta dobil nekaj točk pri morebitnih kupcih, lahko pa se pohvali z LED-lučmi zadaj, da pelje v korak s časom.

Odličen na cesti In če se sedaj posvetimo bistvu tega avtomobila, ki res ni pred časom, za privrženca znamke še vedno ni razlogov za skrb. Podvozje je mehkejšo, a avto zaradi tega ni izgubil odličnih voznih lastnosti. Verjetno gre za najboljše serijsko podvozje ta hip med konkurenco. Če je dovolj udobno, po drugi strani ne dopušča pretirane nagibanja karoserije, hkrati pa ponuja vrhunsko vodljivost in občutek za volanom. Subaru je vedno znal narediti dober kompromis med udobjem in športnostjo, predvsem pa je to odlično vodljiv avto, ki ne potrebuje veliko ovinkov, da je lahko zabaven. In najpomembnejše: štirikolesni pogon ohranja vse tiste lastnosti, po katerih Subaru slovi. Razdelitev navora je v normalnih okoliščinah polovična na obe osi, po zaslugi nizko ležečega motorja z nasproti postavljenimi valji (bokserski) pa je tudi prenos ostal simetričen. Če vas ne bo zmotilo, da ima avto še vedno le pet prestav, vas bodo motile velika poraba in zmogljivosti. Žal masa vozila in pogon zahtevata svoje, zato včasih ne gre tako hitro, kot bi radi, čeprav ima novi dvolitrski agregat 150 'konjev'. Treba ga je priganjati do rdečega polja, če želite, da gre, zato je v takšnem primeru tudi poraba okoli 11 litrov, ostaja pa krasen rezek zvok bokserja.

Gola primerjava s konkurenco nove impreze ne uvršča na vrh lestvice, ker je napredaj kar nekaj avtomobilov, ki so Evropejcem bližje in cenejši. Obstajajo tudi takšni, ki bistveno hitreje prepričajo z zunanjo podobo, pa zato ne skrivajo toliko veselja med kolesi. Impreza ostaja avto za poznavalce, ki cenijo znamko in iznajdljivost na vseh vrstah podlage, poleg tega pa gre za enega najbolj zanesljivih avtomobilov na svetu, kar veliko šteje! **D**

Novici

ALFA ROMEO MITO Ime nove alfe lahko pomeni dvoje, da gre za mit ali za skovanko imen Milano (kjer je bil zasnovan) in Torino (kjer ga izdelujejo), v vsakem primeru pa za majhen in poudarjeno športen avtomobil s 4,06 metra dolžine in vedno le tremi vrati. Oblikovalsko ga je navdahnili superšportni 8c competizionee, mehanika pa, kljub temu da sloni na koncernskem dvojčku grande punto, obljublja veliko predvsem mladim, željnim dinamike. Platišča so lahko od 16- do 18-palčna, barv je 10, na izbiro so tudi atraktivne nalepke, obenem pa so na voljo še različne kombinacije barv notranjosti. Izgled podkrepita še motorja, ki sta v tem trenutku na izbiro. Prvi je turbobencinski z 1,4 litra delovne prostornine in 114 kW (155 KM), drugi pa turbodizelski z 1,6 litra in 88 kW (120 KM). Kasneje bodo na voljo še drugi, predvsem šibkejši motorji, v tem trenutku pa se cena za bencinsko različico in cenejši od dveh paketov opreme začne pri 18.790 EUR. Z dizlom gnan mito je 1.000 EUR dražji, do konca leta pa naj bi jih na domačih cestah videli okoli 35.

GARMIN NÜVI 7X5 Garmin predstavlja nove naprave zmogljive serije 700 za še učinkovitejše vodenje in izboljšano prijaznost do uporabnika. Po novem prikazuje pravi vozni pas, da ne boste zmedeni, ko se boste približevali na primer avtocestnim razcepom, ponuja pogled na križišče, 3D-pogled mesta in tehnologijo GPS HotFix, da hitreje izračuna položaj ob novem vklopu. Zmogljivejši procesor omogoča hitrejši izris karte, na voljo pa je še pogled zgradb v 3D, tako da bo Eifflov stolp po novem na vašem nūviju prikazan kar tak kot, je v resnici. Trije modeli, ki so v ponudbi, stanejo od 389 do 479 evrov.

AVTOPRALNICA

AP 24 ur
(Center Kompas Staj)
Celovška cesta 206

Odprto:
NON STOP 24ur!

Tel.: 01/500-37-53
Avtopralna steza
Samopostrežne storitve
Samopostrežni sesalniki
Samopostrežna avtopralnica

Parkirna hiša WTC
Dunajska cesta 158

Odprto:
pon – pet 07:00 – 18:00
sobota 07:00 – 13:00

Tel.: 01/58-97-855
Strojno – ročno pranje
Notranje čiščenje
Poliranje
Globinsko čiščenje
+ VULKANIZERSTVO

Bipolarna motnja razpoloženja

Lucija Horvat, foto: arhiv Demokracije

Nekdaj so jo imenovali manična depresija, danes pa se tej psihični motnji reče bipolarna motnja razpoloženja. Ponavadi diagnozo postavijo precej pozno, saj prizadeti iščejo pomoč, samo kadar so depresivni.

Manija se pogosto kaže v razmetavanju z denarjem in nepremišljenih odločitvah.

Bipolarna motnja razpoloženja (BMR) zelo ovira kakovost življenja, saj si bolnik lahko precej škoduje. »O duševni motnji govorimo, ko ima nekdo težave zaradi simptomov in znakov motnje. Težave so lahko različne, saj se zaradi simptomov BMR lahko poruši telesno zdravje, družinski odnosi, delo, finančno stanje, druženje z ljudmi in prostočasne dejavnosti,« pravi psihiatrinja dr. Mojca Dernovšek. Razpoloženje pri bolniku z BMR niha med dvema skrajnostma, med depresijo in privzdignjenim razpoloženjem oziroma manijo. Depresija oziroma manija se kaže na področju čustev, vedenja, telesnih občutkov in vsebine misli. Med depresivne misli spadajo misli

na smrt, občutek lastne nevednosti, nesmisla, brezizhodnosti, brezcilnosti; miselni tok je upočasnen, človek trpi zaradi zmanjšane pozornosti in pozabljivosti ter občuti žalost, potrnost, tesno-

bo in napetost. Vse to postane tako intenzivno, da lahko občuti telesne bolečine, utrujenost in mravljinčenje. Bolnik začne opuščati aktivnosti, poležava in se pogosto v solzah umika v samoto, kjer preveč spi ali pa ima težave z nespečnostjo, predvsem pa ne skrbi zase. Vsi znaki pa se med seboj prepletajo.

Obdobje manije Ko se stanje prevesi v manijo, ima oseba z BMR povečano samozavest in občutek večvrednosti, ogromno zamisli in načrtov za sedanost in prihodnost ter se lahko hitro in predvsem nepremišljeno odloča. Miselni tok je pospešen, a slaba pozornost in pozabljivost sta lahko zelo očitni. Prav tako se ohrani občutek tesnobe, ki ga spremljajo bolezenska veselost, občutek moči, neučakanost in razdražljivost. Ko je bolnik v maniji, je nenehno v gibanju, ni skoraj nič utrujen, prej nespečen, njegova občutljivost za bolečino pa je zmanjšana. Kar naprej se druži z različnimi ljudmi, pogosto nepremišljeno, in se zapleta v kočljive situacije, predvsem pa opušča aktivnosti, ki so zanj nujne in koristne. Kadar se simptomi depresije in manije med seboj pomešajo, gre za mešano sliko BMR. »Mešana slika se razvije takrat, kadar so pri eni epizodi navzoči simptomi depresije in manije hkrati. Navadno vidimo povečano psihično in telesno aktivnost, siljenje h gibanju in

pomoč poišče samo en odstotek vsega prebivalstva. »Pot do prave diagnoze je za marsikoga zelo dolga, čeprav išče pomoč pri zdravnikih, psihologih in drugih. Razlogi za celo 12-letni, v poprečju pa do 8-letni zamik do prave diagnoze so zelo blag potek motnje z blago privzdignjenim razpoloženjem in ne več kot zmernimi depresijami, pridruženim motnje, kot so zloraba ali odvisnost od psihoaktivnih snovi, ki prekrijejo BMR, ter svoboden poklic in način življenja, ki posamezniku omogoča funkcioniranje kljub simptomom,« pravi dr. Dernovškova. BMR se lahko pojavi pri osebah, ki imajo motnjo že v družini in so nagnjenosti podedovale, sprožilni dejavnik pa so v nekaterih primerih lahko tudi uživanje prepovedanih drog, stres ali nesrečen splet okoliščin. »Včasih je težko oceniti, kaj je bil sprožitelj. Navadno govorimo o dejavnikih, ki povečujejo nihanje razpoloženja, poleg tega je na določene dejavnike oseba z nagnjenostjo za razvoj BMR bolj občutljiva. Tudi pri nekom, ki že ima BMR, je opaziti povečano občutljivost na določene dejavnike: strese, droge...« nadaljuje Dernovškova. Za postavljanje pravilne diagnoze, zdravljenje in rehabilitacijo so lahko v veliko pomoč svojci bolnika, ki se mora naučiti ustrezno vrednotiti svoje razpoloženje. »Izkušnja privzdignjenega razpoloženja je pri njih tako močna, da postavi termostat za razpoloženje previsoko. Normalno razpoloženje ti ljudje doživljajo kot depresijo. Žalujejo za privzdignjenim razpoloženjem. Svojci so zato bolj realni. Naj poiščejo informacije o motnji, pogledajo na forume in se tam pogovorijo z izkušenimi. Navadno je resnica zelo boleča, a to je začetek poti na

Zaradi načina življenja je prava diagnoza postavljena šele po dolgih letih.

govoru, polno idej in načrtov, občutek napetosti, žalosti in obupa ter zelo črnogledno razmišljanje,« razlaga dr. Dernovškova.

Pozna diagnoza Po najširših kriterijih je bolnikov z BMR ne glede na obliko povsod po svetu okoli 7,5 odstotka, ocenjujejo pa, da zaradi te motnje zdravniško

V depresivni fazi bolniki veliko spijo ali pa jih muči nespečnost.

bolje,« nadaljuje Dernovškova. Bolniki ponavadi občutijo depresije in mešane slike, včasih pa se zavedajo tudi manije, a ponavadi podležejo dobremu razpoloženju in sami ne iščejo pomoči.

Zdravljenje je uspešno Zdravljenje BMR z antidepressivi, atipičnimi antipsihotiki in stabilizatorji razpoloženja ter sama rehabilitacija po BMR po izkušnjah dr. Mojce Dernovšek trajata 3 do 4 leta in sta za tiste, ki vztrajajo in sodelujejo, uspešna: »Večja težava so ljudje, ki ne prejmejo omejitvev motnje in posledic – teh je tudi v mojih skupinah nekaj, še več pa jih je med ljudmi, ki na delavnice in na druge dejavnosti za izboljšanje zdravljenja ne pridejo in je njihov razlog, da tega ne potrebujejo in

da sploh ne potrebujejo nobene pomoči.« Psihiatrinja Dernovškova že tri leta vodi delavnice za zdravljenje in rehabilitacijo bolnikov z BMR, na katerih le-ti naučijo prepoznavati simptome novih faz in preučijo naravo svoje motnje ter dejavnike, ki so zanje nevarni. Naučijo se, čemu so namenjena zdravlila in kaj morajo storiti sami, da dosežejo stabilizacijo razpoloženja. V delavnice so vključeni tudi njihovi svojci, ki se naučijo, kako prepoznati težave in kako bolniku najučinkoviteje pomagati. »Ozdravljeni so zelo uspešni, prijetni, zanimivi in sposobni ljudje. Na izid zdravljenja motnje bolj vplivajo pridružene težave, osamljenost in pomanjkanje podpore ali pa odvisnost od alkohola kot sama motnja. Da bi se človek dobro ujel, mora rešiti dva ali več problemov, ne le enega. A tudi to se da,« končuje dr. Mojca Dernovšek. **D**

OSEBNA ZGODBA: Gospod T. je 40-letni podjetnik, ki je prišel v ambulan-to skupaj z ženo in dejal, da ima BMR. Povedal je tudi, da je v depresiji in želi pomoč, saj preveč trpi on in njegova družina. Veliko je prebral o motnji v knjigah in na internetu ter ugotovil, da se mora zdraviti. Njegovе težave so se začele marca leta 2000 z dvomesečnim obdobjem privzdignjenega razpoloženja, ko je bil zelo dobre volje in bistveno bolj aktiven kot navadno. Opazil je, da zmore več, bil je poln idej in se je v poslih bistveno bolje znašel kot sicer, bolje je načrtoval in bolje obračal svoj denar. Ni naredil ničesar, česar tudi sicer ne bi. Tudi škode ni delal. V dveh mesecih se je stvar uredila in je bil 8 mesecev popolnoma normalen, nato pa je za 3 mesece zdrknil v depresijo, ki ga je pri delu ovirala, a jo je nekako premagoval. Bil je slabe volje in brez moči, dva meseca je bilo še posebej hudo. Nato sta sledila dva meseca podobnega maničnega razpoloženja kot na začetku, sledili so trije meseci depresije, potem pa se je razpoloženje povrnilo v normalo. Razpoloženje je bilo 8 mesecev spet normalno. Sledilo je obdobje 4-mesečnega predobrega razpoloženja, to pa se je hitro prevesilo v vnovično depresijo, ki je trajala znova 4 mesece, in nato spet 4 mesece pretirano dobrega razpoloženja. Gospod T. se natanko zaveda, kaj mu je, in tudi žena ve, kako je z njim. Nikoli ni izgubil stika z resničnostjo in tudi nobene škode ni napravil. Ugotovil je le, da v depresiji preveč trpi kakovost življenja in poslov, ob sami maniji pa tudi denarnica. Nikoli ni kupoval stvari, ki ne bi bile koristne ali bi bile neustrezne, le malo več jih je bilo, na primer oblek ali pa igrača za otroke. Ni pretirano užival alkohola ali pa se ga je celo izogibal in ni užival ilegalnih drog. Ni imel samomorilnih misli, ni bil nasilen in ni imel težav s policijo. Želi si le pomoč in se strinja se z jemanjem zdravlil, saj vidi, da tako ne gre več. V družini sicer ni bilo duševnih motenj.

Posta Slovenije d.o.o., Sirovaška ul. 10, Maribor

Priljubljenost si pravico do spremembe programa. Fotografije so simbolične.

Agencija25

NOVO
v ponudbi

Ema
1,68 €

Spirala
1,68 €

Koral
2,34 €
Samo na večjih poštah

Cvet zeleni
2,19 €

Mali cvet
0,63 €

Večna luč
4,20 €
Gori 250 dni + priložena baterija

Elektronske sveče

Vita
3,32 €
Gori 90 dni

Ipis
2,95 €
Gori 60 dni

Mojca
3,71 €
Gori 120 dni

Viva
4,06 €
Samo na večjih poštah
Gori 120 dni

AKCIJA
samo v oktobru

Srce
2,19 €
Elektronska sveča
gori 30 dni

Buča
2,40 €

Vložek Buča
1,44 €

Vestina
4,19 €

Nika
2,62 €

www.posta.si

**Prižgite plamen.
Naj v soju sveč zažari
spomin na vaše bližnje.**

Ob dnevu spomina na mrtve prižgite svečo in počastite spomin na svoje najdražje.

Na poštah smo za ta dan pripravili široko ponudbo navadnih in elektronskih sveč po ugodnih cenah. Obiščite nas!

Zanesljivo vsepovsod
POŠTA SLOVENIJE
POŠTA IN FINANCE

Kakšen status športnikom?

Kristijan Stranščak, foto: Gregor Pohleven, arhiv Demokracije

Ob koncu olimpijskih iger so se v javnosti razvnele razprave o tem, ali je status vrhunskih športnikov v Sloveniji dovolj dobro urejen. Nekateri menijo, da je, drugi so prepričani, da bi morali ustanoviti zanje poseben sklad.

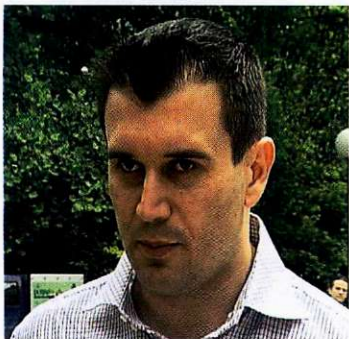
Primož Kozmus, dobitnik zlate olimpijske medalje v metu kladiva

V središču razprave o tem se je znašel naš zlati olimpijec Primož Kozmus, ki je takoj po vrnitvi iz Pekinga izkoristil »direndaj« okrog sebe in predlagal posebne rente, ki bi se po izteku kariere izplačevale športnikom.

Predstavitev problemov V avgustu je Sindikat športnikov Slovenije (SŠS), ki ga je spodbudil tudi olimpijski zmagovalac iz Pekinga Kozmus, pripravil tiskovno konferenco. Po besedah predsednika SŠS Dejana Stefanovića je ta čas v Sloveniji 1.500 športnikov, ki se poklicno ukvarjajo s športom, od tega jih je na podlagi sporazuma o zaposlovanju športnikov in trenerjev (o tem smo v Demokraciji že pisali) okrog 100 zaposlenih na različnih ministrstvih (76 na ministrstvu za obrambo in 26 na ministrstvu za notranje zadeve), 660 pa jih je vpisanih v razvid poklicnih športnikov skladno z zakonom o športu. Na drugi strani pa je skoraj 1.000 športnikov, ki nimajo sklenjenega nobenega sporazuma z državo in na tak ali drugačen način delajo na črno. Stefanovič je krivdo za to prenalil na državo, ker po njegovo ne zagotavlja pogojev, da bi omejenim športnikom omogočili, da legalizirajo svoje dejavnosti, oziroma jim ne omogoča takih privilegijev, kot so si jih posamezni poklici v preteklosti v okviru SŠS že izborili.

Predstavljene tri rešitve SŠS ima za rešitev položaja vrhunskih športnikov že vsa leta v rokavu tri rešitve, vendar so do sedaj naleteli na gluha ušesa. Predlagane rešitve slonijo na tem, da bi po končanju športne poti izjemno uspešni športniki, ki so imeli sklenjeno pogodbo o zaposlitvi le za čas športnega udejstvovanja, morali imeti možnost sklenitve zaposlitve za nedoločen čas. Druga možnost je tako imenovano premostitveno zavarovanje, na podlagi katerega bi lahko športnik po izteku kariere prejemal za določeno obdobje denarno nadomestilo. Za zgled bi lahko vzeli Nizozemsko, Belgijo, Francijo in Španijo ter dobre izkušnje teh držav s posebnim poklicnim skladom za športnike in sistemom davčnih olajšav, saj sedaj davkarja športnikom med njihovim kratkim aktivnim in najbolj plodnim obdobjem lahko pobere tudi polovico dohodkov, je opozoril Stefanovič. SŠS vidi rešitev tudi v tem, da bi država športnikom plačevala vse prispevke, podobno kot to velja

Dejan Stefanović, predsednik
Sindikata športnikov Slovenije

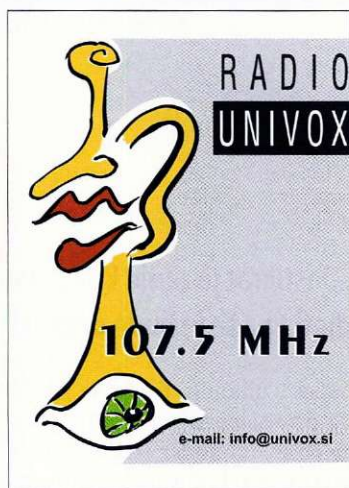
Maratonec Roman Kežzar

za 1.500 samostojnih kulturnih delavcev. Ob tem so si tako v SŠS kot Kozmus, ki je večkrat poudaril, da tokrat ne bo popustil, dobro zapomnili vse predvolilne obljube in verjamejo, da nova oblast ne bo prelomila besede, ampak bo pokazala večje razumevanje in pripravljenost, da se ta problem reši enkrat za vselej.

Doseganje rezultatov Nekaterim se zdi tudi zelo pomembno, da država ne poskrbi samo za tiste športnike, ki se z velikih tekmovanj vračajo z medaljami, ampak tudi za druge. Lep primer je maratonec Roman Kežzar, ki se je, kot je dejal na tiskovni konferenci, v celoti želel posvetiti športu in je za dosego čim boljših izidov pustil celo službo. V zameno je pričakoval, da se bo uredil njegov status,

vendar se je žal obrnilo drugače. Ker se v 20-letni karieri našega talentiranega maratonce to ni uredilo, se je bil primoran spopasti se s skrbjo za golo preživetje, to pa je bil odločujoč dejavnik pri doseganju vrhunskih rezultatov. Ti bi bili zanesljivo boljši, če bi vso energijo, tako fizično kot psihično, lahko namenil le maratonu.

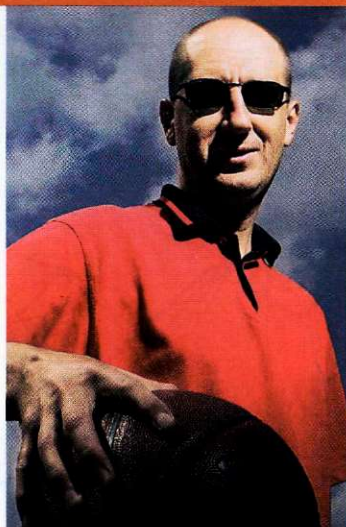
Vse to kaže, da bi se moral Olimpijski komite Slovenije bolj zavzeti za športnike, ki izpolnjujejo olimpijsko normo. Vedno znova vidimo, kako se naši politični veljaki radi slikajo s športniki, ki jim okrog vratu visijo medalje z največjih tekmovanj, na drugi strani pa za vrhunski šport ne naredijo prav dosti. Zato bi bilo prav, da bi se nanje spomnili tudi v času, ko se potijo na dolgoletnih vsakodnevnih večernih treningih in ne samo pred vsakokratnimi volitvami. **D**

Etiopski tekač **HAILE GEBRESELASSIE** je na maratonu v Berlinu poskrbel za nov svetovni rekord na tej razdalji. Petintridesetletni atlet je dobrih 42 kilometrov dolgo razdaljo pretekel v 2:03:58 ure in lanski rekord popravil za 28 sekund.

Italijan **VALENTINO ROSSI** je osmič v karieri osvojil naslov svetovnega prvaka v hitrostnem motociklizmu. V nedeljo je voznik yamahe na VN Japonske v Motegiju v razredu MotoGP osvojil deveto letošnjo zmago in šesti naslov svetovnega prvaka v kraljevskem razredu.

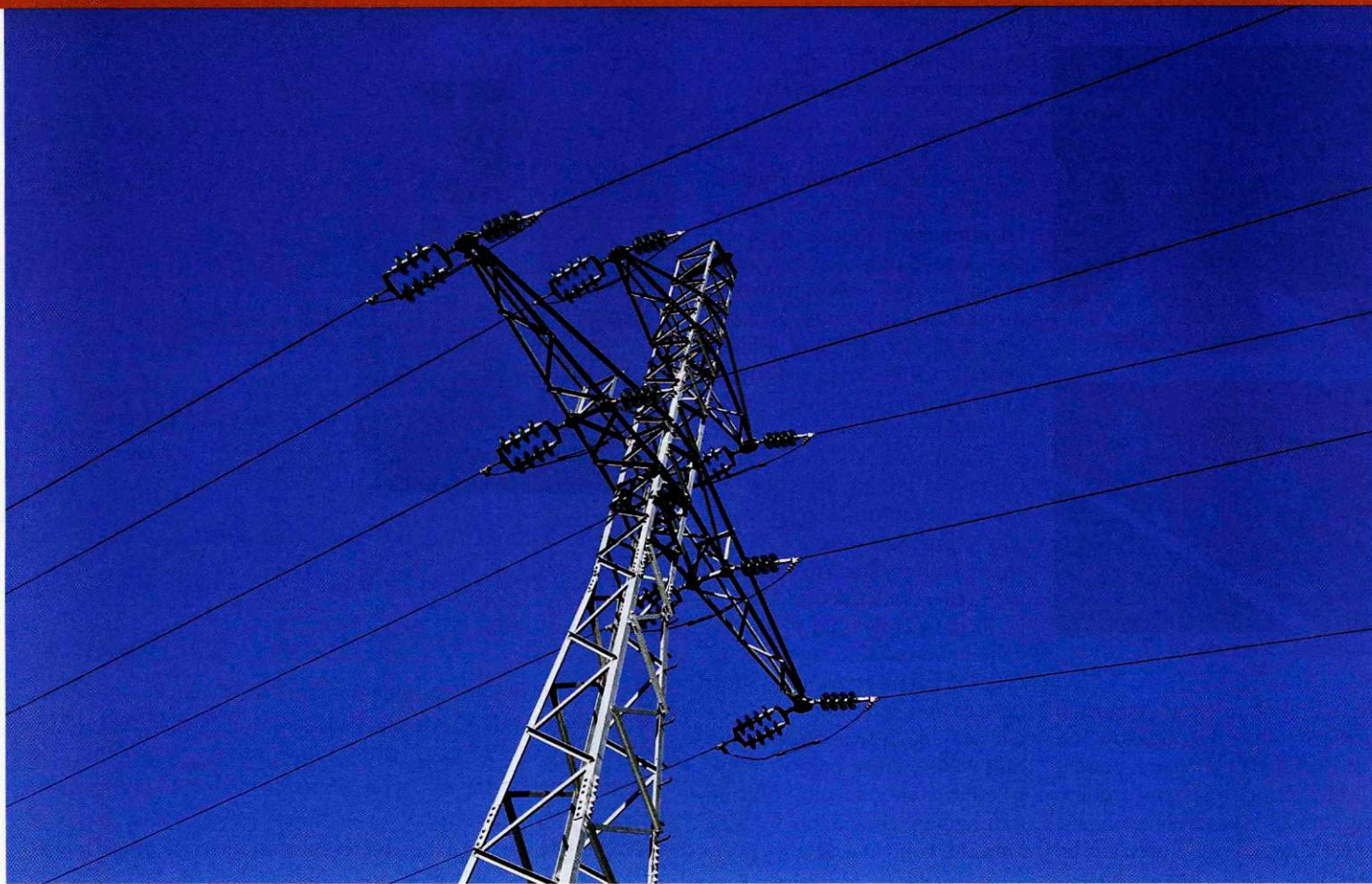
Molitev za Ožbolta

Esad Babačić

Tivoli bo tudi letos težko osvojljiva dvorana, vsaj tako kaže po dvojčku košarkarjev in hokejistov, ki so zmagali na isti dan.

Hokejisti so se zbudili prav proti Jesenicam, kar je še dodatna spodbuda za nadaljevanje sezone. Očitno bi bil četrti zaporedni poraz, za povrh še proti večnim tekmeccem, preveliko ponižanje, zato so se zagnali na vso moč in presenetili nekoliko zmedene prvake, ki so za trenutek pozabili, da gre za srečanje s posebnim nabojem. Jesenice so za zmaje pravcati afrodiziak, ki jim bo gotovo še dodatno dvignil potenco. Lani je bila zanje zmaga nad Jeseničani prelomna, zato se lahko nadajamo, da bo tako tudi letos. Bojazni okrog vratarja so bile odvečne, česar ne moremo trditi za »železarje«, ki so prejeli nekaj lahkih zadetkov. Navijači Jesenic se gotovo ne bodo strinjali, toda njihovi ljubljenci niso mogli najti primernejšega trenutka za poraz. Resda so izgubili proti najbolj osovraženemu nasprotniku, a poraz v tej fazi tekmovanja še zdaleč ni tako boleč, kot bi bil na sredi ali ob koncu rednega dela. Za nameček so tako pomagali drugemu slovenskemu predstavniku, ki bo zdaj dobil krila in si v naslednjih tekmah gotovo nabral še kakšno hitro zmago. Zdaj vsaj vemo, da je Olimpija tudi letos pripravljena na velike stvari in da bosta obe slovenski moštvi družno naskakovali vrh tega prestižnega tekmovanja. Preveliko izčrpavanje že v uvodu tekmovanja bi lahko imele daljnosežne posledice za moštvo iz Tivolija, ki je že krepko v letih. V nedeljo se je sicer izkazalo, da je podmladek že nestrpen, a bodo v ključnih trenutkih gotovo odločali prekaljeni kadri, zato v moštvo željno pričakujejo dvojec Intranuova & Yarema. Tudi na košarkarski strani Tivolija se lahko oprejo na izkušnje, ki jih s pridom izkorišča neuničljivi Marko Milič. Kljub poškodbam in vse večji odgovornosti, ki jo nosi na svojih plečih, se je tudi letos predstavil kot steber svojega moštva. Predvsem mlajši soigralci se lahko v vsakem trenutku zanesajo na njegovo bojevitost, ki dosega mitološke razsežnosti. Z vodjo, ki navdihuje moštvo, je veliko lažje prenašati temne sence preteklosti, ki še vedno prekrivajo tivolsko trdnjavo. Škoda, ker se nekateri novinci še niso nalezli kapetanove odločnosti, s katero je mogoče premagovati tudi največja imena evropske košarke. Eden tistih, ki bo gotovo sprejel izziv svojega vodje, je Sašo Ožbolt, ki si želi normalne sezone, brez zahrbtnih poškodb in drugih neprijetnosti, zaradi katerih je bil po krivici v ozadju. Z njim bo tivolski vulkan bruhal še više in močnejše.

Ker elektrika ni bila izključena, se je delavec hudo poškodoval.

Nesreča ne počiva

Bogdan Sajovic, foto: arhiv Demokracije

Nesreče se ne dogajajo le na naših cestah, ampak tudi drugod. Dostikrat je zanje kriva malomarnost. Zaradi malomarnosti je otrok padel v jašek, delavec elektropodjetja pa se je hudo opeknel.

Star slovenski pregovor pravi, da nesreča nikoli ne počiva. Pametno je to staro modrost jemati resno, namesto da se človek tolče po glavi, ko se zgodi nesreča, in tarna. Resda se večina nesreč v naši državi zgodi v prometu, saj na naših cestah letno umre za kakšen ducat razredov ljudi, še precej več pa se jih poškoduje. Nesreče pa se dogajajo tudi povsod, kjer je kakšno orodje. V delavnicah, tovarnah, pri delu na prostem, na gradbiščih. V zadnjih dneh so se v okolici glavnega mesta zgodile tri nesreče, ki jim je vsaj v dveh primerih botrovala huda malomarnost. Na srečo poškodbe niso bile smrtno, a pri dveh so hujše in vprašanje je, ali bodo posledice kdaj popolnoma odpravljene.

Precejšnjo malomarnost so si privoščili odgovorni in delavci, ki so opravljali delo na Cesti na Rožnik. Pred nastopom jesenskega deževja so redno čistili jaške in kanale. Pri svojem delu so seveda dvignili pokrove jaškov, potem pa nanje pozabili in jaške pustili odkrite. Do enega od njih je prišel enajstletnik iz Ljubljane, se nekaj časa motovilil okoli, potem pa

Otrok je padel v odkrit jašek.

padel v globino. Fantič je treščil na dno slabe tri metre globokega jaška, od koder so ga rešili in prepeljali v bolnišnico. Na srečo je bil strah večji, kot so bile dejanske poškodbe, a prav lahko bi bilo tudi drugače. Laže poškodovani deček je že v domači oskrbi, pristojni pa so napisali kazensko ovadbo na ljubljansko sodišče.

Elektrike niso izključili Rednih vzdrževalnih del na daljnovodih so se lotili delavci Elektra v okolici Ribnice. V kraju Sajevec pri Ribnici so preverjali stanje na visokonapetostnem daljnovodu. Na stolp daljnovoda je splezal dvajsetletni delavec iz Lukovice. Pri plezanju je prijel za žico dvajsetkilovatskega daljnovoda, v kateri takrat po vseh pravilih ne bi smelo biti toka.

Zaradi malomarnosti tok ni bil prekinjen, zato je delavca krepko streslo. Sodelavci so hudo poškodovanega kolega rešili z žice, reševalno vozilo pa ga je odpeljalo v ljubljanski Klinični center, kjer so mladeniča s hudimi opeklinami obdržali na zdravljenju.

V Trzinu so delavci opravljali dela na gradbišču na Kidričevi. Dvainsajsetletni delavec, ki si začasno služi kruh v naši državi, doma pa je iz Bosne, je splezal na visoko lestev. Iz za zdaj še neznane razloga je omahnil v globino in se hudo poškodoval. Prepeljali so ga v ljubljanski Klinični center in obdržali na zdravljenju. Poteka še preiskava, v kateri bodo razjasnili vse okoliščine nesreče ter v skladu z izsledki napisali poročilo in morebitne kazenske ovadbe. **1**

Zgodaj sta začela

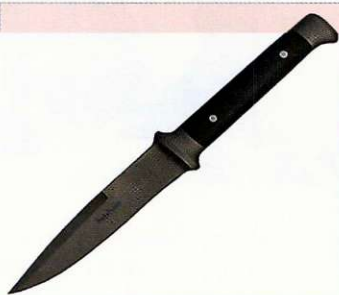
Štirinajstletni smrkavec ropal, njegov vrstnik pa prekupčuje z mamili. Oba sta še pod mejo zakonske odgovornosti.

V poznih popoldanskih urah je mladenič na Tivolski v Ljubljani pristopil k 16-letnemu Ljubljancu iz zahteval denar. Šestnajstletnik se je izgovarjal, da denarja nima, zato je ropar zahteval mobilnik. Svoje grožnje je podkrepil s kamnom, ki ga je pobral s tal in zagrozil, da mu bo razčesnil glavo. Končalo se je s izročitvijo dvesto evrov vrednega mobilnika, s katerim je ropar pobegnil, oropani pa je obvestil policijo.

Dva dni pozneje so policisti identificirali roparja. Gre za 14-letnika, ki pa telefona ni dolgo imel, saj ga je prodal vrstniku, ta pa naprej tretjemu mladeniču, ki ga še iščejo. Ropar je od svojega vrstnika v zameno za ukradeni

mobilnik dobil odmerek heroína, s katerim se je prvič v življenju podal na potovanje v svet omame. Pri tem je nevesč pretiraval in izgubil zavest, tako da so ga morali urgentno odpeljati v bolnišnico, kjer so ga spravili k sebi. Morda ga bo to izučilo, če ga že težave s sodiščem ne bodo. Pravzaprav bodo na sodišču zanj odgovarjali njegovi starši, ker je sam v očeh zakona

še otrok. Policisti so preiskali tudi stanovanje 14-letnika, ki je prodal heroin. Dečko je očitno krepko zastavil svojo pot mladega dilerja, saj so mu v sobi odkrili in zasegli sedem zavitek z odmerki heroína in še sedem manjših paketkov marihuane. Tudi mlečnozobi diler je po črki zakona še otrok in zanj odgovarjajo starši. B. S.

TOLPA Z NOŽI Večerni sprehod po mestu si je zapomnil 20-letnik iz Domžal. Okoli pol desete ga je na Slovenski obkolila četverica vrstnikov in mu resno zagrozila, kot običajno pa je bil vzrok za grožnje želja po tuji lastnini. Dva iz tolpe sta začela tudi mahati z nožema, zato je Domžalčan izročil nekaj denarja in mobilni telefon, skupaj vredno kakšnih sto trideset evrov. Z nožema sta se junaka mladeniča, visoka dobrih sto osemdeset centimetrov, oblečena v temnomodre kavbojke in črne oziroma temne jakne, njuna manj aktivna pomočnika pa sta bila približno enake višine in oblečena v temnejša oblačila.

PIROMAN NA DELU Kar nekaj dela je gasilec na Vrhniki pripravil 17-letni domačin, ki ima očitno manjše probleme v glavi. Iz za zdaj neznanih razlogov je pred dnevi prikolesaril do zabojnika za smeti in ga zažgal, za dobro mero pa je zažgal še enega v bližini. Štiri dni kasneje je ponovil vajo in najprej podtaknil ogenj pod ponjavo parkiranega tovornjaka in ga delno poškodoval, nato pa se je odpeljal do bližnjega kozolca in ga požgal v celoti. Kaj je mislil s požigi, če je sploh kaj mislil, bo povedal sodniku, kajti ovadili so ga za poškodovanje tuje lastnine in povzročitev splošne nevarnosti, škode pa je napravil za trinajst tisoč evrov.

Vaša pričakovanja narekujejo našo hitrost.

Intereuropa
Globalni logistični servis

Intereuropa je eden vodilnih logističnih podjetij v jugovzhodni Evropi na področju organizacije vseh vrst cestnih prevozov. Od vrat do vrat prevzamemo vašo pošiljko, jo dostavimo in po potrebi ocarinimo. Naša storitev je hitra, varna, kakovostna in zanesljiva.

Še posebej dobro storitev pa vam s pomočjo lastne mreže v tujini in priznanih partnerjev jamčimo pri prevozih zbirnih pošilk. Ponujamo dnevne zbirne linije za vse evropske destinacije. Poleg organizacije cestnih prevozov vam zagotavljamo tudi železniške prevoze.

NAŠA POSLOVNA MREŽA Z LASTNIMI PODJETJI OBSEGA:

- Slovenija
- Hrvaška
- BiH
- Srbija
- Makedonija
- Francija
- Avstrija
- Nemčija
- Rusija
- Ukrajina

ELEKTROPROM

Že 40 let z vami!

EVJ ELEKTROPROM d.o.o.
Loka pri Zagerju 22
1412 Kisovec
www.elektroprom.si

uprava 03-56-57-150
trgovina EVJ Center Kisovec
03-56-71-234
trgovina EVJ Trbovlje
05-90-22-203
storitve 03-56-57-150

- elektroinstalacije
- strojne instalacije
- projektiranje za področje strojnih in elektro instalacij
- geodetske storitve
- daljinsko ogrevanje z lesno biomaso
- kabelsko komunikacijski sistemi
- grafitne ščetke
- trgovine EVJ Center
- delovni stroji in nizke gradnje
- bar Sedmica

lokalna televizija ETV

http://etv.elektroprom.si
komerciala:
03-56-57-150
uredništvo:
03-56-57-177

107.8
radio velenje

www.radiovelenje.com

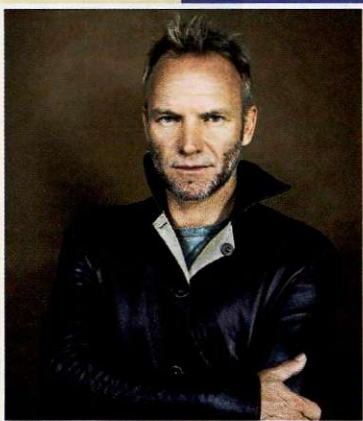
03/ 897 50 03

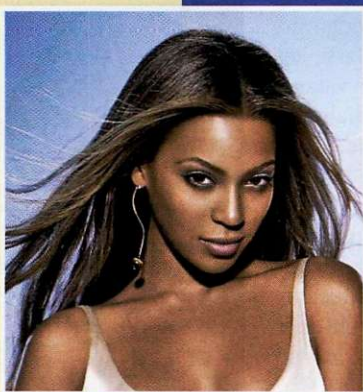
Bogati v svetu glasbe

S tem da glasba ne prinese dovolj kruha, bi se strinjal marsikateri glasbenik. Vendar je pri nekaterih prav obratno. Glasba jim prinaša vrtoglave vsote. Med slednje lahko uvrstimo Madonno, Beyonce in Stinga. Slednje in še nekatere druge je namreč revija Forbes razglasila za največje glasbene zaslužkarje preteklega leta. V časih, ko glasbeni posel trpi zaradi nezakonitega presnemavanja plošč, iznajdljivi glasbeniki poskušajo najti druge načine za služenje denarja.

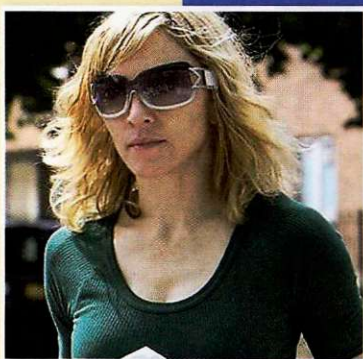
Najspretnjša v tem je bila v zadnjem letu povratniška skupina The Police. S turnejo, na kateri so iz naftalina za več kot 4 milijone oboževalcev potegnili svoje stare uspešnice, kot sta Roxanne in I'll Be Watching you, so člani skupine s Stingom na čelu zaslužili kar 115 milijonov dolarjev. Druga na lestvici je multitalentirana nekdanja članica dekliške skupine Destiny's Child Beyonce. V preteklem letu je v žep pospravila zavidljivih 80 milijonov dolarjev. Največji delež tega bajnega zaslužka predstavlja izkupiček od prodaje vstopnic za koncerte v okviru njene zadnje turnee, kar nekaj milijonov pa je Beyonce zaslužila tudi s filmskimi vlogami in reklamami za različna modna in kozmetična podjetja. Na tretjem mestu je pristal evropskemu poslušalstvu precej neznan pevec countryja Toby Keith, ki je v zadnjih 12 mesecih zaslužil 48 milijonov dolarjev. Večino denarja je zbral s turnejo, veliko mu je prinesla reklamna kampanja za podjetje Ford Motor, kar nekaj pa je zaslužil tudi z verigo restavracij z njegovim imenom. Na lestvico petih največjih zaslužkarjev sta se uvrstila še Justin Timberlake s 44 in Madonna s 40 milijoni dolarjev zaslužka v zadnjem letu.

S skupino Police je iz naftalina potegnil stare uspešnice ... in zaslužil!

V preteklem letu je v žep pospravila 80 milijonov dolarjev.

Med največjimi zaslužkarji je tudi Madonna.

Ninini čevljički

Kmalu bomo dočakali novo kolekcijo čevljev Nine Osenar, ki slovi tudi po tem, da se bojuje za pravice živali. Prav zato njeni čevlji ne bodo usnjeni. Nina Osenar je že tri leta vegetarijanka in se iz dneva v dan trudi, da bi bila boljši človek. »Ne nosim usnja in sem strogo proti krznu,« je za 24ur.com zaupala voditeljica, pevka, po novem pa tudi igralka. »Ljudi nočem na silo prepričevati v nekaj, česar nikakor niso pripravljeni sprejeti, vseeno pa se trudim na nevsipljiv način opozoriti na kakšno stvar, od posameznika pa je odvisno,

Misica, pevka, voditeljica in igralka bo odslej še oblikovalka.

ali namig sprejme ali presliši. Žal večina ljudi še vedno živi po načelu ignoranca je blagoslov.« Nina pa ne želi samo opozarjati, naj bomo do živali bolj humani, temveč se že dolgo poigrava z idejo, da bi v zvezi s tem naredila tudi nekaj konkretnega. Dokler ni bila dovolj znana, je tisti, ki bi lahko uresničili njeno zamisel, niso bili pripravljeni poslušati. Zdaj so ji prisluhnili in Nina bo končno lahko uresničila svojo idejo. »Mnogi si še vedno predstavljajo, da mora biti dober čevljev usnjen, pa ni res,« pravi. »Prav zato sem ful vesela, da bo kmalu izšla moja kolekcija NE-USNJENIH čevljev.« Poudarila je še, da so narejeni iz izjemno kakovostnih materialov, ki so za nogo vsaj tako blagodejni kot usnje. Predstavila bo različne modele.

Izgubila je skrbništvo

Igralka Sharon Stone, ki ji moramo priznati, da je ena najprivlačnejših 50-letnic, se je na sodišču pravdala z nekdanjim možem Philom Bronsteinom za skrbništvo nad svojim posvojenim sinom Roanom. Igralka je bila v »boju« poražena, saj je izgubila skrbništvo. Lanskega oktobra naj bi se bila Sharon in Phil dogovorila o skupnem skrbništvu nad Roanom, ki sta ga posvojila v svojem šestletnem zakonu. Sodišče je namreč odločilo, da bo »gospod Bronstein dobil izključno pravico do skrbništva nad sinom, vse pritožbe gospe Stoneove pa so zavržene«. Par je bil skupaj med letoma 1998 in 2003, ločitev pa je bila končana januarja 2004.

Sodišče ji ni prisodilo skrbništva nad sinom.

Afrika v Sloveniji

Minuli konec tedna je mlada Sandra Auer v Mariboru posnela najnovejši videospot za pesem Vroča kakor Afrika. Na Mariborskem Pohorju je pri slapu Skalce (nekateri ga poznajo tudi pod imenom Framski slap) trideset-članska ekipa posnela zanimive kadre gotovo najbolj vročega Sandrinega videospota doslej. Pevka je režiserju zaupala, da si v spotu želi pravo afriško okolje, ker pa bi bilo snemanje v Afriki prenaporno in predrago, sta dobila idejo, da bi Afriko prinesla kar na Štajersko. In sta jo. V videospotu tako nastopajo temnopolti statisti, ki igrajo vlogo vzhodnoafriških Masajev, prav tako je Sandra k sodelovanju privabila Tarzana, sama je namreč igrala vlogo Jane. Glede na to da se je temperatura med snemanjem dvignila komajda kaj čez ničlo (v mestu so bile 4 stopinje, v hribih pa seveda še manj), je bilo prikazati vroče afriško okolje precej težje, kot so načrtovali,

Vroče ozračje je ustvarila v hladni Sloveniji.

a jim je tudi s pomočjo vročega čaja, ki ga je za številčno ekipo ves čas pripravljala Sandrina mama, uspelo. Na posnetkih po trditvah režiserja ni videti, da bi koga zeblo. Videospot se že obdeluje in bo kmalu dobil svojo končno podobo.

Natalie Portman spet samska

Ena najbolj znanih mladih igralk Natalie Portman nima sreče v ljubezni. Pred kratkim se je razšla s fantom, folkrokerjem Devendro Banhartom. 27-letna Portmanova se je začela s prav tako 27-letnim Banhartom, teksaškim glasbenikom venezuelskega rodu, srečevati po nastopu v njegovem videospotu Carmensita. Sodelovati sta začela, ker je Natalie, navdušena nad njegovo glasbo, rokerja prosila za sodelovanje v neki dobrodelni akciji, uslugo pa mu je vrnila z nastopom v videu. Iskric med njima so preskočile že na snemanju. Kmalu zatem je mladi par tudi javno pokazal svojo ljubezen, ko so ju opazili med poljubljanjem na newyorških ulicah in na romantični večerji.

Skupaj sta tudi potovala, med drugim v Francijo in igralkin rodni Izrael. Portmanovo, ki je pred kratkim v Benetkah predstavila svoj kratkometražni režijski prvenec, so pred časom povezovali z mehiškim igralskim lepotcem Gaelom Garcio Bernalom.

Srečo ima pri izbiri filmov, ne pa v ljubezni ...

odpelji Fiat 500

Nagradno žrebanje

Ne potrebujemo 500 besed, da bi ga opisali, ker je preprosto čudovit. Je eleganten in športen, diši po klasiki in je istočasno sodoben, je divji in romantičen.

S sodelovanjem v nagradni igri je novi Fiat 500 lahko predvsem vaši! Sodelovati je enostavno. Če boste v času nagradne igre katerikoli dan v tednu igrali na igralnih avtomatih, boste prejeli kupone, s katerimi boste lahko sodelovali v sredinih žrebanjih ob 23. uri, izmenično v Perli in Parku.

Ob vsakem tretjem obisku boste prejeli tudi kupon Postrgaj in zadeni, s katerim boste lahko osvojili lepe nagrade, med njimi je tudi navigacija Garmin.

15.9.-12.11.2008

Skupni nagradni sklad: 150.000 €

Nagrade:

- 1. nagrada: **Fiat 500 1.2 pop**
- 2. nagrada: **2.000 €**
- 3. nagrada: **1.000 €**

Sredina žrebanja ob 23. uri:

24. 9. - Park	22. 10. - Park
1. 10. - Perla	29. 10. - Perla
8. 10. - Park	5. 11. - Park
15. 10. - Perla	12. 11. - Perla

www.hit.si

Trenja brez Janše

Magični gledalec

Oddaja Trenja na Pop TV je tudi tokrat nekoliko zvođenela. Toda glavni krivec za to to pot ni bil voditelj oddaje Uroš Slak.

Krivca sta bila pravzaprav dva, in sicer Janez Janša ter plemeniti Zmago Jelinčič. Slednji je menda udeležbo najprej potrdil in si kasneje premislil, kar pravzaprav ni nič nenavadnega. Bolj pa me je zmotila odsotnost Janeza Janše. Zagotovo je imel dober razlog, da je udeležbo odpovedal, saj so se tako kopja lomila na njegovem hrbtu. Pravih »trenj« tako niti ni bilo, bil je bolj pogovor starih prijateljev. Kar je pravzaprav še bolj privlačno, saj mi tokrat ni bilo treba poslušati gostilniškega vpitja. A da ne bom komu delal krivice: ne verjamem namreč, da bi navzočnost Janše in Jelinčiča pripomogla k bolj »gostilniški debati«, verjetno pa bi bili zato predstavniki »svete trojice« KGB agresivnejši, kot so sicer. Ko sem poslušal Katarino Kresal, se mi je zdelo, kot da bi poslušal strogo učiteljico, ki ošteva porednega učenca Janeza, pa čeprav ga ni poleg, medtem ko je Pahor igral nekakšnega »očka«, ki svojega sina prijateljsko opominja. Sicer pa je Pahor v začetku oddaje deloval utrujeno, kot da bi se ustrašil naporne premierske funkcije, le da ga tokrat ni zalival znoj kot pred volitvami. Saj ima ne nazadnje zmago v žepu, toda čakajo ga novi napor: pogajanja s koalicijskimi partnerji in sestava vlade. Saj veste, to je tako kot s poroko: ko se enkrat poročiš, se zadeva ne konča, ampak šele dobro začne. Precej medel je bil tudi Bojan Šrot, ki se je s svojim globokim glasom (globoka grla?) oglasil le tu pa tam.

Toda oddaja kljub temu še zdaleč ni bila dolgočasna. Uroš Slak je namreč svoje sogovorce kar nekajkrat spravil v neprijeten položaj. Na primer ko je Pahorju zavrtel izjave »jurišnikov« iz SD, kako je nujno potrebno, da »spakirata kufre« tako tožilka Brezigarjeva kot direktor policije Romšek. Prav tako Slak

ni ostal dolžan Erjavcu, ki je še nedavno resno dvomil o sposobnostih Boruta Pahorja za premierski položaj, sedaj pa je pripravljen iti v koalicijo le s postkomunističnimi strankami. V zadrego je spravil celo Bojana Šrota z vprašanji o pogajanjih med njim in Pahorjem o morebitnem koalicijskem povezovanju. Tudi Kresalova se je nerodno izmikala, ko je morala pojasnjevati (ne)povezanost njenih pozivov Karlu Erjavcu, naj odstopi, češ da so Erjavca pozvali k odstopu kot obrambnega ministra, sedaj pa se z njimi pogaja kot predsednik stranke. Tudi prav!

Ne nazadnje je bilo zabavno poslušati že stokrat izrečene Pahorjeve obljube, kako bo previden pri kadrovanju in da bo zamenjal samo tiste, ki svoje delo slabo opravljajo. Začuda se je njegovim obljubam pridružil tudi Gregor Golobič, ki naj bi menda znova postal glavni kadrovnik v državi. In kolikor ga poznam, je kombinacija Pahorjevih obljub in Gregorja Golobiča nekaj takšnega, kot bi dajal kokoši v varstvo lisici. Zato je bilo prav hecno Golobičevu pametovanje o tem, kako so dosedanja oblastniki partijsko upravljali državo in se z njo še vedno enačijo v smislu besed francoskega kralja: »Država sem jaz.« Mar niso tega počeli prav Golobičevi pribojnik?

HOROSKOP

Oven
21.3.-20.4.

Kmalu se boste lahko sprostili do te mere, da se ne boste bali kdaj narediti kakšne napake. Obrestovalo se vam bo vaše preteklo učinkovito delo in močna volja. Imeli boste zelo lep konec tedna.

Bik
21.4.-21.5.

Bodite še bolj premišljeni pri svojih dejanjih, saj se vam utegne kakšna nepremišljenost maščevati. Bodite odkriti do svojih sodelavcev, a se ne spuščajte v prepire z njimi. Kmalu se bo samo pokazalo, kdo ima prav.

Dvojčka
22.5.-21.6.

Veliko boste imeli povedati svojemu partnerju oziroma partnerki, in tudi če se vidite v določenem trenutku drugje, se potrudite za ta pogovor, dokler je to mogoče narediti. Kmalu boste lahko uredili vse drugo.

Rak
22.6.-21.7.

Prepričani boste v svoj prav, ko se boste ta teden prepirali s svojo družino, a bo konec koncev kazalo, da so se vsi zarotili proti vam. Potruditi se boste morali za malo boljšo komunikacijo.

Lev
22.7.-21.8.

Nekoliko boste zaskrbljeni zaradi različnih stresnih situacij, ki so se razvile v vašem domu. Vsekakor bo kazalo, da se ne boste mogli sprijazniti z določenim izidom, kar bo potegnilo za sabo več opravkov.

Devica
22.8.-21.9.

V naslednjih dneh boste imeli veliko dela in skrbi, toda s svojo vztrajnostjo boste vse dosegli. Finančno bo ta teden za vas nekoliko ugodnejši kot ponavadi in boste lahko prihranili več kot ponavadi.

Tehtnica
22.9.-22.10.

Kmalu se bo vse izjasnilo in lahko se boste potrudili za kar največji dobiček. Vse delo, ki ga boste opravljali ta teden, vam bo neverjetno uspevalo. Veselili se boste vsakogar, ki vam bo prišel na pot.

Škorpion
23.10.-21.11.

Vse, kar je mogoče, boste lahko uredili samo z enim pogovorom, zato si morate zanj vzeti čas. Pogoj pa je, da k pogovoru pristopite zelo zbrano in predvsem zelo pripravljeni. Nikakor vas ne sme čustveno zlomiti.

Strelec
22.11.-20.12.

Vsi stiki, ki ste jih navezali v tem času, so nadvse koristni, predvsem pa prijetni. Veliko dela imate in ne boste zaspali – vsaj intelektualno ne. Posledično bo tudi vaš bančni račun primerno poln.

Kozorog
21.12.-19.1.

Med tednom boste imeli veliko težav in ne boste mogli delati ničesar zanimivega, zaposlovala vas bo le služba. Težave se bodo začele reševati proti koncu tedna.

Vodnar
20.1.-18.2.

Situacija, ki vam je nekoliko zatresla tla pod nogami, se je umirila in se boste lahko spet zbrali. Delo vam bo šlo od rok izjemno dobro in tudi počutili se boste lepo. V soboto sledi srečanje.

Ribi
19.2.-20.3.

Kmalu se boste lotili nove naloge, manjka vam le še dopolnilo k tisti, ki jo končujete. Veliko dela boste imeli s pripravami, a vam ne bo niti najmanj žal. Konec tedna bo lep.

Radijski program
za slovensko
manjzino
v sloveniji

SESTAVIL: JOŽE BERDON	NIZKA LEŠENA POŠODA Z UŠESI	VAS MED N. MESTOM IN SEMIČEM	ČEŠKI EKONOMIST (OTA)	RUSKO MESTO, NEKDANJI KALININ	HORMON NADLE- DVIČNE ŽLEZE	MLADA RAČA, RAČKA
UMRLI SL. METRO- POLIT (ALOJZIJ)						
NEPRI- JETNO DEJANJE						
NAŠ NAJVEČJI EPIK (ANTON)						
FRANCO NERO			PREGOVOR			
			PO ALKI ZNANO MESTO			
GESLO	ALENKA STRNAD			NATRIJ		
	OBROK HRANE			DROG ULICNE SVETILKE		
						ORGAN VIDA
			SPODNJA PLOSKEV			
			OSEBNI PRAZNIK			
	NAŠ POKOJNI PEŠNIK (JANEZ)	GERMANIJ HRVAŠKI PISATELJ LOVRAK			PAKETI, ZAVITKI	NAŠ NEKDANJI NOGOMETAS (MARINKO)
			BOLEČINA			
			DAMJANA GOLAVŠEK			
		VZPETINA, HRIB				

BRANIK, LIBERO, EKONOM,
JŠ, INA, SAM, ID, OKRASKI,
OŽBOLT, RO, MO,
SVOBODOLJUBNEŽ, LAGER,
NEENAČBA, EROTIKI, ZI,
NED, POT, OKRET, ON, IVAK,
MAVRA, LOG, TI, OMAN,
OR, EVA, ENTLANJE, ENTER,
VAGONČEK, CROCE

1. nagrada: **CVETKA KERMAVNER**
Jakčeva 13, 1119 Ljubljana

2. nagrada: **KAJA ŠPILER**
Južna cesta 105, 6310 Izola

Dobitnicama čestitamo in ju hkrati prosimo, da nam pošljeja fotokopijo svoje davčne številke, kar je pogoj za izplačilo nagrade.

1. nagrada: povratna letalska vozovnica na *Adriini*
redni liniji **Ljubljana–Dunaj**

2. nagrada: povratna letalska vozovnica na *Adriini*
redni liniji **Ljubljana–Zürich**

Pravila nagradne igre so objavljena na spletni strani **www.demokracija.si**.

Nagradno križanko izrežite
in najpozneje do **9. 10. 2008**
pošljite na naš naslov:

**Demokracija, Mivka 25,
1000 Ljubljana,
s pripisom "Nagradna križanka".**

VČERAJ, DANES, JUTRI ...

➤ **29.9.1923** Velika Britanija je dobila od Društva narodov mandat za upravo nad Palestino.

➤ **30.9.1918** je postala Nemčija republika. Zadnji nemški cesar Viljem II. je odstopil.

➤ **30.9.1943** se je začela t. i. pohorska afeta. Ustrelili so prve 3 novince med partizani, ki so jih imeli za sumljive ...

➤ **30.9.1992** se je začelo v slovenskih bankah menjavanje denarnih bonov za nov slovenski denar – tolar. Dotedanje bone so zamenjali v razmerju 1 : 1.

➤ **1.10.1814** se je v Cerknem rodil dr. Franc Močnik, vitez matematičnega peresa.

➤ **1.10.1949** je prišlo do združitve vseh kitajskih ozemelj v eno državo LR Kitajsko.

➤ **2.10.1869** se je rodil indijski politik in borec za neodvisnost Mahatma Gandhi.

➤ **2.10.1942** so Nemci v Mariboru ustrelili 144 talcev.

➤ **2.10.1990** je Janez Drnovšek na seji predsedstva Jugoslavije očital vodstvu JLA, da s svojim slepim, togim zaostrovanjem odvrča vsako možnost za sporazum s Slovenijo.

➤ **2.10.1991** je slovenska skupščina sklenila, da se po izteku trimesečnega brionskega moratorija nadaljuje izvajanje slovenskih osamosvojitvenih aktov.

➤ **3.10.1922** se je v Ljubljani rodil pesnik, scenarist in filmski režiser France Kosmač.

➤ **3.10.1925** se je rodil ameriški pisatelj Gore Vidal (Julian in Washington, D.C.). Rekel je: »Nikdar ne imej otrok, privošči si le vnuke.«

➤ **3.10.1990** je prišlo do vnovične združitve obeh Nemčij in s tem do konca hladne vojne.

➤ **3.10.1990** sta republiška sekretarja za notranje zadeve in za obrambo Igor Bavčar in Janez Janša predstavila Manevrsko strukturo narodne zaščite kot novo slovensko oboženo silo.

➤ **4.10.1582** so na ukaz papeža Gregorja XIII. pri štetju izpustili 10 dni, kolikor je znašala razlika zaradi nepravilnega obračunavanja sončnega leta, in naslednji dan prešli na 15. oktober.

➤ **4.10.1990** je predsednik Socialistične stranke Slovenije Viktor Žakelj vložil skupščinsko pobudo za razpis plebiscita za samostojno državo Slovenijo.

➤ **4.10.1991** so predstavniki Evropske skupnosti na mirovni konferenci o Jugoslaviji v Haagu izjavili, da dopuščajo možnost priznanja republik, ki to želijo.

➤ **5.10.1954** so podpisali londonsko spomenico o soglasju med vladami Italije, Združenega kraljestva, ZDA in Jugoslavije, ki ugotavlja, da mirovne pogodbe o STO, sklenjene 15. septembra 1947, ni mogoče izvesti.

POGLED NAZAJ (OD 29. 9. DO 6. 10.)

Univerzitetna knjižnica

Zametki splošnih javnih knjižnic so začeli pri nas nastajati konec 18. stoletja. Za delo so se pripravljali bogoslovci, ki so kasneje kot duhovniki po župniščih vodili bralna društva.

Ko je bila leta 1919 ustanovljena slovenska univerza, nekdanja deželna študijska knjižnica v Ljubljani z 18 čitalniškimi mesti ni mogla zadostiti potrebam. Po dolgem pregovarjanju in zbiranju denarja je predsednik Slovenske akademije znanosti **5. oktobra 1936** zasadil prvo lopate za graditev univerzitetne knjižnice.

Univerzitetno knjižnico, ki so jo zgradili leta 1941, je projektiral arhitekt Jože Plečnik. Zaradi okupacije ni bilo slovesnega odprtja, ampak jo je univerzitetni svet maja 1941 zasedel, da se ne bi vanjo vselila italijanska vojska. Knjižnica je po vojni dobila status Narodne in univerzitetne knjižnice (NUK).

Sodstvo v socializmu

Kljub prepovedi vmešavanja lokalnih oblasti v delo sodišč je šel razvoj svojo pot. Navodila od zgoraj so bila nejasna in dvomna, odločitve o tem, kje je meja med neposrednim vpletanjem v delo sodišč in posrednim političnim vplivanjem, je bila največkrat prepuščena lokalnim partijskim komitejem, ti pa so si navodila

višjih forumov pogosto razlagali po svoje. Že tako omejeno neodvisnost sodstva je spoštoval le malokdo, sodne odločitve so napadali celo v tisku. Nestrinjanje s posameznimi odločitvami sodišč se je večkrat sprevrglo v udrihanje po sodstvu, češ da ne razume revolucionarnih sprememb v družbi, podlega preživetju miselnosti in se zateka k formalizmu, s katerim varuje predvsem nasprotnike socializma.

Nič bolj spoštljivi do sodstva niso bili najvišji partijski voditelji. Svoje nestrinjanje z delom sodišč je **3. oktobra 1945** izrazil tudi predsednik komunistov in države Tito. Pred množico v Trebinju je dejal: »V naši državi je sleherni človek podrejen javnemu mnenju, mnenju skupnosti, kritiki. So mar sodniki kaj drugega?« In nadaljeval: »Imamo tudi take sodnike, ki jim ne zaupam, da imajo pri izpolnjevanju svoje dolžnosti dobre namene ... Naj si zapomnijo, da imamo v naši skupnosti tudi vrhovno nadzorstvo, in sicer ljudstvo – temu nadzorstvu pa se ne bo izognil nihče in ti ljudje ne smejo prav nič godrnjati, zakaj ljudstvo ima pravico, da jih nadzoruje in da pove, kaj je pravično in kaj ne.«

Sojenje v Nürnbergu

V Nürnbergu se je **1. oktobra 1946** končalo sojenje nacističnim zločincem, ki se je začelo 20. novembra 1945. Sodišče so sestavljale zmagovalke ZDA, Velika Britanija, Sovjetska zveza in Francija. Hitler je ušel sojenju zaradi samo-

mora, njegov namestnik Martin Bormann je »umrl« v nepojasnjenih okoliščinah, Goering pa si je sodil sam 15. oktobra. Dvanajst obtoženih so obsodili na smrt z obešenjem.

Nürnberško mednarodno vojaško sodišče je določilo najmanj tri ključne elemente sodobne sodne prakse. Uzakonilo je »zločin proti miru« (pripravljanje in vodenje agresivne vojne), »vojni zločin« (kršitev vojnega prava in običajev) in »zločin zoper človečnost« – temeljne postavke civiliziranega sveta. Za nekatere pravnike je bilo sojenje sporno, ker je sodišče sodilo na podlagi zakonov oziroma določil, ki so jih postavili šele po storjenem dejanju – torej po zakonih, ki so jih upoštevali »za nazaj«.

Spoštovani bralci,

uredništvo si pridržuje pravico do krajšanja pisma, ki presegajo dolžino 45 vrstic. Pisma bralcev objavljamo v skladu z načelom profesionalne novinarske etike, katere namen je služiti interesom javnosti ne glede na politično, svetovnonazorsko ali kakršno koli drugo prepričanje.

št. 37/29

Slavko Gaber novi baron Ravbar? (1)

Spoštovani! Pišem vam po pooblastilu dr. Slavka Gabra in dr. Milice Antić Gaber. Glasilo Demokracija je dne 11. 9. 2008 objavilo tekst, ki je poln neresnic, povezanih z dr. Slavkom Gabrom in njegovo ženo dr. Milico Antić Gaber.

Dne 11. 9. 2008 ste v Demokraciji na 29. strani objavili članek z naslovom Slavko Gaber novi baron Ravbar?. Tekst – podobno kot pred tem že dva, ki ju je objavilo Glasilo Demokracija na podobno temo – temelji na izmišljotinah in lažeh. Ob naslovu je naslednja preverljiva laž v podnaslovu: »V Ravbarjevem oziroma Zgornjem gradu naj bi po govoricah ta čas kraljeval nekdanji minister za šolstvo Slavko Gaber s svojo družino ...« V podobni maniri je napisan tekst v celoti.

Tako seveda ne drži, da je devetletka ... izobraževalni konstrukt takratnega ministra za šolstvo ... – uvedena je bila po večletni javni razpravi in na podlagi zakona, ki ga je sprejel Državni zbor Republike Slovenije. Prav tako dr. Igor Saksida ni »prijatelj Gabrove žene Milice Antić Gaber ...« in dr. Milica Antić Gaber tudi ni del nikakršne naveze Gaber-Saksida-Grginić. Nihče iz družine Antić-Gaber tudi ni lastnik/lastnica omenjene založbe, v tej založbi nima nikakršnega lastniškega deleža in z njimi nima nikakršnih »navez«. Tudi ne drži, da so »vsi novodobni avtor-

ji knjig, izdanih pri založbi Izolit, (...) tesni sodelavci Gabrove žene (...)«. Še več, dr. Milica Antić Gaber ni bila nikoli v nikakršnih stikih s to založbo. Zanj ni nikoli pisala, z njo ni imela nikakršne pogodbe. Posledično od te založbe ni prejela ne tolarja ne evra.

Kronsko blatenje tokratnega zapisa pa je še dodatna laž: po novem naj bi družina Gaber-Antić imela v lasti kar Ravbarjev dvorec v Mengšu in naj bi v njem tudi prebivala. Laži, zapisane v vašem časopisu, blatijo dobro ime družine Gaber-Antić in so celo za Glasilo Demokracija presegle še dopustno mero. Bralkam in bralcem Demokracije predlagam, da resničnost trditve glasila, ki ga prebirajo, preverijo z obiskom Ravbarjevega dvorca. Na osnovi tam videne bodo brez težav sklepali tudi o verodostojnosti in resnicoljubnosti Demokracije.

Od glasila Demokracija pa v imenu svojih strank zahtevam najkasneje v roku 8 dni po prejemu tega dopisa: objavo tega dopisa, znanje v tekstu navedenih laži in opravičilo. V upanju na mirno rešitev te zadeve vas lepo pozdravljam.

Veljko Jan, odvetnik, Škofja Loka

št. 38/19

Pogledi iz Amerike ob volitvah (1)

Izid volitev je za pripadnike slovenske pomladi in za vso Slovenijo res žalosten (pol)korak nazaj. A vendar gre brez dvoma za moralno zmago, na katero so lahko pomladno-demokratske stranke ponosne. Levica iz starih komunističnih korenin je šibko zmagala le s pomočjo izredno pristranskega tiska in najbolj zlobnih, spet povsem nedokazanih podtikanj, laži in namišljenih afer, s katerimi praviloma poskuša odvrniti pozornost in roko pravice od resničnih zločinov, množičnih grobišč in »preštevanih kosti«, nekdanjega in nedavnega ropanja slovenskega

premoženja, zatiranja človekovih pravic, ponarejanja zgodovine in lažnega, zlobnega rušenja slovenskega ugleda v svetu. Kako sramoten način zmagovanja po starem komunističnem receptu, kjer je po poročilu Delovih povabljenih komentatorjev Milana Balažica in Sama Uhana v zadnjem tednu pred volitvami vplival na za levico ugodne rezultate tudi nastop Milana Kučana, zadnjega komunističnega vodje in medijsko zgrajene kulturne osebnosti slovenskih komunistov. Škoda seveda, da lahko stari in novi tovariši še vedno vlečejo za nos toliko Slovencev. Sam sem kot slovenski in ameriški državljani in tudi kot sociolog in socialni psiholog (morda po petih letnikih filozofije tudi nič manj filozof kot npr. dr. Spomenka Hribar in podobni filozofski ustvarjalci javnega mnenja v Sloveniji) trdno prepričan, da če bi tisti, ki so tako vneto tiskali dolge romane laži in povsem neutemeljene »prerokbe« globoke (dejanske ali hlinjene) paranoje zoper Janeza Janšo in koalicijo, pošteno objavljali tudi drugo plat zvona, morda kdaj tudi kake naše prispevke (npr. Strategijo lažne zastave in Poglede ob volitvah), ki so jih pravočasno dobili, bi gotovo manj volivcev poslušalo in volilo dediče ali idejne naslednike komunistične partije, med njimi npr. Golobiča, ki ga je v ameriški reviji tako pristno predstavil dr. Slavoj Žižek, ideolog njegove in »liberalne stranke«, da bi že samo Žižkovi dobesedni citati prenekateremu Slovencu odprli oči! Le kako to, da niso nikjer na levi pošteno navedli, kaj je o »bodočem slovenskem Stalinu« Golobiču za tujce povedal marksist dr. Žižek, o katerem se tuja revija sprašuje, ali je akademik ali komedijant. Zakaj se to, kar je izjavil za revijo v Ameriki, ne sme zvedeti tudi v Sloveniji? Hvaležni pa smo lahko Družini,

Ognjišču in Demokraciji za objavo tudi teh Žižkovih citatov, ki jih je levica zamolčala.

Vsekakor pomladni Slovenci, ki smo bliže od komunistov preganjanemu dr. Pučniku kot komunističnemu vodji »dr.« Kučanu, bliže pri živem telesu zažganemu škofu Vovku kot njegovemu zasliševalcu in Kučanovemu sodelavcu dr. Roterju, bliže uporniku in uspešnemu političnemu voditelju Republike Slovenije in Evropske zveze Janši kot »novemu slovenskemu Stalinu« Golobiču, bliže od komunistov zaprtemu in utišanemu mednarodno priznanemu pisatelju Jančarju kot marksističnemu ideologu, komedijantu Žižku, bliže poštenemu rodoljubnemu kmetu Ivanu Omanu kot tajkunu in gospodarju časopisnih omrežij Bošku Šrotu ... Tisti Slovenci, ki smo bliže evropskim krščanskim in demokratičnim izročilom kakor rdeči sovjetski zvezdi, ne smemo izgubiti poguma, volje in vztrajnosti v delu za dobro Slovenije. Bolj kot kadar koli moramo v Sloveniji, zamejstvu in po svetu zastaviti vse svoje moči za rast in vzpon lepše, srečnejše, bolj poštene in uspešne, v domovini strpne in v svetu spoštovane Slovenije! Za vse to nam morajo biti tudi zadnje volitve močna vzpodbuda in izziv!

Prof. dr. Edi Gobec, Cleveland

Avtogol predsednika ZB

Kar nekaj časa smo v tem vročem predvolilnem poletju spremljali preobrazbeno ofenzivo Stanovnikovih borcev. Najprej so se preimenovali v borce za vrednote NOB, nato so se odrekli vsemu iz nekdanje komunistične oblasti in naj torej ne bi imeli nič skupnega z njenimi napakami (sploh pa ne z zločini!). Na zunaj to poudarjajo z novo modo: zguljeno titovko je zamenjala t. i. triglavka z zvezdo ►

► in slovensko trobojnico. Pravijo, da tako samo uresničujejo odlok IOOF, ki je že davnega leta 1941 predpisal takšno pokrivalo. Ne-poučeni mladci se res lahko vprašajo, zakaj neki vso vojno in še 62 povojnih let niso upoštevali odloka (v lani izdanem Slovenskem zborniku je celostranska slika partizana-lutke z inkriminirano titovko). Bolje poučeni pa seveda vemo, da je rabo trobojnice prepovedal TITO. Ko so hoteli ultraboljševiki v OF »proletarski brigadi T. Tomšiča« nataktni rdečo zvezdo s kladivom in srpom, je celo Kominterna preprečila ime in simbole. Moda (Stanovnikova) pač ne more biti trajnica. Ali naj bi šele sedaj napočila možnost za popolno uresničenje vseh zamisli IOOF? Ali pa je nemara treba sedanjim rodovom prikriti prizadevanja za sovjetizacijo Slovenije, ki so se jasno pokazala tam, kjer so na t. i. osvobojenih ozemljih razglašali sovjetske republike kot po tekočem traku (Lož, Dražgoše, Jurklošter oz. Kozjansko in še marsikje).

Lišpanje pa ni omejeno le na zunanost borčevske organizacije, ampak je zajelo tudi njeno notranjost oz. vsebino. Tigrovce (TIGR), ki so jih med vojno vneto »odstranjevali«, so sprejeli za svoje. Tudi osvoboditev talcev iz celjskega Starega piskra si lastijo, čeravno edini še živeči udeleženec tega podviga trdi, da partija o njem ni ničesar vedela. Vrhunec zamegljevanja, sprenevedanja in celo ponarejanja pa so izjave borčevskih veljakov, predvsem Stanovnika, da so se partizani samo bojevali proti okupatorjem in jih pregnali, za vse, kar se je dogajalo

RADIO
96,4 MHz
Ta pravi!
Slovenske gorice

Tirg osvoboditve 5, 2230 Lenart, tel: 02/729 02 20, 720 73 24, fax: 02/720 73 22
ELEKTRONSKA POŠTA: radio@radio-rsg.si, INTERNET STRAN: www.radio-rsg.si

RADIO DMEV

97.2, 99.5, 103.7, 106.2 MHz
UKV, STEREO, RDS

po osvoboditvi, pa je odgovorna tedanja (komunistična) državna oblast. Toda ko človek gleda sliko t. i. prve slovenske (ajdovske) vlade, vidi v njej samo člane najvišjega slovenskega partizanskega vodstva. In nedvomno najpomembnejši med njimi – Kardelj – je postal minister za konstituantno v Beogradu, Stanovnik pa (resda malo kasneje) njegov osebni tajnik. Vodstvo NOB je torej ne šele po vojni, ampak že med njo bilo dejanska (komunistična) oblast. Zavezniško priznanje je to dejstvo samo potrdilo. Znano je, da je bila ZB vsa povojna leta najtrdnější podpornik in celo garant komunistične oblasti. Zato je sedanje Stanovnikovo zagotavljanje, da ni »imela nič« z njo, debela laž! Če nič drugega, vpliv in ugodnosti, ki jih borci uživajo še dandanašnji, razkrivajo njene kratke noge.

Laganje pa seveda ni »izbruhnilo« šele sedaj, temveč sega daleč nazaj, celo v leta neposredno pred drugo vojno. Ko smo sedaj lahko pametni za 70 let nazaj, smemo pritrditi dr. Bučarju, da »glavni cilj komunistov ni bila osvoboditev« (Rojstvo države), ampak »oblast in samo oblast« (D. Pirjevec-Ahac, Dnevnik in spominjanja, str. 53). Boj za osvoboditev izpod okupatorja (in njegovih domačih pomagačev) je bila torej le vaba za naivne Slovence (dr. M. Šnuderl: »... Potrebna so naša imena in pomoč«, Dnevnik, str. 125) in hkrati še do današnjih dni uporabna krinka za resnično temeljno vizijo NOB, namreč prevzem (totalitarne) oblasti! Oborožen boj za oblast je Kardelj napovedal že oktobra 1940, ko je na 5. konferenci KPJ obljubljal: »Tolkli bomo buržuazijo,« decembra 1941 pa pisal o nujnosti t.

i. osvobojenega ozemlja, na katerem »bodo vzpostavljeni elementi nove ljudske oblasti« (DLRS 1, str. 99). B. Kidrič že 10. 1. 1942 piše: »Terenski odbori OF lahko igrajo vlogo organa ljudske demokratične oblasti« ((DLRS 2, str. 60) in s tem samo potrjuje opažanje M. Šnuderla »Peter se pripravlja na popoln prevzem oblasti« (Dnevnik, str. 125). In ne nazadnje, če se partizansko vodstvo ne bi načrtno bojevalo za oblast, pač ne bi moglo v tednu dni po koncu vojne suvereno prevzeti popolne oblasti. Boj proti okupatorju je bil torej v prvi vrsti neprijetna nujnost, ne pa temeljna zaveza. Bolj kot to so t. i. domači izdajalci preprečevali komunistom pohod na oblast. Za tako domnevo govori tudi število žrtev vojne: partizani so namreč pomorili bistveno več Slovencev kot okupatorjevih vojakov. Končno pa svoje pove tudi naziv narodnoosvobodilni boj. Dosledna raba predpone »narodno« namreč razločno poudarja, da ni šlo za osebne svoboščine posameznika ali celo njegove človekove pravice v današnjem smislu, temveč za »osvoboditev naroda izpod jarma kapitalistične gospode«. Leninizem, edina ideologija boljševističnega vodstva OF, pa uči, da je »narodna osvoboditev sestavni del boja za ljudsko demokratično oblast« (Šnuderl, Dokumenti, str. 221). NOB je torej boj za diktaturo proletariata. Ker pa je le-to operativno mogoče doseči le z diktaturo njegove avantgarde, torej partije, je edini logični sklep, da je bil boj izključno in samo za oblast le-te. Tako smo razkrili temeljno komunistično laž: trditev, da nihče ne sme odločati ali kar koli početi »v imenu ljudstva«, temveč je vse treba prepustiti ljudstvu samemu,

se zruši na teoretični ugotovitvi, da je dotlej, dokler se »ljudstvo« ne usposobi za vladanje, partija njegov edini pooblaščenec.

Seveda ne bi bilo nič narobe, če bi se komunisti za oblast bojevali z demokratičnimi sredstvi. Toda v vojnem času to sploh ni bilo smiselno niti tega niso hoteli. Saj so vendar posebej čakali na začetek okupacije (okupator jim je z uničenjem prejšnje oblasti olajšal delo!), da so lahko pod krinko vojnih razmer in upora proti okupatorju začeli oborožen boj za oblast. Stališče dr. Bučarja o glavnem cilju komunistov moramo torej dopolniti s spoznanjem, da je bil to oborožen boj za oblast. In le v okvirih ter za potrebe tega boja je potekal tudi upor proti okupatorju. En sam primer je dovolj, da natančno in verodostojno (s cit. partijskih dokumentov!) to pokažemo: Slovenski poročevalec je 24. 1. 1942. objavil »Navodilo IOOF za uničevanje reakcionarne propagandne literature: Plačanci tistih temnih elementov, ki so izdali narode Jugoslavije, jih prodali okupatorjem in ki bi po narodni osvoboditvi radi znova vzpostavili osovraženo gospostvo socialnega izkoriščanja, narodne neenakopravnosti, korupcije ter nasilja nad slovenskimi ljudskimi množicami, so začeli širiti svoje umazane propagandne lističe. Ti lističi se cinično imenujejo: SVOBODNA SLOVENIJA, SVOBODNA SLOVENIJA IN EVROPA, NAPREJ, ZASTAVA SLAVE, ZARJA SVOBODE, PETROV GARDIST. Vsa ta umazana literatura napada OF in KP ter bolj ali manj odkrito izpoveduje, da je treba po izgonu okupatorjev oslepariti slovenski narod in ljudstvo ter povampiriti ti oblast izkoriščevalcev in starih

88,3 & 105,1 MHz
ALPSKI VAL

Radio Alpski val
www.alpskival.net
† 05 38 11 886
† 05 38 11 674

grešnikov. Terenski odbori OF, oddelki Narodne zaščite, bojne skupine NZ, VOS in partizan-ske čete so dolžne: 1. vsako tako umazano literaturo na mestu požgati, tiskarne pa uničiti in onesposobiti za nadaljnje delo; 2. čim bi petokolonci klicali na pomoč okupatorje, brezobzirno uporabiti orožje» (DLRS1, str. 279). Že naslednji dan je VOS »vdrila v prostore Wolfove 12 in zaplenila tiskarski stroj, na katerem so protirevolucionarji tiskali listič Zarja svobode. Tiskarski stroj so prenesli v novonastalo ilegalno partijsko tiskarno« (isto, str. 325). Očitno niti navodilo niti zaplenba nista bili dejanji upora proti okupatorju. Ker je znano, da sta bila VOS in tehnika (tisk) »sestavljena izključno iz članov Partije in tega naši ne dajo iz rok niti ne dovolijo kontrole« (Kardeljevo pismo TITU, 29. 3. 1942, DLRS 2, str. 324), je vse navedeno mogoče razumeti edinole kot dejanje oboroženega boja komunistov za oblast (pod krinko OF)!

Edinole s tega izhodišča je mogoče razložiti vsa partizanska dejanja in ukrepe, od prvega strela pod Šmarno goro do vseh medin povojnih pobojev ter drugih zločinov. In če smo razmišljajoči Slovenci potrebovali toliko leta, da smo to resnico jasno spoznali in utemeljili, kajpak razumemo, da borke in borci v surovih vojnih okoliščinah zaradi agresivne boljševisistične propagande niso mogli niti pomisliti, da bi bili zlorabljeni za sebične partijske vizije. Kdor je le malo posumil, je namreč kar tiho »izginil ali pa se ni vrnil s patrolje«, pravi dr. Bučar. Bilo pa bi razumljivo, da bi vsaj sedaj pokazali na tiste vodilne, ki so jih potisnili v godljo. Saj se edinole tako lahko operejo vsakega suma in dokažejo res izredno junaštvo in domoljubje, ki sta krasila veliko večino navadnih partizanov.

(Op. p.: DLRS so Dokumenti ljudske revolucije v Sloveniji, knj. 1-7)

Peter Mikeln, Petrovč

Svetovni dan varstva živali

Ves kulturni svet praznuje 4. oktober kot svetovni dan varstva živali, ki za nas trpijo in dajejo svoja življenja. V davnih časih

so živalim posvečale pozornost le nekatera verstva (reinkarnacija itd.), pa še ta so ločila živali na koristne, nekoristne in škodljive, lepe in grde itd. Prva društva za zaščito živali so nastala šele v 19. stoletju: v Nemčiji leta 1837, v Franciji 1845, na Dunaju in New Yorku 1866 in v Italiji 1871. Pod krono tedanje kraljice Viktorije leta 1824 je bilo v Veliki Britaniji ustanovljeno najstarejše društvo RSPCA (Royal Society for the Prevention of Cruelty to Animals). Do danes ima že skoraj 100.000 članov, 240 uniformiranih in dobro opremljenih inšpektorjev z javnimi pooblastili ter lastne veterinarske ambulante. RSPCA ima že od 1917 svoja zavetišča za brezdomne živali. Največje združenje, ki združuje društva vsega sveta, je WSPA London, ki vključuje več kot 323 društev in katerega članica je tudi Zveza društev proti mučenju živali Slovenije. Zelo znano je društvo PETA, ki s svojimi propagandnimi akcijami prodira na vse celine. V Sloveniji smo prvo slovensko društvo proti mučenju živali ustanovili leta 1963, saj je postajalo čedalje bolj nevzdržno, da so se primeri mučenja živali pometali pod preprogo, mučitelji pa ostali nekaznovani. Tudi azilov za zavržene živali ni bilo, ampak jih je po cestah z žico lovil mestni konjar, imenovan šintar, in jih doma na Igu pobijal s kolom, krampom. Čeprav je morda vtis, da društva pri nas delujejo donkihotsko, ni tako. V Sloveniji jih je danes registriranih precej (Celje, Domžale, Koper, Nova Gorica, Ravne na Koroškem, Slovenske Konjice, Trbovlje itd.). Po osamosvojitvi smo v Sloveniji dobili nekaj zavetišč za brezdomne živali. Leta 1987 je bil zavržen osnutek zakona o zaščiti živali, rekoč, da ga ne potrebujemo. S pomočjo WSPA smo leta 1999 le dobili prvi slovenski zakon, ki sankcionira mučenje živali. V restavracijah je čedalje več vegetarijanske hrane, da o vedno manj krzna na cestah niti ne govorim. Kot zadnji uspeh naše zveze štejem sprejetje 342. člena v Kazenskem zakoniku, kjer je zagrožena zaporna kazen tudi do enega leta za storilca, ki mu je bilo dokazano mučenje živali. Državni zbor

Obkrožite eno!

Marija Vodišek

Državnozborske volitve 21. septembra 2008. Kolikokrat je bil izrečen ta nasvet neodločnemu ali nevednemu volivcu? Nasvet volivcu bi se moral pravilno glasiti: obkrožite eno številko! Pa velikokrat ni bilo tako in številka ena je bila obkrožena oz. izvoljena hote ali nehot. Je začasni lastnik te številke vedel za to? Morda ali pa tudi ne. Dvom bo ostal zmeraj. Iznajdljivost in zvijača si podajata roke. Pred seboj imam dve številki časnika Delo. Prvo z 20. septembra. Veljal je predvolilni molk, a je bil kršen. Na prvi strani levo spodaj članek: YLE: Wiitakorpi je vedel za podkupovanja pri Patrii v Egiptu, omenja se tudi Slovenija. Običajno ima nakazani članek nadaljevanje, ta pa ga nima. Namen je prozoren. Finska YLE je tista televizija, na kateri je njihov novinar Magnus Berglund direktno obtožil premierja Janeza Janšo, da je prejel podkupnino. Kljub številnim protidokazom se to podtikanje še kar nadaljuje in v ukazanem trenutku izstrelil v enega ali več medijev. Kje so slovenski raziskovalni novinarji? So vsi le plačanci trenutnih gospodarjev? Po Sloveniji kroži tale slogan: Slovenski novinarji so razen nekaj izjem ena velika zgaga, njihova kredibilnost pa en Blažev žegen. Časnik Delo, 22. 9. 2008, dan po volitvah: Pahorjeva SD tesno premagala Janševo SDS, levi trojček blizu večini sedežev v DZ itd. Sledijo komentarji predsednikov političnih strank. Borut Pahor hoče biti pomirljiv, zato verjame v zmerno politiko. Janez Janša razumno prenaša trenutno situacijo in čaka na glasovnice iz tujine. Gregor Golobič je kot običajno napadalen in hvalisav. Katarina Kresal enako, sprenevedavo tako kot Golobič pozablja, da je »vlečni konj« Borut Pahor. Kresalova, ki se neprestano ponavlja, bi bila brez njega samo 5-odstotna in nič več. Karl Erjavec kot vedno govori v prvi osebi množine, vendar glavne zasluge za sedem odstotkov pripisuje sebi. Najboljši pa je predsednik SLS Bojan Šrot, ki tako kot Erjavec ni bil osebno izvoljen in krivdo za samo pet mandatov svoje stranke naprti Janezu Janši z besedami: »Prepričan sem, da je poziv predsednika SDS Janeza Janše, da potrebuje prepričljivo zmago, šel na škodo SLS in NSi. Za nas očitno dosti manj kot za NSi«. Kaže, da volivci niso tako mislili, saj je v Šrotovem Celju pa v Kranju, Mariboru, na Ptuj in v Novem mestu Janševa SDS dobila največ mandatov. Meni osebno je najbolj žal predsednika NSi Andreja Bajuka, ki je ves čas Janševe vlade vodil težko finančno ministrstvo, za kar je dobil mednarodno priznanje, tu pa polena. Kdo je kriv za slab rezultat te stranke? Mislim, da kar nekaj njihovih članov in znane razprtije v tej stranki. Soliranje KDS, Lipe in še nekaterih ni dalo zelenih rezultatov. Liparji so bili med drugim kaznovani tudi zaradi ponarejanja dokumentov, naperjenih proti Janezu Janši. NeDELO je 21. septembra 2008 kršilo zakon o volilnem molku z objavo v zvezi z Rajkom Janšo in Walterjem Wolfom. Lahko rečemo »ena baba rekla« kot Igor Guzelj v Reporterju. Kdor išče »čisto vest«, naj gre k Dragu Kosu, on je ima v izobilju.

je amandma, ki ga je podalo ministrstvo za pravosodje na naš predlog, sprejel z veliko večino glasov. Veljati bo začel 1. novembra 2008. Animalisti zelo pogre-

šamo sodelovanje veterinarskih inšpektorjev in znižanje tarif za veterinarske storitve.

Lea Eva Müller, predsednica NO Zveze DPMŽ Slovenije

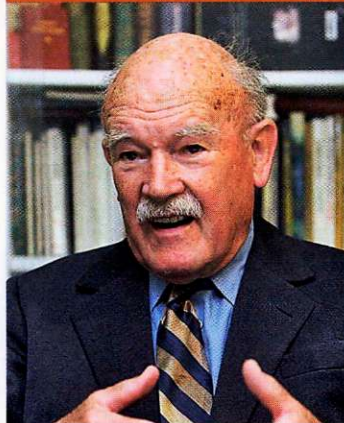

Politični semafor

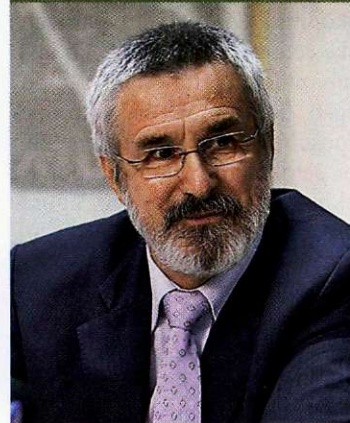
Jurišnica Nova poslanka Sociálnih demokratov Darja Lavtižar Bebler je po tesni zmagi svoje stranke na volitvah izrazila pričakovanje, da bosta generalni direktor policije Jože Romšek in generalna državna tožilka Barbara Brezigar nemudoma odstopila. Pri tem je dodala, da upa, da že pospravljata svoji pisarni in polnita »kufre«. Upamo lahko, da si ne bo zaželela še tega, kar so počeli njeni politični predhodniki konec maja in junija 1945.

0

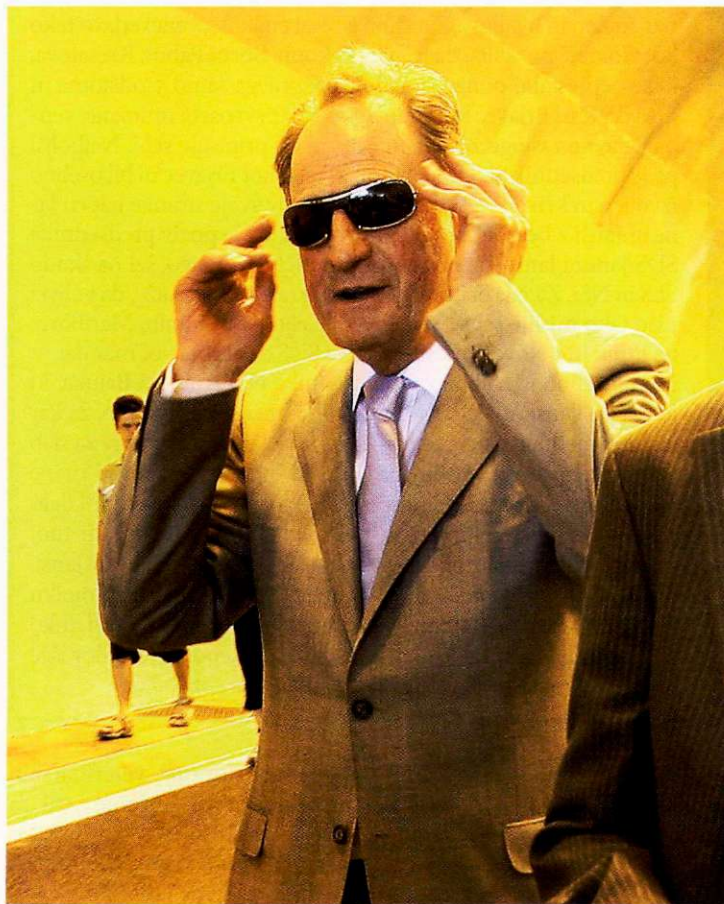

Kritik Problem slovenske družbe je prevlada političnega podsistema kot »dokončnega arbitra«, pravi predsednik prve demokratično izvoljene Skupščine Republike Slovenije France Bučar. Posledica tega je po njegovo ta, da prehajamo v avtoritarno obliko vladanja, družbeni podsistemi pa lahko svoje interese uveljavljajo le prek politike. Po njegovo naj bi dosegli »istost« izvršne in zakonodajne oblasti. Bo to problem zanj tudi pod novo vlado?

+

Pravnik Nekdanji ustavni sodnik Tone Jerovšek opozarja, da je tranzicijska levica zmagala s pomočjo medijev, ki so vodili umazano kampanjo in so načrtno spodkopavali vlado. Po njegovo bi bil potreben vsaj en dnevni časopis, ki bi bil bolj naklonjen desni sredini. Hkrati se sprašuje, ali bo po novem vlado sestavljal triumvirat ali mandatar. Bolj kot Pahor se namreč za zmagovalca predstavlja Katari-na Kresal in Gregor Golobič.

Potopil Novo Slovenijo?

V teh dneh je mogoče slišati vrsto vzrokov, zakaj se Novi Sloveniji ni uspelo prebiti v državni zbor. Od slabe volilne kampanje (na primer bale sena na velikih plakatih v mestih), neuspešnega »prodajanja« dosežkov stranke v vladi prek odločitve volivcev, da izbirajo predvsem med SD in SDS, ki sta se potegovali za primat relativnega zmagovalca, do tega, da se je Lojze Peterle držal ob strani. Eden pomembnih vzrokov je, da je sredi poletja prišlo do razkola v NSi in je nastala Krščanskodemokratska stranka - KDS pod vodstvom Jožeta Duhovnika, Marka Štrovs in Janeza Drobnič. Čeprav je KDS komaj nastala, je v volilni kampanji presenetila s številnimi oglasi v časopisih in celo televizijskim spotom. Kot je slišati, naj bi bil novo stranko finančno močno podprl prvi mož SCT Ivan Zidar (nekateri omenjajo tudi Boška Šrota), ki naj bi gojil zamero do finančnega ministra in predsednika NSi Andreja Bajuka, saj se je

slednji vseskozi trudil, da bi stopil na prste Zidarjevim spornim poslom. Še posebej je poskušal preprečiti, da bi SCT z aneksi dražil graditev avtocest. »Drežanje« v Zidarja naj bi šlo v nos njegovemu prijatelju kardinalu Francu Rode-tu. Kot pravijo nekateri v NSi, naj bi bil Rodetov urednik Družine Franci Petrič preprečil, da bi ta verski tednik v predzadnji številki pred volitvami objavil plačani oglas NSi, v katerem je bil celostranski pogovor z Andrejem Bajukom. V isti številki pa so objavili pogovor s podpredsednico NSi Ljudmilo Novak. Še pred tem jim v NSi ni uspelo, da bi Družina naredila pogovor z Bajukom, čeprav sta menda kar dva škofa poklicala urednika. No, presenetljivo niso nikoli naredili intervjuja z Bajukom, ki je kar osem let vodil »krščansko ljudsko« stranko. Skratka, s svojim vplivom, zvezami in denarjem naj bi jih bil ustavil razvpiti »mojster aneksov«. M. B.

Naročilnica

NAROČILO (označite z x):

- ☐ Tone Kuntner: **Mati Slovenija** ..... 9,18 EUR
- ☐ Dušan S. Lajovic: **Med svobodo in rdečo zvezdo** ..... 25,87 EUR
- ☐ Milan Zver: **100 let socialdemokracije** ..... 9,18 EUR
- ☐ Janez Janša: **Okopi** ..... 9,18 EUR
- ☐ Janez Janša: **Premiki** ..... 9,18 EUR
- ☐ Jaklič in Toplak: **Ustava Združenih držav Amerike s pojasnili** ..... 20,82 EUR
- ☐ Cijan, Toplak, Dubrovnik (ur.): **Državna ureditev Republike Slovenije** ..... 35,46 EUR
- ☐ Viktor Miklavčič: **Pričevanja** ..... 20,44 EUR
- ☐ Matjaž Klemenčič, Vladimir Klemenčič: **Prizadevanja koroških Slovencev za narodnostni obstoj po drugi svetovni vojni** ..... 32,00 EUR
- ☐ Silvin Eiletz: **Skrivnost kominterne** ..... 23,96 EUR
- ☐ Jan F. Triska: **Pozabljena fronta prve svetovne vojne** ..... 22,95 EUR
- ☐ M. Zajc, F. Kozina, F. Dejak: **Ušli so smrti** ..... 16,29 EUR
- ☐ Tomaž Butkovič: **Vzpon Bohinja pred zatonom Avstro-Ogarske** ..... 22,95 EUR
- ☐ Jože Dežman: **Moč preživetja** ..... 27,16 EUR
- ☐ Jože Hubad: **Dolga slovenska pot v svobodno Evropo** ..... 4,13 EUR
- ☐ Andrej Capuder, Bogdan Kladnik: **Slovenija brez meja** ..... 45,27 EUR
- ☐ Jože Dežman, Marjan Linas: **Med kljukastim križem in rdečo zvezdo** ..... 20,82 EUR
- ☐ Jože Dežman: **S spravno ljubeznijo iz rdeče ledene dobe** ..... 27,16 EUR
- ☐ A. Elste, M. Koschat, H. Filipič: **Nacistična Avstrija na zatožni klopi** ..... 22,11 EUR
- ☐ Stane Kos: **Stalinistična revolucija na Slovenskem 1941-1945, I.** ..... 4,52 EUR
- ☐ Stane Kos: **Stalinistična revolucija na Slovenskem 1941-1945, II.** ..... 4,52 EUR
- ☐ Tamara Griesser-Pečar: **Stanislav Lenič, življenjepis iz zapora** ..... 18,56 EUR
- ☐ Eiletz: **Zgodovina neke kolaboracije: Boljševiki in Nemci 1914-1918** ..... 27,94 EUR
- ☐ Andrej Rahten: **Pozabljeni slovenski premier** ..... 17,65 EUR
- ☐ Dieter Blumenwitz: **Okupacija in revolucija v Sloveniji (1941-1946)** ..... 16,02 EUR
- ☐ Vasja Klavara: **Koraki skozi meglo** ..... 26,95 EUR
- ☐ Milan Zver: **Demokracija v klasični slovenski politični misli** ..... 18,36 EUR
- ☐ Tita Kovač Artemis: **Baron Janez Vajkard Valvasor** ..... 12,51 EUR
- ☐ Jože Zemljčič: **Življenje je večna borba** ..... 8,34 EUR
- ☐ Jože Dežman: **Rojstvo Slovenije** ..... 20,00 EUR
- ☐ Jože Dežman, Hanzi Filipič: **Hitlerjeva dolga senca** ..... 26,99 EUR
- ☐ Jelka Žmuc Kušar: **Evropski večeri Lojzeta Peterleta** ..... 14,99 EUR
- ☐ Vasja Klavara: **Doberdob, Kraško bojišče 1915-1916** ..... 29,90 EUR
- ☐ Rajko Topolovec: **Kraj prišlekov: Strnišče – Kidričevo** ..... 10,00 EUR
- ☐ Ive A. Stanič: **Kočevski proces 1943** ..... 28,00 EUR
- ☐ Jože Dežman: **Slovenija 1945 – 1960** ..... 32,99 EUR
- ☒ **NOVO** Silvin Eiletz: **Titova skrivnostna leta v Moskvi 1935-1940** ..... 28,90 EUR

Izpolnjeno naročilnico
pošljite na naslov:

**Demokracija, Mivka 25,
1000 Ljubljana**

ali na faks **01/ 24 47 204**

Poštino po veljavnem ceniku Pošte
Slovenije plača naslovnik ob prevzemu.
Vse cene vsebujejo 8,5% DDV.

Ob naročilu

2 (dveh) knjig:
darilo lonček »Demokracija«

3 (treh) knjig:
darilo lonček + kapa »Demokracija«

4 (štirih) in več knjig:
darilo lonček + kapa »Demokracija«
+ knjiga (po našem izboru)

Ime in priimek (ime podjetja):

Datum naročila:

Datum rojstva (samo fizične osebe):

Podpis in žig naročnika
(samo pravne osebe):

Ulica:

Davčni zavezanec:

☐ NE

☐ DA

Kraj, poštna št.:

ID za DDV:

Kontaktna oseba (samo pravne osebe):

Pri nas ni nič zanič. Je pa marsikaj za nič.

PONUDBA
ZA POSLOVNE
UPORABNIKE

EUR

za klice znotraj
omrežja MPO s
paketi Povezani
33, 44, 55, 77*

**Vrhunski
poslovni
mobiteli**

Tudi
za samo **1€****

Poleg najugodnejših ponudb, najboljše tehnologije, najnaprednejših poslovnih rešitev, odlične prodajne ponudbe in strokovnega svetovanja, vam Mobitel omogoča, da mobilne komunikacije izkoristite za krepitev konkurenčnih prednosti vašega podjetja. Poslovni uporabniki se lahko s paketi Povezani znotraj MPO med seboj pogovarjate za **0 €/minuto**. Poleg tega pa lahko dobite vrhunske poslovne mobitele za **samo 1 EUR**.

WWW.MOBITEL.SI

*Najmočnejše vezi so tiste,
ki jih ne vidimo.*

* Akcijska ponudba ugodnih klicev znotraj Mobitelovega poslovnega omrežja - MPO velja ob uporabi paketov Povezani 33, 44, 55 ali 77.

** Akcijska ponudba mobitelov velja do odprodaje zalog, ob sklenitvi/podaljšanju naročniškega razmerja Povezani 33, Povezani 44, Povezani 55 oziroma Povezani 77 za 12 mesecev, za vse, ki nimate veljavnega aneksa GSM št. 8/2005 ali ob sklenitvi/podaljšanju naročniškega razmerja Povezani 33, Povezani 44, Povezani 55, oziroma Povezani 77 za 24 mesecev, za vse, ki nimate veljavnega aneksa UMTS št. 14/2005. Cene vključujejo DDV. Podrobne informacije o cenah in Pogojih uporabe ter sklenitve ponudbe so na voljo v Mobitelovih centrih, na brezplačni številki za Mobitelove uporabnike 041 700 700 in na www.mobitel.si.